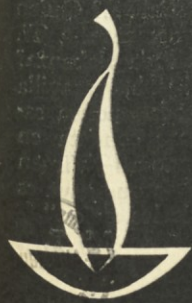

D 5996

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

1953 * XXI * MAJ

UNO DE LOS ACONTECIMIENTOS HISTÓRICOS

En el año 428 d. de C., el Obispo de Constantinopla era Nestorio. Después de predecesores eximios y santos, después de un San Gregorio Nacianceno y un San Juan Crisóstomo, tomó él en sus manos la dirección de los fieles.

Pero al fin se quitó la careta de su alma hereje, antes encubierta y con escándalo de los fieles congregados en la iglesia empezó a predicar cosas como estas: „En adelante no digamos ya que María es la Madre de Dios, para que no parezca que queremos hacer una diosa de esa virgen, y no seamos semejantes a los paganos que dieron madres a sus dioses.”

Estas palabras produjeron una gran conmoción. El pueblo prorrumpió en estrepitosa protesta, abandonó el templo, juntamente con los sacerdotes y la turba siguió, murmurando escandalizada en un vaivén tumultuoso por las calles. Pronto se difundió la noticia de la ofensa inferida a María y se estremeció todo el mundo cristiano. Los Obispos de África, Asia, Europa levantaron su voz de protesta; el Papa Celestino convocó en concilio a los Obispos de Italia y en este concilio quedó excomulgado Nestorio. Después se convocó un Concilio ecuménico en Efeso, y en la célebre basílica de esa ciudad, que a la razón ya estaba consagrada a la Virgen Santísima, se congregaron bajo la presidencia del Legado pontificio los Obispos de todas las partes del mundo, para fallar sobre el Obispo de Constantinopla, que osó tocar la dignidad de María.

La sesión se alargó hasta muy entra-

da la noche, y todo el pueblo esperaba el resultado ante la puerta de la basílica. Cuando se supo que María había triunfado, todo el gentío prorrumpió en un solo grito de júbilo y acompañó con antorchas, en procesión de triunfo, a los Obispos hasta sus casas.

Nestorio hace tiempo que ha muerto, pero existen aún hoy manos crueles que quisieran arrancar de las sienes de María la gloriosa aureola de la maternidad divina. Por esto hemos de repetir nosotros las alabanzas ardorosas de aquellos siglos lejanos, las alabanzas que el contrario más eximio de Nestorio, el protagonista principal del Concilio, San Cirilo, Patriarca de Alejandría, pronunció en Efeso, en nombre de sus compañeros los Obispos, para ensalzar a la Virgen Madre.

„Dios te salve, Madre y Virgen, templo vivo e inmortal de la divinidad, tesoro y luz del mundo, adorno de las virgenes, apoyo de la fe verdadera, fundamento firme de todas las iglesias. Tú, que has dado a luz a Dios y has llevado con el corazón puro a Aquel que ningún lugar puede contener. Tu, por quien es alabada y adorada la Santísima Trinidad, y por quien es honrada por el mundo entero la santa cruz. Tu, por quien el hombre exido recupera sus derechos a la herencia celestial...? Quien es capaz de alabarte dignamente, a Ti, que estás por encima de toda alabanza? ¡Oh fecundidad virginal! ¡Oh, maravilla inconcebible!... Que toda nuestra sabiduría, todo nuestro gozo consista en temer y honrar — alabando a la Virgen María — al Dios Trino, porque suya es la gloria por los siglos de los siglos.”

M. T.

O Marija, ti cvetlica - ti prekrasna šmarnica

ALOJZIJ KOŠMERLJ

V letošnjem maju obhajamo veličastne praznike Gospodove: Najdenje svetega Križa, Gospodov vnebohod, binkošti, in za sklep največjo skrivnost naše vere: praznik presv. Trojice. V cerkveni liturgiji se bo letos Marija ponižno umaknila blesteči slavi troedinega Boga in nič se je ne bo omenjalo 24. maja, ko obhaja krščanski svet praznik Marije Pomočnice, nič tudi zadnji dan maja, ki je sicer posvečen skrivnosti Marije, srednice vseh milosti. A v ljudski pobožnosti ostane maj Marijin mesec in Marijina pesem bo odmevala vse dni maja po krščanskih cerkvah ter se bo s slavo trikrat svetega Boga družila slava Nje, ki je Bogu najbližja in najdražja, ljubljena hči Boga Očeta, Mati Sina božjega, nevesta Svetega Duha, prečista Devica Marija.

V Argentini, ki nam je po božji previdnosti postala nova domovina, majnik ni mesec pomladi, ampak jeseni. Bujno cvetje se je v naravi osulo, le krizanteme zdaj tu cveto, kot pri nas za Vse svete. Zato obhajajo tu Marijin mesec pred 8. decembrom, kot pripravo na praznik Brezmadežnega Spočetja. Vendar tudi Argentina ne pozablja Marije v majniku. Prvo soboto maja obhajamo obletnico kronanja lujanske Marije, glavne deželne patronke. Prvo nedeljo v maju bo romala v Lujan buenosaireška nadškofija s svojim nadškofom, kardinalom. Drugo nedeljo se vrši vsakoletno roma-

Višarska Mati božja

nje slovenske emigracije, ki zbere veliko število vernih rojakov in po svoji organizaciji vzbuja splošno pozornost in priznanje. Tudi sicer je lujansko svetišče, v katerem stoluje tudi naša Marija Po-

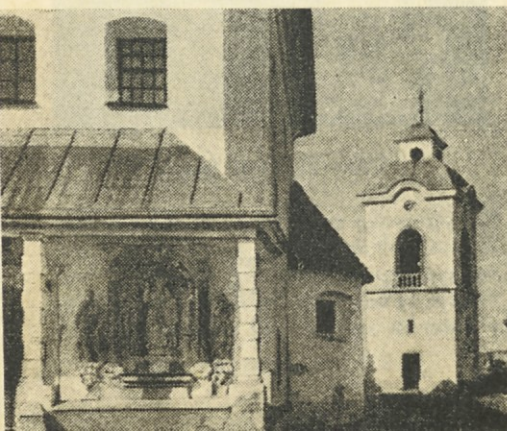
Brezje

magaj, vsak dan obiskano od številnih romarjev in gotovo enako številna druga svetišča naše Gospe v tej in v drugih deželah južne poloble. Lahko torej rečemo, da je tudi tu kot povsod v mesecu maju sladka misel in pesem naših src — Marija.

NAŠE ŠMARNICE

Verni Slovenci obhajamo Marijine šmarnice povsod, kjer živimo. Vsako, še

Limbarska gora

take skromno stanovanje, bo imelo ta Marijin mesec svoj majniški oltarček, z luko pred Marijino sliko. Tu bomo opravljali svoje dnevne molitve, tja se bomo s posebnim zaupanjem zatekali ta mesec Marijine ljubezni v svojih križih in težavah. Pred Marijino podobo bomo peli naše mile šmarnične pesmi — in mislili na domovino, kamor slednji dan hiti naše hrepenenje, v maju pa nam je kakor lastovkam pomladi, ko jih prime silna želja, da polete preko morja v stari kraj...

Majnik je mesec čudovito lepih in milih spominov. Pred našimi očmi ustaja domača zemlja, ki se je pravkar prebudila iz zimskega spanja. Vsa v snežnem zelenju, vsa v pisanem cvetju in polna veselega petja ptic je bila vsako leto in je gotovo tudi letos kakor prazniško pripravljeno svetišče, kakor en sam duhteč majniški oltar.

Spomin mi gre nazaj v brezskrbna otroška leta. Za Marijin oltarček doma, za majniški oltar v cerkvi smo otroci veselo nabirali pomladno cvetje, po oni naši pesmici: Rožce trgam svetlo bele, višnjeve in zarudele, v venček lep jih bom povil, jih Mariji bom daril... In ko smo tako pri svojem iskanju zašli v zeleno bukovje, je bilo za nas največje veselje ugledati v tihih sončnih zavetjih belo šmarnico. Kako nežna, kako čudovito lepa je ta rožica naših tal, s svojimi snežnobelimi zvončki na zelenem stebelu, zavarovanem po velikih zelenih listih. Kako čudovito blag in sladak je njen vonj. In navadno rastejo skupaj kakor v gredicah. S spoštovanjem smo jih trgali, kakor bi se v njih skrivala sladka in lepa skrivnost. V svojih srcih smo slutili, da je ta cvetlica podoba Nje, ki je vsa lepa in vsa blesteča v svoji brezmadežni čistosti in ves svet napolnjuje z blagim vonjem svojih čudovitih kreposti. Čutili smo to, kar je prevevalo srce župnika Volčiča v Šmarjeti na Dolenjskem, ki je

Marijina cerkev na Rožniku (Ljubljana)

sredi preteklega stoletja napisal majniška premišljevanja in jim prvi dal ime: Šmarnice. In ime te ljube cvetke je od tedaj ostalo naši majniški pobožnosti, kjer s tolikim navdušenjem prepeva slovenski rod: O Marija, ti, cvetlica, ti, prekrasna šmarnica...

Po farah na deželi so bile šmarnice zgodaj zjutraj: ob petih, ob pol šestih že, ker se je potem mudilo na delo, ki kliče pomladi od vseh strani. Nobene verne hiše ni bilo, ki bi v cerkev ne poslala vsaj katerega svojih članov. Polno je bilo svetišče vsako jutro, majniški oltar pa je blestel kot en sam cvet, saj so dekleta po vaseh kar tekmovala med seboj, katera bo prinesla lepših rož in smo si tudi otroci šteli v ponos in čast, če smo mogli prispevati k oltarnemu okrasu s svojimi lepimi šopki. Po šmarčničem branju je sledila maša z orglanjem in petjem. Oj, te mile, sladke, slo-

venske Marijine pesmi! Nikjer na svetu lepših ne slišim. Na sto in sto jih je, starih in novih in ko je poprijela vsa cerkev, tedaj je donelo iz veselih hvalježnih, ponosnih, vernih src kakor šumenje morja: Marija, Marija, o Marija... Med mašo je bila obhajilna miza vedno številno obiskana. Marija nas je vodila k Jezusu. Po šmarnicah smo odhiteli veselo domov, na delo, v šolo, z blaženim občutkom v srcu: zjutraj smo bili pri Materi. Njen blagoslov nas spremlja.

Posamezne vasi so se zbirale še posebej na večer pri svojih kapeh, ki so žarele v cvetju in lučkah. Vsa vas, zbrana kot ena sama družina ob Materi, je poslušala šmarčničo branje in molila in pela, da je odmevalo preko polja in dobrav v tiho majniško noč. Vsa srca so čutila to, kar veruje in izpoveduje sveta Cerkev: Marija, ti si naša kraljica, ti,

Mati usmiljenja, ti, življenje, sladkost in upanje naše. Tebe pozdravljamo, k tebi kličemo izgnani Evini otroci, k tebi vzdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini... Oj, kakšna sreča, če si smel pri šmarnicah streči pri oltarju, če si bil zbran po vaškem občestvu za bralca, za pevca Marijinih litanij. Kolikokrat je v teh tihih majniških jutrih in večerih zazorel v mladem otroškem srcu, po Marijini dobroti in ljubezni, duhovniški ali rdovni poklic...

Pa ne le na deželi, tudi v mestu so bile naše šmarnice nekaj čudovito lepega. V ljubljanski stolnici, v mestnih župnih in redovnih cerkvah, so nudile vsakoletne šmarnice sliko velike vere in zaupne ljubezni do Marije, ki je Kraljica naših src in Kraljica slovenskega naroda. Prihajali so k šmarnicam večer za večerom tudi taki, ki so se bili sicer krščanskemu življenju odtujili. Marijina lepota in dobrota sta jih ganili in pritegnili.

Ob milih spominih na te naše vsakoletne šmarnice mi je srce polno zaupanja: Marija ne pozabi onih, ki so jo tako zvesto prihajali častit in pomoči prosit. Ene same zdravamarije Marija ne pozabi človeku, ki jo je zmolil v veri in zaupanju. In če je človek tudi poln slabosti in grešnosti, Marija je mati polna ljubezni do vseh in vsemogočna v svoji priprošnji pri Bogu, da more rešiti vse, ki se zaupno zatekajo pod njeno varstvo.

Gotovo ni prav, da vedno znova gremo, ni prav, da Marije v njenem čistem, bogovdanem življenju ne posnemamo, a vendar je za nas velika tolažba vedeti, da se Marija v svoji materinski dobroti spominja tudi najbolj skromnega dokaza vdanosti in ljubezni, ki ga ji kdo izkaže. Tako sem bral, da je nekega dne k svetemu arškemu župniku Janezu Vianezu vsa žalostna prišla ženica iz njegove župnije in mu v solzah povedala, da je njen mož, ki ni nič molil in nič v cerkev hodil, nenadoma, od kapi zadet

umrl. Žena je bila v svoji žalosti prepričana, da je njegova duša pogubljena. Sveti župnik pa se je za hip kakor zamaknil — bil je velik božji mož, ki je vedel za mnogotere človeške in božje skrivnosti —, pa je žalostni ženi dejal: „Vaš mož ni pogubljen; njegova duša je v vica.“ In je še dostavil: „Marija mu je izprosila milost spreobrnjenja v zadnjem trenutku. Gotovo si je to s čim zaslužil.“ Tedaj se je žena potolažena spomnila in povedala: „Ah, bil je moj mož res mrzel in trd za versko življenje, a kadar je šel v gozd ali na polje, je rad nabral šopek rož in jih doma položil pred Marijino podobo.“ — Glejte, kako majhen znak ljubeče vdanosti in kako veliko, neizmerno plačilo z Marijine strani! In berem isto misel pri tolikih svetih pisateljih, ki nas vsi potrjujejo v brezmejnem zaupanju v Marijino ljubezen in pomoč.

V tem zaupanju mislim letos na vse naše ljudi, na one, ki so doma in one, ki so v svetu, na vse prijatelje Marijinih šmarnic in trdno verujem: Marija varuje in spremlja vse, ki so ji pri šmarnicah slavo peli in se njenim prošnjam priporočali. Varuje in spremlja duhovnike in vernike, pravične in grešnike. Gotovo ne pozablja tudi izgubljenih, onih, ki so jo nekđaj tako radi imeli, danes pa, po satanu zmoteni, služijo nasilju in brezboštvu. V mislih na te poslednje ponavljam prošnjo sv. Bernarda: „Gospa in Kraljica naša, ti si mati usmiljenja. In kateri so usmiljenja bolj potrebni kot ubogi, izgubljeni, zapuščeni verniki? Glej, torej, o Kraljica, na vse, zlasti na one, ki so tvojega usmiljenja in tvoje ljubezni najbolj potrebni.“

MAJNIŠKA SKRIVNOST

Najgloblja, najslajša skrivnost majniške pobožnosti, ki tako mogočno razgiblje in privlači človeška srca, je Marijino materinstvo. Marija, resnična po-

rodnica in mati Jezusova je tudi naša duhovna mati. Sveti očetje pravijo, da nas je Marija dvakrat duhovno rodila. Prvič v sveti uri angelovega oznanenja, ko je izrekla svojo pripravljenost za božje materinstvo, drugič pod križem. Ko je Marija postala mati Odrešenikova, je postala s tem tudi duhovna mati vseh odrešenih. Kakor bi hotel sveti Luka v svojem evangeliju to poudariti, lepo pravi, da je Marija v sveti noči porodila sina prvorojenca. Če je bil Jezus prvorojenec, izvaja sveti pisatelj, tedaj je morala Marija imeti pozneje še druge otroke. Po sveti veri poučeni pa vemo, da telesno Marija ni rodila drugega otroka kot Jezusa. Torej so za Jezusom njeni otroci vsi oni, ki jih je Jezus odrešil in jih je Marija duhovno spočela in rodila, to smo mi vsi. Prav to je sam Gospod razložil v neki prikazni sveti Jedrti, ki ni mogla razumeti, zakaj se v evangeliju Jezus imenuje prvorojeni. Jezus, tako je Bog svetnici razložil, je bil Marijin prvorojeni sin po telesu, drugi ljudje pa so njeni otroci po duhu. Na Kalvariji je potem Marijino duhovno materinstvo tedaj, ko je Jezus umiral na križu za nas, prejelo pečat trpljenja in dopolnenja. Tedaj, ko je Jezus umiral na križu za naše odrešenje, je žalostna Mati božja stala pod križem in z Jezusom sotrpela, sodarovala z vso neizrekljivo ljubeznijo svojega srca, da ji je sveta Cerkev dala častni naslov: soodrešiteljica. Tedaj se je vsa žrtvovala za zveličanje naših duš in nas duhovno rodila v nepopisnem trpljenju, da se po pravici imenujemo otroci njenih bolečin. Jezus sam je to njeno duhovno materinstvo v oni pretresljivi uri na Kalvariji potrdil, ko ji je malo pred smrtjo izročil Jezusa za sina, rekoč ji: „Glej, tvoj sin.“ Janezu pa je rekel: „Glej, tvoja mati.“ S temi besedami, tako je enotno mnenje cerkvenih učiteljev, je bila Marija potrjena po samem Odrešeniku za mater ne samo sv. Janeza, am-

Bled

MAJNIŠKI UTRINEK

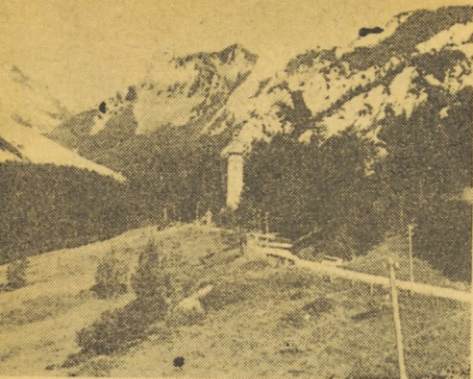
V svoji duši nosimo
šmarnične oltarje,
ki na pot nam sipljejo
žarke večne zarje.

Do otrok usmiljeno
se, Marija, sklanjaš,
hraniš jih z ljubeznijo,
zmago jim naznanjaš.

Poveljučana sediš
v soncu milosti žariš
na prestolu majskega,
in bogastvu rajskem.

Vrni nam Slovenijo,
šmarnice slovenske.
Reši verno množico,
oblasti peklenške.

Gregor Mali

Sv. Ana nad Tržičem, mimo katere so meseca maja leta 1945 naši ljudje odhajali v begunstvo

pak vseh ljudi, ki bodo po veri Jezusovi učenci.

Otroci bolečine so prav zato od matere ljubljani. Ko Marija misli na nas, se spominja vsega, kar je sama za nas trpela in še bolj, kar je za nas pretrpel njen božji Sin Jezus. Naše duše so odrešene z Jezusovo krujo, Marijine bolečine so se združile z Jezusovimi v žrtvi odrešenja. Zato je Marijina ljubezen do nas brezmejna, kakor je brezmejna cena našega odrešenja. In ker smo bili po Jezusu vsi odrešeni in je tudi Marija soodrešiteljica vseh, zato smo vsi zapisani v Marijino srce in ni nikogar, na svetu, ki bi bil izključen iz njene ljubezni. Zato se imenuje žena, v sonce oblečena, pravi sv. Alfonz, ker sonce ožarja in ogreva vso zemljo, Marijina ljubezen pa objema vse ljudi in ves svet. Tudi grešniki, tudi najbolj izgubljeni ljudje so predmet njene materinske ljubezni in skrbi, saj se zato imenuje pribežališče grešnikov.

Ce pa nebeška Mati ljubi vse ljudi, tudi najbolj nesrečne in zabredle grešnike, tudi odpadnike, tudi brezbožnike in nasilnike, proseč jim milosti spreobrnjenja in zveličanja do zadnjega trenut-

ka, si pa lahko mislimo, kako nežna in mila je v svoji ljubezni do svojih dobrih in zvestih otrok. Blaženi oni, ki Marijo ljubijo. Sveti Bonaventura tako lepo pravi: „Srečni vsi oni, ki so zvesti v ljubezni do Marije. Srečni, zakaj, ker je tako pozorna in hvaležna, ne pusti, da bi jo kdo v ljubezni prekosil.“ Če Marijo še tako goreče ljubimo, nas vendar ona ljubi še bolj, proseč nam neprestano blagoslov in srečo na zemlji, predvsem pa večno in resnično srečo v nebesih. Poln zaupanja je rad dejal sveti Janez Berhman: „Če ljubim Marijo, sem gotov svoje končne stanovitnosti.“

Naj torej ves ta mesec maj, pa tudi sicer vsak dan in vsak hip našega življenja odmeva v naših srcih v ljubečem zaupanju naša pesem: Marija, mati ljubljena...

NAŠ POSLEDNJI MAJ V DOMOVINI

Ob tako lepih in sladkih mislih in spominih vstaja te dni v duši tudi bridek in grenak spomin, čigar grenkoba pa nam bo v duhovno zdravje.

Letos poteče že osem let, kar smo v lepem maju zapuščali domovino. Solze so zalivale oči, srce se je trgalo v bolesi, ko smo odhajali na tuje in se poslavljali od domačih, od mnogih za zmeraj na tem svetu. Vsa v zelenju in cvetju se je bila domovina tudi takrat kakor v prejšnjih letih pripravila za Marijine šmarnice, ki smo jih bili v veliki veri v Marijino varstvo sredi vojne vihre tudi pričeli. Družine, so se bile v veliki večini posvetile Marijinemu Srcu. Molili smo in zaupali v zmago pravice in zato 3. maja oznanili svetu slovensko samostojnost. A je prišlo drugače. Na domovino, predano na mednarodni kupčiji, je legel mrak brezbožnega nasilja. Majnik, mesec cvetja in lepe ljubezni, je postal mesec solza in sovraštva, mesec krvi in smrti. Tisoči smo šli na tuje, da rešimo

svoje življenje in svojo vero, doma pa so se bratje in sestre pripravili na križev pot in mnogi tudi na smrt. Križev teden, ki smo ga doživeli na prvih begunskih postajah, je postal simbol našega življenja, simbol križanega naroda in domovine. Koncem maja so začeli s Koroške vračati naše drage domobrance v mučeniško smrt. O bridki majnik leta 1945, s solzami in krvjo ostanesh zapisan v slovenska srca! In že je preteklo osem let in nasilje doma še vedno traja in se celo zdi, kot bi se vedno bolj utrjevalo. Naše hrepenenje po domovini, po njenih tratah in dolinah, po njenih hribih in gozdovih in vodah in jezerih, po vsej njeni prelestni lepoti in njenih navadah in po prelepih šmarnicah v domačem kraju, v domači cerkvi — ostaja neizpolnjeno ...

Otožno uprašuje ob tem grenkem spominu naše srce: Marija, ali te nismo radi imeli? Ali te nismo častili in ti hvalo peli iz globine svojih duš? Ali se ti nismo posvetili v zaupni ljubezni, ali nismo tvoj rod? Zakaj torej vse to trpljenje, zakaj to dolgo, neizpolnjeno hrepenenje? Ali si nas pozabila, o Mati? Ali je to plačilo za našo vero in zvestobo?

Ko sem na ono prvo nedeljo v maju leta 1945 utrujen in žalosten korakal na tuje, sem se z Marijo tako pogovarjal. Saj mati nič ne zameri otroku, če ji potoji svojo bol in svoje duome. In se mi je zdelo, da sem v srcu slišal glas, ki mi je govoril: Ne boj se. Božje plačilo ni kakor človeško. S Kristusom in zaradi Kristusa trpeti je največja čast in največja milost. Ali nisem trpela tudi jaz? Ali nisem šla kot vi na tuje, v izgnanstvo? Ukloni se božji volji in zaupaj v moje varstvo. Ali naj pozabim narod, ki je moj? Ali naj ne spremljam vas, ki ste mi zvesti? Verujte v mojo ljubezen in zaupajte v mojo pomoč. Božji načrti se morajo izpolniti nad vami in nad slovenskim narodom. Ali

Mirna peč na Dolenjskem

ne bojte se, zakaj jaz ostanem z vami.

In tako hodim jaz in hodimo mi vsi s to vero in tolažbo skozi tuji svet, skozi njegove stiske in bridkosti, zanjke in nevarnosti — ob Marijini roki, pod njenim vodstvom in varstvom. Vsak dan čutimo se sebi to milo, dobro in močno roko Matere. Čudeže Marijine pomoči bomo pripovedovali, ko bo prišel čas zato. In vemo, da je tudi Marija tista, ki varuje dobrotno dom in rod, da vihar brezbožnega nasilja ne bo vsega porušil. . .

Saj nam je včasih kljub vsemu pri srcu hudo in bridko, a vera v Marijino ljubezen blaži naše bolečine in vedno znova potrjuje naše zaupanje v končno zmago Marijinega Srca, ki bo zmaga Boga, zmaga resnice in pravice božje.

Bratje in sestre! Naj letošnji majnik vlije novega ognja tej naši veri, našemu zaupanju, naši ljubezni do Marije.

Z Marijo skoz življenje — vse do one velike ure, ko bo dopolnjeno število naših žrtev in bo nad nami po Marijini dobroti zasijalo sonce božjega usmiljenja. V vernem pričakovanju velikega dneva svobode in miru in velike ure lastnega dopolnjenja pa pojmo z našim narodom v njegovem in svojem trpljenju: Marija, k tebi uboge reve, mi zapuščeni

upijemo,
objokani otroci Eve v dolini solz
vzdihujemo.

M A J

1. **Sv. apostola Filip in Jakob.** Sv. Filip, doma iz Betsajde, je bil eden prvih Gospodovih učencev. V Scitiji je oznanjeval evangelij. Prišel je v Hierapolis (v Frigiji), kjer je bil križan in kamenjan. — Sv. Jakob mlajši je bil Gospodov bratranec. Živel je v najstrožji spokornosti. Po Jezusovem vnebohodu so ga apostoli imenovali za prvega jeruzalemskega škofa. Na jeruzalemskem zboru je odločilno vplival pri vprašanju, ali naj tudi pogane sprejemajo v Cerkev. 96 let starega so Judje kamenjali in vrgli s tempelskega stolpa. Na pol mrtev je molil za svoje sovražnike. Med molitvijo ga je rabelj z udarcem po glavi ubil. Znan je sv. Jakob po svojem pismu. Relikvije obeh se nahajajo v cerkvi 12 apostolov v Rimu. **Danes je tudi prvi petek.**

2. **Sv. Atanazij, škof in cerkveni učitelj.** Veliki Atanazij, oče pravovernosti je vodil boj proti arianizmu, ki je zanikal Jezusovo božanstvo. Postal je aleksandrijski škof in kot tak 50 let bojeval trd boj s krivoverci. Pet različnih vladarjev ga je petkrat pregnalo iz domačega kraja. Pet let se je skrival pred arijanci v suhem vodnjaku. Umrli je končno v Aleksandriji 2. maja 373. Upodobljajo ga kot grškega škofa s knjigo v roki. **Danes je prva sobota.**

3. **sv. velikonočna nedelja. Najdenje sv. križa.** Po Konstantinovi zmagi (313) je šla cesarica sv. Helena v Jeruzalem iskat pravi Gospodov

križ. Našla je na mestu križanja globoko v zemlji tri križe in ne daleč proč napis Gospodovega križa. Da bi ugotovili, kateri od teh treh je pravi Gospodov križ, se je jeruzalemski škof Makarij po goreči molitvi dotaknil z vsemi tremi križi bolne ženske. Šele po dotiku s tretjim križem je bolnica ozdravela. Sveta Helena je na kraju najdenja dala postaviti krasno baziliko. Del lesa sv. križa je dala shraniti v tej baziliki, drugi del pa je poslala svojemu sinu Konstantinu v Rim, kjer je shranjen v cerkvi sv. križa iz Jeruzalema.

4. **Sv. Monika, vdova.** Rojena je bila v Tagostah leta 331. Poročila se je s poganom Patricijem, silno jezljivim človekom. Imela je tri otroke: Avgušтина, Navigija in Perpetuo. Patricij je umrl, ko je imel Avguštin 19 let. Avguštin se je predal razuzdanemu življenju. Mati je molila in jokala. Nek škof jo je potolažil z besedami: „Sin toliko solza ne more biti pogubljen.“ Ko se je napotil v Rim, ga je mati hotela spremljati, pa jo je prevaril, da je prepozno prišla v pristanišče. A mati je šla za sinom v Milan, kjer je napotila Avgušтина k sv. Ambrožu. Avguštin se je res spreobrn timer. Na poti v Afriko je sv. Monika umrla v Ostiji pri Rimu, stara 56 let. Pokopana je v cerkvi sv. Avgušтина v Rimu. Dala je Cerkvi največjega krščanskega genija, sv. Avgušтина.

5. **Sv. Pij V., papež in spoznavalec.** Bil

je dominikanec in se je prizadeval za čistost vere. Leta 1566 je bil izvoljen za papeža. Neutrudno je delal za izvedbo reform Tridentinskega koncila. Pomemben je na liturgičnem področju. Objavil je rimski katekizem, brevij in misal. Predvsem zaradi njegovih molitev so kristjani zmagali nad Turki pri Lepantu. Umrli je 1. maja 1572. Pokopan je pri sv. Mariji Veliki v Rimu.

7. Sv. Stanislav, škof in mučenec. Rojen je bil v Szcepanowu, blizu Krakova leta 1030. Leta 1072 je bil imenovan za krakovskega škofa. Odlikoval se je po junaški trdnosti pred brezbožnim kraljem, ki ga je lastnoročno ubil pred oltarjem cerkve sv. Mihaela pri Krakovu leta 1079.
8. Prikazen sv. nadangela Mihaela. Ta praznik je iz 6. stoletja. Papež Gregor Veliki je leta 590 vodil procesijo na Monte Gargano, da izprosi konec strašne kuge. Prikazal se mu je sv. Mihael in razodel konec kuge tako, da je vtaknil svoj meč v nožnico. Obenem se spominjamo prikazanja sv. Mihaela na gori Tombe.
9. Sv. Gregorij Nacijanski, škof, spoznavalec in cerkveni učitelj. Rojen je bil v Nacijancu (Kapadocija) leta 329. Njegova mati je bila sv. Nona. Študiral je v Cezareji, Aleksandriji in Atenah. Sv. Bazilij ga je leta 372 posvetil za škofa. Njegov oče Gregorij, nacijanški škof, ga je silil, naj mu pomaga pri dušnem pastirstvu. A ta se je umaknil v samoto. Toda potrebe časa so ga poklicale v dušno pastirstvo. Bil je eden najboljših govornikov prvih krščanskih stoletij.
10. 5. povelikonočna nedelja. Današnja nedelja je priprava na Gospodov vnebohod in obenem dan molitve. Cerkev nam hoče dati veliko zaupanje v molitev. „Do sedaj niste ničesar prosili v mojem imenu! Prosite in boste prejeli.“
- 11.—13. Prošnji dnevi. Danes, jutri in pojutrišnjem je prošnji dan. Te

dni prosimo Boga za svoje časne in duhovne potrebe in pa posebno blagoslov za zemlje darove. S temi tremi se pripravimo na Vnebohod Gospodov.

13. Sv. Robert Belarmin, škof, spoznavalec in cerkveni učitelj. Rojen je bil 4. oktobra 1542 v Montepulciano (Toscana). Vstopil je v jezuitski red. Je eden največjih jezuitov. Odlikoval se je po pokorščini, pobožnosti, ponižnosti in preprostosti srca. Največje njegovo delo so njegove razprave. Bil je spovednik obeh svetnikov sv. Alojzija Gonzaga in sv. Janeza Berchmansa. Umrli je 17. septembra 1621. Pokopan je v Rimu, v cerkvi sv. Ignacija.
14. Vnebohod Gospodov (V Argentini nezapovedan praznik). Po evangeliju diakon ugasne velikononočno svečo, simbol vstajenja. S tem preprostim obredom Cerkev izrazi, da je Kristus šel v nebesa. Dvojno veselje polni danes naša srca. Vnebohod je dan Kristusovega zmago-slavja, pa tudi dvignjenje človeške narave, naše poveličanje. Osrednja misel maše je: „Možje Galilejci, kaj strmite in gledate v nebo? Kakor ste ga videli iti v nebo, tako bo prišel.“
15. Sv. Janez Krstnik Salski (de la Salle), spoznavalec. Rojen je bil leta 1651 v Reimsu. Osnovalec je kongregacijo „Bratov krščanskih šol“ ki ima danes 17.000 bratov in 2.000 hiš. Dal je učiteljev mladini, katere vzgoja je bila močno zane-marjena. Svoje imetje je razdal revežem. Bil je zelo strog sam s seboj. Umrli je star 68 let, 7. aprila 1719. Pokopan je blizu Bruslja v Belgiji. Upodablja ga kot duhovnika, ko govori otrokom.
17. 6. povelikonočna nedelja. Ta nedelja je odmev Vnebohoda in priprava na Binkošti. Duha nedelje nam odkrijejo čustva prve Cerkve, ki so jo prevavale te dni: 1. toži se ji po Kristusu, ki je šel v nebo; 2. čaka sv. Duha in ga kliče z dolgimi molitvami; 3. gleda v bodočnost in

se hrani z duhom mučencev in spoznavalec.

19. Sv. Peter Celestin, papež in spoznavalec. Kot pobožen puščavnik je bil izvoljen za papeža 5. julija 1294 po smrti Nikolaja V. Po 5 mesecih se je papeževanju odpovedal in se vrnil v samostansko življenje. Njegov naslednik Bonifacij VIII. se je upravičeno bal, da bodo njegovi nasprotniki Petra Celestina izrabili za razkol, zato ga je skrbno čuval in ga zaprl v grad Fumone, blizu Anagni. Umrl je le-ta 19. maja leta 1296. Pokopan je v Aquili (Abruzzi). Upodabljajo ga kot papeža z golobom ali s hudičem, ki ga moti med pisanjem.
24. Binkošti. Binkošti so drugi vrh velikonočnega cikla. Na veliko noč je Kristus, božje Sonce izšlo, na binkošti je prišlo v zenit, daje toploto, zrelost in življenje. Binkošti so praznik sv. Duha. Biva v nas, posveča nas v zakramentih, zlasti v sv. Evharistiji. Sv. Duh vodi Cerkve, je duša Cerkve. V Cerkvi se vpliv sv. Duha najbolj razodeva. — Spovednica, prižnica in oltar, odpustanje grehov po spovedniku je delo sv. Duha. Prav tako pridiganje. Sv. Duh daje cerkvenemu učitelstvu nezmotljivost, na poseben način je maša delo sv. Duha. Oblikovanje Kristusovega telesa v Devici kakor tudi spremenjenje kruha in vina je delo sv. Duha. Kličimo danes: „Pridi sv. Duh!“
25. Binkoštni ponedeljek. Sv. Gregorij VII., papež in spoznavalec. Rojen je bil leta 1020. Bil je benediktinec, potem kardinal in leta 1073 papež. Je eden največjih papežev. Bojeval se je za čistost in enotnost Cerkve, za njeno svobodo in neodvisnost. V teh bojih je moral mnogo trpeti, med drugim tudi izgnanstvo in smrt. Umrl je 25. marca 1085 v Salernu, kjer je tudi pokopan v glavni cerkvi.
26. Sv. Filip Neri, spoznavalec. Ljubezan do Boga je značilnost njegovega življenja. Cilj njegovega življenja je bila duhovna obnova Rima, za kar je delal 50 let. Uspel je v ureditvi pogostnega obhajila, ki se je zlorabljalo. Močno je ljubil mladino, bil je iskan spovednik, bil je vedno vesel. Umrl je 26. maja 1595. Pokopan je v Rimu v cerkvi trinitarcev. Upodabljajo ga kot oratorijanca s palico in rožnim vencem.
27. Sv. Beda Častitljivi, spoznavalec in cerkveni učitelj. Njegov pomen je v tem, da spaja dobo cerkvenih očetov s prvimi napredki germanskih narodov, spreobrnjenih h krščanstvu. Njegovi spisi so bili še za njegovega življenja brani javno po cerkvah, zaradi česar so ga začeli posebej častiti. Ker mu niso mogli vzdeti imena „sveti“ so mu dejali „častitljivi“. Umrl je 26. maja 735, pokopan je v Durhamu na Angleškem. Upodabljajo ga kot benediktinca s knjigo v roki.
28. Sv. Avguštin, škof in spoznavalec. Bil je menih blizu Laterana v Rimu. Sv. Gregorij I. je dal njemu in 40 tovarišem nalogo oznanjati evangelij Anglosaksoncem. Njegov kralj ga je prijateljsko sprejel. Kmalu je krstil kralja in 10.000 podanikov. Papež ga je imenoval za primasa Anglije. Umrl je 26. maja 604 in je bil pokopan v samostanu sv. Petra, ki je bil odslej sedež cantorberyških škofov.
29. Sv. Marija Magdalena Paciška (Pazzi). Z 10 leti je naredila obljubo čistosti. Vstopila je v samostan karmeličank v Florenci. 5 let se je hranila le s kruhom in vinom. Delala je silno pokoro. Umrli je stara 41 let 25. maja 1607. Njeno truplo se hrani nepoškodovano v karmeličanski cerkvi v Florenci.
31. 1. pobinkoštna nedelja; praznik sv. Trojice. Danes premišljujemo s sv. Cerkvijo nedoumljivo skrivnost enega Boga v treh osebah. Praznik njega, ki je začetek in konec vsega. Tako končujemo mesec v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

Slovenski škof in potujoči misijonar

„Naš tednik — Kronika“, list slovenskih katoliških Korošcev je za sedemdesetletnico prevzu škofa dr. Rožmana objavil odlomek iz škofovega pisma, ki ga je prvi priobčil duhovniški list „Sodalitas“ in ki čudovito lepo izraža vse delo, vse skrbi in vse napore, ki jih mora naš škof doprinašati za blagor svojih slovenskih rojakov. „Duhovno življenje“ z veseljem te vrstice ponatiskuje, da tudi njegovi bralci zvedo, kako velikega škofa imamo slovenski izseljenci, raztreseni po vsem svetu.

Je pač tako, da je vse naše življenje borba. K znamenjem prave Kristusove Cerkve bi smeli dostaviti še peto: preganjanja, morda še šesto: nepremagljiva, a to zadnje se bo popolno izkazalo šele v bodočnosti.

Ne moremo nič tajiti, da smo stari — sedemdeset jih je — čeprav se postavljamo, kakor da bi bili še čili in gibčni. Pa nismo: hitreje se utrudimo in počasneje nam gre delo izpod rok.

Jaz pa sem potujoči misijonar in škof. Duhovnike in vernike imam raztresene po vsej zemeljski obli — z vsemi deli sveta sem v korespondenci — sam, brez tajnika. Na moji mizi se nabirajo veliki kupi pisem — vsaj tristo jih je še, pa vsak dan nova pridejo. Trudim se, da odgovarjam, dajem duhovnikom razne listine, dovoljenja itd., ker sem še vedno njih ordinarij in sv. oče želi, da se zanimam zanje. Posebno naroča, da skrbim za duhovske poklice in jim omogočim, da v tujini študirajo za ljubljansko škofijo — in se v slovenskem duhu vzgajajo in svojega jezika perfektno nauče, kajti šole so angleške, španske, portu-

galske itd. — V Argentini imam slovensko bogoslovno semenišče s teološko fakulteto in tudi Apostolsko šolo (malo semenišče). Nekaj mojih bogoslovcev je tudi v Avstriji — Salzburg in Innsbruck — in v Rimu. Finančna skrb za vse te leži na mojih ramah, res „crucis pondus — križa teža“. Doslej je s pomočjo dobrotnikov šlo, upam, da nas Bog ne bo zapustil tudi v bodoče ne. Veliko moram potovati — Združene države poznam kot malokateri rojen Amerikanec — kjerkoli so Slovenci, tja hodim pridigati, imam misijone, tridnevnice itd. Bil sem dvakrat v Argentini (1949 in 1952), vsakokrat po par mesecev, obiskal „naše“ tudi v Čile in Ekvadorju, Kanada je itak blizu kot kaka država USA.

Doslej me je Bog čudovito vodil in varoval, zaupam mu tudi v bodočnost. On ve, zakaj je z menoj tako. Najbolj varen in brezskrben je človek v božji dlani. Trudim se, da ne zdrknem iz te dlani.

Pozdrav in blagoslov!

† Gregorij Rožman

PISMO O ČLOVEKU IZ OPICE

Dr. Alojzij Odar

Poslali ste mi nekaj knjig, ki ste jih prejeli iz Ljubljane. Med njimi so prevod iz ruščine Iljin-Segal, Kako je človek postal velikan. Knjigo je izdala v treh zvezkih Prešernova knjižnica, ki po zgledu Družbe sv. Mohorja in nekdanje Vodnikove družbe pošilja vsako leto naročnikom za določeno vsoto po nekaj knjig, navadno po pet. Dalje, Anton Polenec, Kako so nastala živa bitja (izdala prav tako Prešernova knjižnica) in še nekaj drugih razprav z naslovi Nastanek življenja, Razvoj živih bitij, Ali je človek nastal iz opice, in druge.

Pišete mi, da vas je branje teh knjig zmedlo. Dali ste jih brati svojim tovarišem, in ste opazili isto pri njih. Knjige pišejo o razvoju v naravi. Vse se je razvilo in se še razvija. Tudi človek se je razvil iz živalskih vrst. Za Boga in stvarjenje ni mesta v naravi. Sta nepotrebna. Vse se da razložiti brez Boga. Znanost je nadomestila vero.

Knjige pišejo, da se je slovensko ljudstvo šele leta 1945 rešilo verskega mračnjaštva. Šele od takrat naprej se mu svobodno oznanjuje prava znanost. Pred njo beži vera kot megla pred soncem.

To, pravite, ste brali v teh knjigah, ki v nakladah po 60.000 izvodov preplavljajo majhno slovensko domovino. Njih pisanju ste kar verjeli. Boječe sprašujete, ali je res vera v nevarnosti pred znanostjo o razvoju. Knjige tako jasno in samozavestno pišejo, da se je

vse razvijalo. Navajajo veliko zgledov, kako se še danes vrši razvoj in kako more človek vplivati na ta razvoj in preustvarjati naravo.

MIČURIN (1858—1933) IN LYSENKO (roj. 1898)

V njih ste brali o Ivanu Vladimiroviču Mičurinu, „zmagovalcu nad naravo“, ki je po letu 1888 ustvaril nove plemenitejše vrste sadja in „preselil jug na sever“. Južno sadje je prestavil v mrzle kraje. Mestec Kozlov, kjer je Mičurin kot skromni železniški uradnik začel s poskusi na svojem vrtu, so njemu na čast po boljševiški revoluciji prekrstiti v Mičurinsk. Danes je tu središče vsega znanstvenega dela o sadjarstvu v Sovjetski zvezi. Tam delujejo mnogi Mičurinovi učenci kot Cerenko, Olomičenko, Tihonov, Jakovljevi in drugi, ki imajo veliko uspehov.

Zlasti znan zastopnik mičurinske šole pa je agronom Trofim Denisovič LYSENKO, ki je odkril zakone stadijskega razvoja rastlin. Ti zakoni povedo, da se rastline v svoji mladosti ne razvijajo enakomerno v vseh svojih lastnostih, temveč v enih obdobjih hitreje kot v drugih. Z uporabo teh zakonov more človek spreminjati naravo rastlin po svoji želji. Delal bo seveda to v svojo gospodarsko korist. Tako je Lysenko spremenil ozimne žitarice v jare; prisilil jih je, da so dozorele v enem poletju. Za Rusijo, kjer so zime dolge in s snegom, ki več mesecev leži na

poljih, je to silno pomembna stvar. Dalje je rešil Lysenko važno narodno-gospodarsko vprašanje, kako preprečiti, da se krompir na toplem jugu ne izrodi. Dokazal je, da je treba na jugu saditi krompir poleti, ne spomladi, da bi zlasti gomolji na jesen, ko vročina na jugu ponehuje. Dognal je nadalje, kako se preskusi kaljivost semen; s tem je preprečil brezplodno sejanje nekalgivega semena.

Uspehi mičurinske šole dokazujejo, tako ste brali, da se še danes vrši razvoj v naravi. Človek more ta razvoj dirigirati. Naravoslovna veda že dalj časa pozna podobnosti med živalmi, med živalmi in rastlinami, med živalskim in človeškim telesom. Vse te podobnosti kažejo na to, da so se človek, živali in rastline diferencirale po razvoju. Izkopanine iz starih časov pričajo, da je bilo teh podobnosti v preteklih dobah še več. Našli so v zemeljskih plasteh okostja, ki so tako podobna človeškemu, da je težko reči, ali je človeško ali je živalsko.

VSE SE JE RAZVILO, PA KAKO PREPROSTO

Na podlagi vsega tega torej moderna „znanost“ zatrdno uči, da se je vsa narava razvila. Takole piše n. pr. zgoraj navedena Polenčeva knjiga: „Pred več milijardami let je bila naša Zemlja še svetlejša zvezda, taka kakor je danes sonce. Počasi pa se je ohlajevala in se v sto in sto milijonih let tako ohladila, da se je napravila na njej trda skorja. Tedaj so nastali tudi prvi topli praocéani, in ti so bili velikanska naravna kemična delavnica, zibel prvih živih bitij. Ozračje, ki je tedaj odevalo Zemljo, ni bilo sestavljeno tako, kot je danes. Iz snovi, ki so bile tedaj v ozračju in na zemeljski površini v vodi, so se stvorile preprosto zgrajene snovi, podobne preprostim BELJAKOVINAM. V

nadaljnih milijonih let se je iz teh preprostih beljakovin razvila tako dovršeno zgrajena snov, da je kazala že prve življenjske znake — nastala je nekaka ŽIVA BELJAKOVINA. Te žive beljakovine so se množile. V svoje okolice so jemale snovi in jih predelovale v svoje telo. Tako so ta najpreprostejša živa bitja rastla in se množila. Minili so zopet milijoni let. Najpreprostejša živa bitja so postajala čedalje bolj zamotana, vedno bolj popolna. Kako pa so se izpopolnjevala? V bistvu tako, kakor se izpopolnjujejo tudi današnja bitja. Sposobnejša so se ohranila, druga so propadla. Boj za obstanek se bije že od preprostih živih beljakovin dalje. Prva, res prava živa bitja so bila nemara podobna današnjim bakterijam, niso bile ne rastline in ne živali. Šele pri nadaljнем razvoju so se izoblikovale v preproste celice s pratvorivom in jedrom. Slej ko prej pa so ostale beljakovine bistven sestavni del pratvoriva in jedra. Ko pa so se razvile že prve celice, se je dotlej enotni živ svet pričel deliti v dva svetova — v rastline in živali. Današnja znanost, naslanjaje se na ogromno znanje iz vseh prirodnoslovnih panog, predvsem na kemijo, nam dokazuje, da življenje ni nastalo na izvennaravni način, temveč se je v dolgih milijonih let razvilo iz neživega sveta. Zakaj življenje ni nič drugega kot posebna in nujna lastnost dovršeno zgrajene snovi — materije, lastnost, ki si jo je le-ta pridobila v svojem razvoju. Kako pa je potekal nadaljni razvoj prvotnih živih bitij? Rastline so se razvijale povsem v svojo smer. Pridobile so si izredno sposobnost, da ob sončni svetlobi same tvorijo hrano, in sicer v glavnem iz vode in ogljikovega dvokisa. Živali tega ne morejo. Navezane so na rastlinsko ali živalsko, torej že izgotovljeno hrano, ki si jo morajo iskati. Razvila so se jim posebna gi-

bala, čutila... Iz enoceličnih bitij so nastala večcelična, kar je pomenilo velik napredek. Iz tisoč in tisoč, bolje iz milijonov in milijonov celic zgrajeno telo se je neverjetno lahko izpopolnjevalo. V milijardi let so dosegle rastline svoj višek v cvetnicah. Te danes pokrivajo naše travnike. Živali pa so dosegle svoj višek v sesalcih. Čutila, zlasti oči in uho, so izredno dovršena, možgani pa tako razviti, da je snov končno dobila novo lastnost — mišljenje. Vprašali boste, ali tudi še danes nastaja življenje. Ne, danes ne nastaja iz neživega živo! Današnji pogoji niso taki, kot so bili tedaj, ko je življenje pričelo svojo pot... Današnja znanost se bolj in bolj pogloblja v podrobno zgradbo in delovanje živih bitij in njihovih sestavin. Ko bomo natančno proučili vse to do zadnjega delca, potem bo prišel tudi čas, ko bodo znanstveniki mogli napraviti — živo beljakovino, torej življenje. To je sicer še daleč, ni pa nedosegljivo. Tako trdi največji strokovnjak na tem področju, sovjetski znanstvenik, akademik A. I. Oparin.

Tako smo v bežnih obrisih pregledali živo naravo. Dotaknili smo se vprašanj, ki so zanimala človeka že oddavnaj in ki so še danes prav tako živa. Živa so predvsem za naš narod, saj je šele po zmagi v osvobodilni borbi mogla napredna znanost prodrati tudi med širše plasti našega delovnega ljudstva. Današnja prirodoslovna znanost nam odpira povsem drugačen pogled na naravo, kakor so ga širili pri nas pred letom 1945 krogi, ki jim ni bilo všeč znanje in ki so rajši videli nevednost našega ljudstva" (str. 197—201).

FANTAZIJA

Gornji Polenčev opis razvoja v naravi je v celoti zgolj fantazija. Če ste ga pazljivo prebrali, ste opazili, s kakšnimi triki si pomaga iz težave.

„Razvoj“; „milijoni let“; „drugačni pogoji“; „nekaka živa beljakovina“, takoj v naslednjem stavku, pa: „te žive beljakovine“; „enotni živi svet se prične deliti v dva svetova“; „rastline so si pridobile izredno sposobnost“; „sestavljeno telo se je neverjetno lahko izpopolnjevalo“; „možgani so se tako razvili, da je snov končno dobila novo lastnost — mišljenje“. Nepazljivi bralec morda ne opazi teh zank, pazljive mu pa ne morejo uiti.

Opisovati razvoj narave na tako neznanstven način, kot je storil Polenec, bi si danes v svobodnem svetu le malo kdo drznil. Tako opisovanje bi vzbudilo pozornost pred osemdesetimi leti, pred petdesetimi pa bi bilo že popolnoma zastarelo. Danes pa povzroča med poučenimi le pomilovalen nasmeh.

Polenec omenja Darwinovo teorijo „o prirodnem izboru v boju za obstanek“. Leta 1903 pa je E. Dennert že napisal knjigo „Vom Sterbelager des Darwinismus“. Naš Aleš Ušeničnik je k temu dostavil leta 1904: „Ko bi bil imel Dennert pred seboj že tudi Fleischmannovo delo „Die Darwinische Theorie“ (Leipzig 1903), pa de Vriesa Mutationstheorie, bi bil lahko zapisal na nastlovno stran svoje knjige „Am Grabe des Darwinismus!“ (Izbrani spisi III, 227). Darwinizem ne umira samo, ampak je že mrtev. Tako je bilo že v začetku tega stoletja. Petdeset let potem pa se ponuja slovenskemu narodu za železno zaveso po šolah in prosvetnih ustanovah kot „napredna znanost“, do katere da je prišel „še le po zmagi v osvobodilni borbi“. Kolika ironija!

IVAN ŽMAVC IN FERDINAND SEIDL, BORIS ZARNIK

Slovenec dr. Ivan ŽMAVC je v Zborniku Slovenske Matice leta 1906 napisal pod vplivom filozofa Herberta Spencerja razpravo, v kateri je trdil nasled-

nje stvari: 1. Tvar in energija sta večni. 2. Življenje je samorasel pojav v razvoju stvari. 3. Vsa živa bitja (rastline, živali in človek) so se razvila po descendenci iz ene prastanice. 4. Duševni pojavi so le pojavi stvari, zato ni ne duše ne posmrtnosti. 5. Bog je le utvara ljudske nevednosti.

Za dobrih štirideset let je žmavc prebital Polenca. Že v „kapitalistični“ dobi je bil tako „napreden“. Kakšna sramota!

Profesor Ferdinand SEIDL je leta 1912 napisal za znanstveno revijo „Veda“ „poljudno-znanstveno študijo“ o „mehaniki duševnega delovanja“. V njej se je pokazal Seidl, da je bil surov materialist iz stare La Mettriejeve šole o „človeku — stroju“. „Čim podrobneje — pravi — motrimo človeško truplo, tem bolj vidimo, da je nadvse čudovito zložen stroj.“ Človek se je po njem razvil iz živali. „Iz skromnega zaznavanja je dozorelo v milijonskoletnem razvoju umevanje, preudarjanje in presojanje.“ S telesnim ustrojem se je razvijalo tudi živčevje in s tem razvojem „so rastle duševne sposobnosti našega živčevja“. — Vse, kakor bi brali Polenčev spis, toda sedemintrideset let prej, preden je izšel! Nič novega torej!

Leta 1913 je tedanji privatni docent zoologije in anatomije v Würzburgu, poznejši redni univerzitetni profesor v Zagrebu, Slovenec dr. Boris ZARNIK napisal za „Socialno Matico“ brošuro „O bistvu življenja“, v kateri opisuje življenje zgolj mehanično. Prižnava si cer, da so v prirodi živa in neživa bitja. Odločno pa zanika, da bi bila razlika med živim in neživim bistvena. Živa bitja so mu le „kemični stroji“. „Zaključne fizikalno-kemične razlage življenja, — pravi, — pa še ni mogoče podati, saj nimamo za seboj morda niti četrtine poti, ki vodi do rešitve življenjskega problema.“ — Tako filozo-

Sv. Primož pod Jelovco

firanje je Aleš Ušeničnik nagnal kot šarlatanstvo.

Navedli smo tri slovenske materialiste iz polpretekle dobe. Njih filozofiranje o razvoju sveta se v bistvu vjemajo s Polenčevim. Ima pa seveda veliko večji videz znanstvenosti. Slovenci so v tistih letih, to je 1906, 1912 in 1913 mogli brati njihove članke. Brali pa so lahko v času leta 1907, 193—203 in 1912, 469—476 in 1914, 141—152 tudi duhovite odgovore na nje, ki jih je napisal Aleš Ušeničnik. V njih je pokazal, kako so s filozofskega stališča prazne njihove trditve in kako so v opreki tudi z izsledki naravoslovne vede.

Glavna napaka teh člankov je bila ta, da so iz delne podobnosti sklepali na bistvo in da so prehajali iz področja naravoslovne vede v področje filozofije in vere. Dr. P. GROSELJ je bil tudi materialist kot gornji trije, vendar je v kritiki Zarnikove brošure opozoril, da je napačno sklepati iz tvorjenja kristalov na življenjske pojave, kar je storil Zarnik. „Pri vsej analizi, pravi, nam še vedno ostane bistven ostanek, ki ga zaenkrat še ne moremo rešiti in

ki tvori ravno bistvo življenja. Ta nerešeni ostanek pa vsebuje prav preporni tema" (Lj. Zvon 1914, 182).

BUECHNER IN HAECKEL

Klasična doba za materializem v znanosti, ki ga danes v Sloveniji prodajajo kot „napredno znanost“, je bila druga polovica 19. stoletja. Leta 1855 (torej skoro pred sto leti!) je izdal dr. Ludwig BUECHNER svoje sloveče delo *Kraft und Stoff*. V njem je skušal vse materialistično razložiti: tudi življenje, spoznanje, dušo, svobodno voljo, pravnost, božjo idejo. Do leta 1902 je izšlo dvajset nemških izdaj tega dela. Do leta 1892 je bilo že prevedeno v 13 jezikov in tudi v teh jezikih je izšlo po več izdaj, tako 6 v francoskem, 4 v angleškem, 3 v italijanskem in 2 v madžarskem jeziku. Kot veletok se je Büchnerjev materializem razlil po svetu. Njegov nauk je silno preprost. „Ni sile brez stvari, ne stvari brez sile. Ne eno ne drugo ne more biti in si ga ne moremo misliti brez drugega. Torej sta eno. Duhovno bitje zato ni mogoče.“ Pisal je Büchner silno samozavestno. Njegove trditve pa so bile nespametne. Čez nekaj desetletij so se ljudje spame-tovali in spregledali Büchnerjevo nespamet. Büchner je sam začutil, da se majejo tla njegovi „znanosti“. L. 1898 je napisal svojo oporoko človeštvu („Am Sterbelager des Jahrhunderts“). V njej je veliko bolj krotak in skromen. Takole piše: „Navadno se pod materializmom umeva filozofska smer, ki razlaga vse pojave sveta iz svojstev in gibanja stvari brez vodilnega umskega principa. Ko bi bila taka razlaga mogoča, bi jo gotovo vsi z velikim veseljem pozdravili, zakaj večno neutešeno hrepenenje človeškega duha, da bi si rešil svetovno uganke, bi bilo utešeno. Žal, tudi materialistična razlaga tega ne zmore kakor spiritalistična ne. Te

uganke človeški um ne bo nikdar rešil" (str. 112).

Büchner je stopil v ozadje, na materialističnem odru pa se je pojavil slabši od njega, HAECKEL. Učil je: V začetku sta bila tvar in duh, in tvar in duh sta bila eno. Da bi se rešil Boga, je izvajal Haeckel vse iz stvari in duha. Toda tvar in duh sta dvojstvo, ki nad sabo zahteva enoto, Boga. Ob Haecklovi razlagi sveta se je pokazalo, kaj je moč iluzije in sugestije. Njegova knjiga „Die Welträtsel 1899“, ki nima prav nobene znanstvene vrednosti, se je zazdela ljudem pravi evangelij. Ob stalnem poudarjanju moderne vede so ljudje začeli misliti, da je Haecklova razlaga res znanstvena. Toda izobraženci so kmalu spregledali. Oglasil se je v njih imenu nemški protestantski filozof PAULSEN in ogorčen zavrnil Haecklovo modrovanje, češ da je PRAVA SRAMOTA ZA VEDO IN ČLOVEŠTVO. „S pekočim sramom — pravi — sem bral to knjigo, s sramom, da je splošna in filozofska izobrazba našega ljudstva tako nizka“ (Philosophia militans 1901, 187).

DARWIN IN HUXLEY

Karl DARWIN (1809—1882) je učil, da se v naravi razvijajo bitja in njih vrste na podlagi prirodnega izbora popolnejših poedincev v boju za obstanek in nekoliko tudi v plemenski borbi. Kakor človek z umnim izborom vzgaja umetne pasme domačih živali ali vrtnih cvetlic, tako, pravi Darwin, se vrši tudi v naravi neki izbor. V borbi za obstanek se ohranjajo bitja, ki so slučajno sposobnejša za življenje, njih ugodna svojstva se dedujejo in izpopolnjujejo, manj sposobna bitja iste vrste pa izumirajo. Tako nastajajo počasi nove vrste, novi rodovi, novi razredi. Ta nauk (imenovan darvinizem) je Darwin razvil v znameniti knjigi „Nastanek

vrst po naravnem izboru', ki jo je izdal leta 1859.

Darwinovo hipotezo je Anglež HUXLEY leta 1863 uporabil tudi na človeka. Po njegovem se je tudi človek razvil iz nižjih bitij. Od takrat naprej iščejo živali, ki naj bi bila človekov prednik. V poštev prihajajo antropoidne („človeku podobne“) opice. To so zlasti orangutan, gorila in šimpanz. Huxley trdi, da je razlika med človekom in človeku podobnimi opicami manjša kot pa med temi in zamorskimi mačkami, ki žive po afriških pragozdovih. Mnenje, da se je tudi človek razvil, si je hitro osvojil znani Haeckel, že leta 1868. Darwin sam pa je sprejel to posledico svoje hipoteze šele leta 1871. Darwinov nauk je bil zlasti všeč ENGELSU. Že leta 1859 je pisal Karlu Marxu: „Pravkar berem Darwina. Sijajen je. Na tem področju doslej še ni bila uničena teleologija (naziranje o smotnosti), sedaj pa je tudi to storjeno. Doslej še ni bilo tako veličastnega poizkusa, da bi kdo tako in s takim uspehom pokazal zgodovinski razvoj narave“ (Polenec str. 29). Razumljivo je, da je darvinizem všeč marksizmu.

Po Darwinu je izbor prvi činitelj razvoja v naravi. Že leta 1874 pa je dokazal A. Wigant, da Darwinova hipoteza ne more razložiti pojavov. Za njim so to dokazali E. Wolff, O. Hamann, A. Pauly in drugi. Trideset let pozneje je bil darvinizem za znanost že mrtev.

DESCENDENČNA TEORIJA

Darvinizem večkrat zamenjavajo z descendenco (nauk o razvoju). Toda popolnoma po krivici. Descendenca je eno, darvinizem je drugo. DARVINIZEM JE LE POSEBEN NAČIN, KAKO TOLMAČITI DESCENDENCO. Kdor zavrača darvinizem, s tem še ne zavrača descendence. Znani naravoslovec jezuit p. E. Wasmann se je že več kot pred

petdesetimi leti odkrito izjavil za descendenco, a proti darvinizmu. Naš Aleš Ušeničnik pa je že leta 1904 kratko in jasno opredelil stališče do razvojne (descendenčne) teorije takole: „DESCENDENČNA TEORIJA JE SAMA PO SEBI PRIRODOSLOVNA TEORIJA, KI BOGOSLOVNO NI V NOBENEM NASPROTJU S KRŠČANSTVOM, KI FILOZOFSKO MORDA NI NEMOGOČA, KI IMA DEJANSKO SVOJO VERJETNOST“ (Izbrani spisi III, 232).

Dvajset let pozneje pa se je isti Aleš Ušeničnik še bolj naklonil k descendenčni teoriji. Filozofsko je ločil tri razvojne kroge, ki bi v njih bil možen razvoj, a bi iz enega v drugega prehod ne bil možen. Prehod bi ne bil možen iz neživega do živega, ne iz rastline do živali, ne iz živali do človeka (Uvod v filozofijo II, 342—375).

RAZLIKOVATI IN DRŽATI SE SVOJEGA

Pri takih vprašanjih, kot so vprašanja o razvoju v svetu, prihajajo v poštev trije vidiki, namreč prirodoslovno-znanstveni, filozofski in krščanski (to je vidik razodete vere), ali znanost, filozofija in bogoslovje.

Prirodoslovna znanost preiskuje pojave. Vsa veda se snuje namreč na dejstvih. Dejstva pa veda dožene z opazovanjem in poizkusi. Dejstva mora nato strniti, poiskati mora zveze med njimi, ugotoviti mora zakone pojavov in dognati mora vzroke. Pri tem se poslužuje tudi hipotez. Hipotezo imenujemo misel ali zamisel, kakšen bi utegnil biti zakon pojavov, ki jih opazujemo, ali kakšen bi bil vzrok pojavov, ki smo jih dognali. Za hipotezo so Slovenci uvedli češko besedo podmena, z njo namreč menimo, da bi utegnilo biti pod pojavi to in to.

Hipoteza torej ni isto kot znanstveno ugotovljena trditev, ampak je

NIKAR SE NE BOJ RESNICE,

čeprav na tem svetu
mogočna moč zmote, krivice
v zlaganem lesketu
samozvane pravice
kot grešnika pošlje te v vice!

Ti sviraj na božjo žveglo
našega veka zgodbo —
njim samim v obsodbo; —
ti vztrajaj in godi in godi
o pravi pravici, svobodi!
Bog že vé, kdaj
kot ognja sijaj
bo v srca ledena poseglo...

Bogdan Budnik

le poskus, kako spraviti ugotovljena dejstva v sklad. Če se le en pojav ne vjema s hipotezo, ni ta vredna nič. Če pa se vsi vjemajo, je pač koristna, a ni še zaradi tega nujno pravilna. Stara Ptolomejeva hipoteza o stalnosti zemlje in kroženja sonca je dobro razložila navidezni tek nebesnih teles, pa je vendar bila napačna, kot je dokazal Kopernik.

Hipoteza je koristna, če je ne zamenjavamo z znanstveno dognano resnico.

Descendenčna teorija je hipoteza, sicer zelo verjetna, skoraj gotova, a vendar hipoteza. Darvinizem nasprotno je samo ena izmed hipotez te hipoteze, ki pa je zgubil skoro vso verjetnost.

Naravoslovna veda mora kot vsaka druga ostati pri svojem predmetu. Velikokrat pa naravoslovni znanstveniki prestopijo meje in začno razlagati svoj „svetozor“, začno „filozofirati“. Tega jim seveda ne morejo zabraniti. Toda kadar to delajo, niso znanstveniki, ampak filozofi. Navadno pa nimajo spo-

sobnosti za filozofa in ne čuta za filozofijo, a mislijo, da imajo oboje.

Dve napaki torej znanstveniki, ki hočejo povedati svoj „svetozor“, navadno napravijo: Prvič hipoteze razglashajo za znanstvene resnice, in drugič zunaj naravoslovja se vedejo, kot bi bili v njem. Zato pa pride do zmot in zmed.

Nad naravoslovjem in filozofijo je razodeta vera. Ne vtika se ne v prvo ne v drugo. Obema pušča svoboden razmah. Toda razodetje vsebuje resnice, ki jih proučuje bogoslovna znanost pod vodstvom Cerkve. Če naravoslovec ali filozof zadeneta ob te resnice, sta na napačni poti.

SUROVI MATERIALIZEM PRED SODBO FILOZOFIJE

Takšno razlaganje o razvoju sveta, kot nam ga podaja nekdanji „katoliški“ profesor Anton Polenec, je surovi materializem. Misli so po njem nekakšen izcedek možgan, „svojstvo razvite snovi“. V svojem razlaganju začenja z resničnimi dejstvi razvoja, a iz njih napačno sklepa in neznanstveno posplošuje ter skače iz prirodoslovnega reda v filozofski red, o katerem nima nobenega pravega pojma.

Njegovo ravnanje je čisto tako, kot je bilo Haecklovo pred dobrimi petdesetimi leti. Zato veljata zanj s stališča zdrave filozofije ista sodba in obsodba, ki ju je izrekel nad Haecklom profesor Paulsen. Haecklovo filozofijo je imenoval „pravo sramoto za vedo in človeštvo“. „Haecklova filozofija — pravi — sestoji le iz zavikanj, češ ni od sveta ločenega Boga, ni od telesa različne duše, ni nad vedo segajoče religiozne vede, ni poleg mehanistične fizike filozofije, in tako nastalo praznino je izpolnil s siromašnimi, praznimi besedami. Ali naj so tako rešena vsa vprašanja, ki človeškega duha že tisočletja

vznemirjajo in k premišljanju silijo?"
(Philosophia militans 125).

ZNANOST O RAZVOJU IN KRŠČAN- SKA VERA

Med krščansko vero in znanostjo o razvoju ni nobenega nasprotja in ga tudi biti ne more, če ostane naravoslovna znanost pri svojem predmetu. Darwin je skušal mehanično razložiti razvoj organskih bitij. Njegovo hipotezo so poznejši darvinisti raztegnili na vse in zamislili „darwinistično svetovno nazorje“, ki ni nič drugega kot materialistično brezboštvo.

Rekli smo, da je Darwinov poskus mehanične razlage razvoja v znanosti opuščena že petdeset let. Toda sam Darwin se je dobro zavedal, da njegova hipoteza ne more razložiti prvega početka organizmov. Odkrito je izpovedal, da so MORALI BITI ORGANIZMI USTVARJENI. Trdil je le, da Stvarnik ni ustvaril vseh vrst, marveč le eno ali le nekatere in da se je iz njih razvil po počelu izbora ves nebroj živih bitij. Darwinu se je zdela „veličastna misel“, „da bi Stvarnik položil kal življenja le v eno ali le v nekatera bitja in da bi se bila iz tako neznanih početkov razvila neskončna vrsta vedno lepših, vedno popolnejših bitij“ (prim. Reinke, Die Welt als That 369, in Ušeničnik Izbrani spisi III, 227). Kadar darvinisti govorijo o Darwinu, to o njem zamolče.

Krščanska vera uči samo, da biva Bog, ki je ločen od sveta. Da je Bog svet ustvaril. Da ima človek neumrljivo dušo, ki je čisto drugačna, kot je življenjsko počelo v živali. Ali je Bog ustvaril posamezne vrste naravnost ali pa so se posamezne vrste v moči božjega stvariteljnega dela razvile iz enega bitja ali le iz nekaterih, o tem ni nobene verske resnice. Način svetopisemskega ustvarjenja Adama in Eve nas ne sme motiti. Sv. pismo pripoveduje

preprosto; vsebino pa Cerkev tolmači.

Prirodoslovna znanost, ki ostane na svojem področju, res ne more priti v opreko s krščansko vero.

Vprašanje o razvoju v naravi postane velikokrat svetovno nazorno vprašanje. Takrat se v poljudni obliki zastavi takole: ali je človek iz opice. Gre pa pred vsem za to, ali ima človek neumrljivo dušo in odgovornost pred Bogom. Če se je človek razvil iz opice in je torej le višje razvita žival, potem neumrljive duše ni, ni odgovornosti pred Bogom in tudi Boga ni. Tako sklepajo mnogi, ki bi jim bilo vseč, da bi Boga ne bilo. Naša doba je sploh taka, da se boji eksistence Boga. Na vsako bilko se obeša, da bi se le rešila Boga. Descendenčno vprašanje je taka bilka, po kateri bi se nemara dalo otresti Boga.

Ali je torej človek iz opice, oziroma: ali so se antropoidne opice in človek razvili iz skupnega pradedca? Vprašanje je treba najprej prav opredeliti, nato je odgovor lahak.

ALI JE ČLOVEK IZ OPICE

Človek je človek po duši. Človeška duša pa je, kot nam pove božje razodetje, naravnost od Boga ustvarjena. Ni samo rezultanta, ki sledi iz pogojev, kakor je n. pr. živalsko življenjsko počelo. Kaj pa človekovo telo, ali se ni to razvilo iz živalskega? V nasprotju z versko resnico ni, če bi kdo trdil, da je Bog živalskemu telesu, ki je bilo zadosti razvito, vdihnil človeško dušo, po kateri je nastal človek. Katoliški znanstvenik OBERMAIER je o tej stvari že leta 1911 takole pisal: „Če bomo končno prišli do prepričanja, da je tudi naše telo prešlo razne stopnje dolgega razvoja, preden je bilo tako dovršeno, da je bila pristojna posoda in sedež duha ter v polnem smislu človeško telo, ne bo to nobenega resnega

misleca vzemirjalo: razvoj in stvarjenje nista v nobenem nasprotju. Smotrni razvoj telesa je posredno stvarjenje, človeškemu rodu je tako malo v nečast, kakor ni individualni razvoj iz klične stanice ali katera koli stopnja v razvoju zametka človeku, poedincu v nobeno sramoto" (Der Mensch der Vorzeit 1911/12, 368).

Do danes pa resna znanost nima še nobenega dokaza za to, da ni bilo človeško telo ustvarjeno naravnost. Kar so našli okostij, o katerih se je trdilo, da bi bila morda vmesni člen med današnjim človekom in živaljo, se je o vseh izkazalo, da pripadajo ali človeku ali živali.

KONČNA SODBA

Spisi, ki ste mi jim poslali, so vas po nepotrebnem begali. So odmev zastarelega materializma, ki je v resni znanosti že zdavnaj premagan. Je pa uradna filozofija komunizma in se zato širi in pončuje po deželah, ki so padle pod komunističen režim. Takšna nesrečna dežela je tudi naša domovina.

Res na je, da utegnejo taki spisi lju-

dem, ki se niso globlje pečali z zdravo filozofijo in teologijo, zelo škodovati. Vi in vaši znanci ste to na sebi skusili. Zato vam bo tem bolj razumljivo, zakaj katoliška Cerkev v skrbi za dušni blagor svojih vernikov prepoveduje v kan. 1399 svojega zakonika brati in širiti take spise. Dobro boste storili sebi in drugim, če se boste ravnali po tem zakonu. O razvojni teoriji se morete poučiti v resnih znanstvenih knjigah katoliških strokovnjakov; kaj bi prebiral tendenčne brošure nasprotnikov! Res je, da vsebujejo marsikaj resničnega. Kar ste brali n. pr. o Darwinovih opazovanjih in o poizkusih Mičurina in Lysenka je vse res, toda sklepanje je napačno in razlaganje dejstev je tendenciozno. Namen teh spisov ni toliko poučevati naravoslovje kot širiti materialistični svetovni nazor. Vse v njih meri na to, da bi pri bralcu izpodkopalo vero v Boga. Ne zaradi znanstvenih podatkov v njih, marveč zaradi zmote in zle namere, ki sta v njih, katoličani takšne spise odločno odklanjamo. Ali se vam ne zdi tako prav? Pozdravljeni!

ZDRUŽENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE

Umrl je v San Franciscu v 66. letu starosti voditelj industrijske organizacije CIO Filip Murray. Po rodu je bil škot, po veri katoličan in to dober katoličan. S 16 leti je prišel v Severno Ameriko in začel svojo karijero kot rudar. Zraven se je pridno učil. Leta 1920 je postal podpredsednik rudarske organizacije, leta 1935 pa predsednik železarske organizacije. Bil je odločen protikomunist, vendarle dolgo z njimi ni mogel tako pomesti, kot bi rad, ker ni imel ljudi, ki bi jih zamenjali. Svoje socialne ideje je črpal iz papeških okrožnic. Spadal je h Kolumbovim vitezom in prejel v življenju mnogo odlikovanj.

Boksar Joe Luis pomaga katoliškim misijonom. Neki župnik iz Detroita Marley po imenu, se je odpovedal svoji fari in deluje sedaj v Tanganiki (Vzhodna Afrika). Njegovi prejšnji župljani pa ga niso pozabili. Osnovali so odbor, ki zbira prispevke za njegov misijon. Med podporniki je tudi bivši svetovni prvak v boksu Joe Luis. On je izjavil sledeče: „Ko sem se v začetku svojega sportnega udejstvovanja tu v Detroitu pripravljal na srečanje s svojim nasprotnikom, je pristopil k meni neznan katoliški duhovnik in me blagoslovil. Jaz sem nato zmagal in od tedaj sem poln hvaležnosti do katoliških duhovnikov. Pomagam jim, kar le morem.“

Sestre Dolorose zadnja pot

KAREL MAUSER

Ko je stopila na cesto, je bilo sonce že na pol svoje poti. Svetel dan je ležal nad mestom, nad gradom, nad Rožnikom. Vse je bilo čudovito čisto in oprano. Ni bilo dolgo od jesenskega dežja. Voda v kanalu je bila še kalna.

Z dolгим pogledom je objela stisnjeno poslopje, ki je čemelo za njo. Že so pričeli s podiranjem. Vse bodo podrli. Cerkvico, tihe celice — morda bo ostal še vrt s cipresami.

Pravijo, da je ovinek ob samostanu preoster in nepregleden. Tudi je cesta preozka in jo je treba razširiti. Nenadoma so se domislili tega.

Dolorosa se ne more odtrgati z mesta. Osem njenih let je v tem poslopju. Osem svetlih, tihih let. V osmih letih se nikoli niso odprla vrata zanj. Zaprta bi morala ostati za vselej. Pa so jih nenadoma odprli ljudje, ki jim je cesta preozka.

Dolorosa čuti, da se je v osmih letih zunaj veliko spremenilo. V temelju se je moralo vse preobrniti. Ne na dobro. O tem je Dolorosa prepričana. Zakaj bi sicer zavoljo ovinka morale na cesto?

Dolorosa misli na mater Agnes. Trideset let je bila med zidovi, trideset let ni videla življenja. Zdaj je morala na cesti. Kam naj gre s svojimi plahimi očmi in s svojo starostjo?

Zdaj šele se Dolorosa prav zave, da tudi sama nima kam iti. Zavoljo brata so ji že sporočili. Je ne mara. Priženil se je v Mavčiče in nune noče v hišo. Ji je dovolj branil takrat, ko je šla v samostan. Zdaj naj sama gleda kakor hoče. Omoži naj se, če ima še kaj pameti.

Dolorosa zavoljo tega ni žalostna.

Brat je bil vedno tak. Ne bo mu v nadlego. S tridesetimi leti se bo že kako preživela.

Doma tudi ni več. Očeta so ubili, mati so od same žalosti odšli kmalu za njim. Posestvo je državno. V Begunjah torej nima kaj iskati.

Edino Dolorosino upanje je teta v Radovljici. Bajtico ima in dobra je. Vsaj za začetek bi jo morda vzela. Potlej se bo gotovo kje kaj odprlo. Kako, si Dolorosa ne zna predstavljati.

S kovčegom v roki se počasi obrne. Rada bi vzdignila roko v pozdrav, zamahnila poslopju, pa se boji ljudi, ki hodijo mimo. Iti je treba. Na vlak ne bo šla. Peš se je namenila. Na vlaku bi morda imela težave. Videli bi, da je nuna. Psovke bi padale in ljudje bi se smejali.

Dolorosa odhaja. Počasi in negotovo. Poslopje steza roke, kliče. Dolorosa beži. Ne gleda okrog sebe. Šele pri šentpeterski cerkvi se zave. Ljudje jo ogledujejo. Temno ruto ima, ki ne pristaja njeni mladosti. Morda celo vidijo, da je ostrižena in da ji lasje še niso dovolj porasli.

Želi si priti iz mesta. Tam na polju ji bo odleglo. Vseskozi bo šla za krajem, da se ogne ljudem. Počasi bo hodila, da do noči pride do Mavčič. Tam se bo že nekam stisnila čez noč. Drugi dan bo do noči že prišla do tete.

Šele od šent Vida naprej se unese. Kovčeg, čeprav ni težak, ji je omrtvil roko. Zavila je na poljsko pot in utonila za grmičje. Zdaj se je počasi vlekla naprej. Ljudi ni bilo in kar jih je videla, so bili daleč. Saj so morda dobri in bi

jim bilo težko, ko bi jim povedala svojo zgodbo. Toda tako dolgo je živela med zdovi in čas se je tako spremenil.

Za gostim jelševjem je obstala. V teh zadnjih dneh je bilo toliko žalosti. Prav nič ni pazila, kaj je zložila v kovčeg. Zdaj si lahko ogleda.

Pokleknila je na odpadlo listje. Kovčeg je bil star in prav nič lep. Kar pravišen je bil ob njeni obleki. Poiskala je ključek in odklenila.

Na vrhu je bila redovna obleka. Zaprla je oči in trepalnice so ji bile koj rosne. Pod habitom je redovni molitvenik in rožni venec. Z drtečimi prsti je šla čez debele jagode. Topla ogrinjalka, pod ogrinjalko voščeni Jezušček. Razveselila se ga je. Sestra Terezija ga ji je bila dala. Tako je lep kakor živ.

Na dnu kup podobic. Na prosojnem papirju vse mogoče rožice. Vse na roko slikane. Sestri Dolorosi je lepo. Tudi njene so vmes. Slikala je tako rada. Mati Agnes je vedno trdila, da ima spretno roko.

S sunkom je zaprla kovčeg in legla čezenj. Prav mimo grma sta prišla vojak in deklina. Smejala sta se in vojak je držal deklino čez pas. Nista bila domačina. Slišala je po govorjenju.

Tako se je ustrašila. Vstala je in se še globlje zarinila v grmovje. Nič zato, če ne more tako hitro naprej kakor po kolovozu. Do noči bo prišla do Mavčič. Preje tako ne sme.

Gledala je okrog sebe, se ustavljala in mislila na sestre. Kam so se potepale? Kako je materi Agnezi? Ali bo našla prostor, kjer bo vsaj umrla v miru? Kako je s sestro Terezijo? Zadnje čase je bila tako bolehná.

Ustrašila se je ptiča, ki je tik pred njo rinil iz gnezda. Srce ji je bilo neznansko hitro. Vsake stvari se tako ustraši. Le počemu?

Pričele so jo boleti noge. Tudi lakota se je oglasala. Ta rezan zrak in pot. Ne

enega ne drugega ni bila več vajena. S prsti je dotipala rožni venec in pričela moliti. Počasi, polglasno kakor da morajo sestre v koru odgovarjati.

Sonce je počasi zahajalo. Obesilo se je za hip tja za Triglav, kolebalo kakor da bi se rado vrnilo nazaj, potlej se je prevesilo in z rožnato barvo obliklo vrhove. Koj za tem je potegnil vetrič in suho listje po grmeh je vztrepetaló. Postalo je na mah hladno.

Dolorosa je s pogledom premerila pot do Mavčič in videla, da mora pričakati noč. Umaknila se je v gozdič in sedla na kovčeg. Misli, ki so bile dotlej še jasne, so se pričele megliti. Trudnost je lezla iz nog v život, roka v rami je bila čudno trda.

Nočilo se je. Cesta na levi, prej bela, je potemnela. Prav na rahlo se je še svetlikala luža ob cesti, ki je ostala od zadnjega dežja. Potlej je tudi ta potemnela. V gozdiču je bila skoraj že trda tema.

Plašno je stopila na cesto. Spomnila se je besede matere Agneze, naj ponoči ne hodijo na ceste. Čas je tako strupen. Pričela je teči. Nezavedno je zahrepenela po bližini hiš, po lučeh, ki jih je že videla. Nebo se je zaoblačilo, izza Storžiča so vreli oblaki kar naprej.

Pred vasjo se je ustavila. Bratova hiša je predzadnja. Videla jo je, toda zdaj se ji je zazdelo, da je daleč. Ko bi se mogla ogniti hišam. Obšla jo je misel, da bi prenočila kar v gozdu. Toda oblaki so se kar naprej stezali po nebu.

Rinila je med hiše. Slišala je, da nekje jokajo otroci. Med vek se je mešalo kruljenje prašičev. Nekdo je trdo zaprl vrata v hlev. Nikamor ni upala pogledati.

Mimo bratove hiše je bila v skoku. Vedela je za kot ob drvarnici. Vselej je bila slama tam. Zdaj je ni bilo, toda kotiček je bil suh in varen pred vetrom.

Občemela je kakor plaha živalca. Roke je vtaknila v rokave, noge potegnila pod krilo.

Potlej je pričelo pršiti. Kmalu se je pošteno ulilo. K sreči je bil napušč dolg in odskakovanje debelih kapelj je ni doseglo. Le mraziti jo je pričelo. Previdno je odprla kovčeg in poiskala redovno ogrinjalko. Topla je.

Škrobotanje dežja jo je uspavalo. Zbudil jo je strel in se zaril za vasjo v dež. Strepetala je, naslonila glavo na stare grobe deske in spet zasnula.

Potlej jo je zbudila tišina. Dež je prenehal. Zdelo se ji je, da se je noč za spoznanje zjasnila. Morda bo skoraj že jutro.

Vstala je in stopila izpod napušča. V ustih je imela neprijeten občutek, v nogah dremavost.

Da, dani se. Prvi petelini se oglašajo. Zgrabila je za kovčeg in se zmuznila pod drevjem mimo zadnje hiše. Mimogrede je pobrala nekaj na pol gnilih jabolk, ki jih je pozabljene med vejami, sklatil zdaj dež. Hlad v ustih ji je prijetno del.

Vas je ostala v megli za njo. Srečevala je prve delavce. Nekdo jo je pozdravil. Odzdravila mu je z zvenečim glasom. Prav ozrl se je in nasmehnil.

Ko se je zdanilo, je pretehtala nebo. Enakomerno sivo je viselo prav do oskubljenega drevja. Še bo deževalo.

Imela je samo eno željo: priti srečno čez savski most, zaviti pod Kranjem: proti Struževem in potlej priti na polja in v gmajne. Tam bo sama in varna.

Nihče je ni ustavil, nihče vprašal za voljo kovčega in povaljane obleke. Sama ni vedela, kdaj se je znašla ob Savi, ki je za spoznanje narasla. Toliko, da je plivala na obrežno stezo.

Za Struževim je počivala. Videla je zvonik nakelske cerkve, za zvonikom verigo gora. Veter ob gorah je vzdignil sivino, čeprav ne do vrhov, toda dobro je razločila rjave in rdeče lise, ki so se vlekli skoz zelenje.

S prstom je čistila na pol gnila ja-

bolka. Nožka ni imela, da bi jih obrezala. Jedla je s tekom, toda hlad v želodcu je bil težak. Glava na temenu je bila kakor mrtva. Členki rok so postajali rdeči, noge ledenomrzle.

Moralà je misliti na svojo celico. Saj je bila hladna, toda nekaj toplega je bilo že v tisti tišini. Iz stopinj soster, iz molitev, iz vsega je dihala toplina.

Pričela je računati koliko ur ima še do tete. Do Podbrezij ni več tako daleč. Potlej pride Posavec, dolgi in strmi Berški Klanec, Brezje, Otok. Nekje za Brezjami bi nočila. Šup je tam povsod dosti. Z eno potjo do tete ne pride.

Odprla je kovčeg in vzela v roke voščenega Jezuščka. Čudno gladek je bil v mrzlih rokah. Toda telesce je bilo kakor živo. Rahlo rožnato obarvano. Vesela je bila, da ga ni pozabila v celici. Hranila ga je za jaslice. Zdaj tistih jasic ne bo. Čez celico bo tekla cesta.

Nenadoma se je ulila ploha. Nekaj kapelj je padlo na voščeno telesce. Obrišala jih je in kipec spravila nazaj v kovčeg. Potlej se je tesno stisnila k smreki. Dež je skoz veje škropil po tleh.

Koj, ko se je ploha ustavila, je spet odšla. Čakati ne more. Do novega dežja nemara ni več daleč.

Mimo Naklega je bila hitro in nebo je držalo vse do Podbrezij. Tam se je znova ulilo. Stopila je pod napušč stare sušilnice. Nekaj ljudi je prišlo mimo in vsak jo je ošinil s pogledom. V zadregi je šla s prsti pod ruto. Morda vidijo, da ima kratke lase. Ni imela več obstanka. Pršilo je še, ko je stopila na cesto.

Pred Gobovci se je ustavila ob go lobu, ki je ležal za potjo. Čez strto perut se je vlekla debela žila strjene krvi. Moral ga je zadeti avto. Za spoznanje je bil še topel, toda očesca so bila že mrtva.

Vzela ga je v dlani. Izginjajoča toplota strtega telesca jo je napolnila z

žalostjo. Šla je s prsti čez glavico, ki je mlahavo visela na prsi.

Ubožec!

Mislila je na mater Agnezo in na sestro Terezijo.

Spet se je ulil dež. Rinila je s ceste med smreke. Ob košati hoji je odgrebla mah in položila goloba podenj. Potlej je občemela ob grobku in z očmi sledila kapljam, ki so padale z vršičkov vej.

Dež se ni ustavil.

Do noči bo šel, se je ustrašila. Da bi prišla vsaj do Podbrezjij, ko se bo trdo znočilo. V tem gozdu bi ne ostala rada čez noč. Hiše so daleč in dih po gnilobi je med gostim smrečjem tako težak. Čas za gobe je zdaj.

Spomnila se je, kako jih je včasih nabirala. Koj po dežju jih je bilo vselej toliko. Z lepo opranimi klobuki so čemeli jurčki v mahu in praproti. Po celo cajno jih je včasih prinesla domov. Mati so jih rezali na rezine in sušili.

Ni še tako dolgo tega. In vendar se je toliko spremenilo med tem. Matere ni več, doma ni več in njeno celico so razsuli.

Kaplje, ki so pršile z vršičkov vej, so se gostile. Kmalu je začutila, da je ruta premočena. Neprijeten hlad ji je silil za vrat.

Pričela se je prestopati, potlej je vzela kovčeg, vrgla ogrinjalko čez ramena in prekoračila cesto. Proti starim Gobovcem gre. Krajša pot je in pripelje ravno na dno. Eno uro ne bo imela do Posavca.

Iz brisače si je napravila culo. Dva jurčka je našla mimogrede. Škoda, da bi ju pustila. Teta bo gob vesela.

Rinila je pod smrečje. Zmočila se je, toda cula je bila brž polna. Nekaj starih, že načetih jurčkov niti odtrgala ni. Same mlade in zdrave je nabrala.

Ko je prišla do stare ceste, se je pričelo mračiti. Ustrašila se je. Dež je neslo z vetrom in v vrhovih smrek je ječalo.

Vse do Posavca je prav bežala. Šele pod Beraškim Klancem se je ustavila. Nog ni več prav čutila, oči so ji bile od dežja zameglene in za čelom nobene misli več. Klanec pred njo je rasel naravnost v nebo.

Pričela je lezti navkreber. Pri prvem koraku je padla. Cesta na robu je bila sluzava. Pri padcu se je odprl kovčeg. Z rokami je tipala za stvarmi. Stežka jih je zbrala. Jezuščku je odpadla ročica. Na vek ji je šlo. Vzela je voščeno telesce v roke in ga pritislila k licu.

Potlej se je spet opotekla. Po sredi ceste je hodila. Tam je bila pot vsaj izprana in ne tako spolzka. Z desnico je diščala k sebi Jezuščka in goltala dež, ki ga je bičal veter.

Pred zadnjim ovinkom je zažarelo nasproti. Dvoje velikih oči je zasrepelo naravnost vanjo.

Kriknila je, se skušala pognati na kraj, toda žgoče oči so bile že tik ob njej. Nenadoma se je klanec preklal in začutila je, da plava. Brez telesa, mirno in lepo.

Obležala je v grabnu brez rute na glavi. Med kratkimi lasmi se je scejala kri. Gobe so strešene ležale ob njej. Kovčeg ji je razbit ležal ob nogah in habit ji je prekrival kolena.

Moža, ki sta stopila iz avtomobila, sta z baterijo svetila v mrtvi obraz.

„Ženska je,“ je siknil prvi.

„Nuna, poglej!“ je z nogo drugi sunil v habit. Zadel je s škornjem v premočeno telo in Dolorosina glava se je nagnila k voščenemu Jezuščku, ki je motno svetil izmed mrtvih prstov.

„Dobra preč,“ se je skremžil prvi. „Škode ni.“

Nato je mirno odšel do prve hiše in poklical ljudi.

V veži, na široki klopi, pokrita s habitom, je sestra Dolorosa dočakala jutro. Jezuščka ji iz mrtvih rok niso vzeli.

BLAGOSLOV KRŠČANSKEGA OPTIMIZMA

KAREL WOLBANG C. M.

Skozi ogenj preizkušenj

Nesporno so pogostne tožbe sodobne mladine iz srednje generacije, ki je doraščala v zadnjih dveh desetletjih, da še „ničesar ni imela od življenja“, v neki meri razumljive. Roj preizkušenj, pohabljenno zdravje, izgubljena domovina in poklic v njej, neprestane revon-lucije, ki uničujejo številna življenja ob prvem razcvitu, boleči spomini, negotova bodočnost in še in še tisoče vzrokov kali tudi slovenskemu fantu življenjsko srečo. Ko je naš veliki škof Jeglič na fantovskem taboru v Celju pred 16 leti te erte napovedal, je med drugim dejal: „živimo v velikih časih! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo, velik, ker dela mučenike in nam daje velike može... Upam, da vas ta hudobija ne bo niti zapeljala niti oplašila, ampak, da se boste z vso krepostjo uprli njenemu prodiranju“ (29. 6. 37).

Gradimo svetu boljše dni

Danes smo razsejani po vsej zemeljski obli in stojimo povsod pred isto nalogo: graditi svetu boljše dni. Previdnostno smo razmetani, da bi v novem okolju nadaljevali s tem, kar smo bili v domovini prisiljeni prekiniti. Pregarjanja imajo v zgodovini Cerkve in narodov vedno važno poslanstvo, na katerega tudi mi ne smemo pozabiti. Prirojena človeška slabost pa tira marsikoga v Shopenhauerjev pesimizem in Stritarjevo svetobolje. Trpljenje, preizkušnje,

težke žrtve, ki nekatere še bolj posvetijo, marsikoga vsega razočaranega stro. Primerov ne manjka. Marsikomu je žal, da se je boril za zmago resnice nad rdečo lažjo, makrsikdo se prepušča valovom življenjskega materializma in peha nekdanje ideale v kot.

Bodimo vedno optimisti, ker vemo, kam potujemo

Če prebiramo Apostolska dela, se kar ne moremo načuditi kako so prvi apostoli, težko preizkušani in povečini mučeni polagali vse svoje življenje veselo v božje roke in neustrašeno širili resnico, kjer so se pojavili: med rojaki, v tujini, pri verskih sestankih in v o-jakom v ječi. Zakaj? Krščanstvo je vera optimizma. Dokler verujemo in živimo v ljubezni po milosti z Bogom združeni, nam cel svet z vsemi preizkušnjami ne morejo škodovati. Nasprotno, vsak križ nas približa večnemu cilju in zviša verjetnost naše končne zmage, če božjo roko, ki nam ga pošilja, vdano poljubijamo. Pravi kristjan je torej vedno optimist, ker ve, kam potuje.

Moč naše volje je iz nagibov. In kateri nagib zamore našo voljo bolj utrjevati in jekleniti kot zavest neminljive sreče, ki nas čaka po prestanih preizkušnjah v tej solzni dolini? Od Boga smo življenje in vse darove prejeli. Njemu moramo vse vračati in sicer v okoliščinah, kamor nas je postavil in na način, ki nam je trenutno mogoč.

„Veselite se vedno v Gospodu!“
(Fil 4, 4)

Človeška slabost, obremenjena po izvirmem grehu, išče vedno zlcva veselja in sreče izven sebe, v svetu. Pri tem sprošča vse nižje telesne nagone in usužnjuje duha. In vendar je le duh zmožen uživati in občutiti ono pravo, neuničljivo srečo, po kateri naša duša hrepeni. Jasnó je torej, da je pravo in pristno človekovo veselje je ono, ki nas vodi Bogu vedno bližje in da je vsako zgolj tostransko veselje, ki nas od Boga trga, le uničujoči strup naše prave duhovne sreče. O tem nam pričajo od sv. Pavla in Magdalene dalje vsi spreobrnjenci. Sv. Avguštin je celo ovekovéčil to svoje prepričanje z onim tolažilnim vzklikom: „Zase si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne po-čije v Tebi!“

Hrepenenje po sreči je v nas neuničljivo

Običajno sleherni človek, posebej če je mlad, ker šele gradi svojo bodonost, uravrava svoje korake proti idealom, ki naj mu prinesejo v prihodnosti srečo. Kot voda po svoji naravi teži k morju in se prebija preko in skozi najhujše ovire, dokler ga ne doseže, tako naše hrepenenje po sreči išče in teži za pomirjenjem. Zdi se nam, da se končno osrečiti približujemo. Dolgo smo se pehali, da zgradimo dom in družino, ko je ideal realiziran, se nam zdi, da srečni še nismo. S težkim trudom smo si priborili v družbi poklic, ki smo o njem sanjali leta in leta, a prav srečni v njem nismo. Višje, dalje, naprej, nam kriči neutešeno hrepenenje. Kako bi mogli obsojati Boga, da nas je ustvaril tako nemirno in hlastajoče po neutešljivi sreči, če bi njenemu pomirjenju ne določil ure in dneva? Za srečo smo ustvarjeni. Srečo bomo vekomaj uživali. Samo eno je potrebno, da se veromer „veselimo v Gospodu“ in pravo srečo iščemo v Njem, ki nam jo je v srce vsadil.

Svetno veselje in veselje božjih otrok

Svet daje za dosego „sreče“ navodilo: „Uživaj, kot tebi prija!“ Kot je

pesnik razdvojen zapel: „Predaj se vetru, naj gre kamor hoče, naj se srce navriska in razjoče!“ In kot je poganski modrijan v skepsi napisal: „Jejmo in pijmo, zakaj jutri bomo umrli!“ Z žalostjo moramo zapisati, da splošno ves napredek v civilizaciji, vse moderne pridobitve niso dodale veliko k človeški sreči. Zakaj?

Človek je ustvarjen po božji podobi. Zavest božjega otroštva terja od njega, da stremi po bogupodobnosti iz dneva v dan bolj načrtno. Da zavrača prišepetavanje sveta: „Uživaj, kot tebi prija!“ in se ravna po želji Boga: „Veseli se, kot je Bogu všeč!“ Pravo srečo uživa le oni, ki gradi svoje veselje na božji postavi in zavrača vedno znova vabe sveta.

Veselje in sreča v Bogu sta trajna

Če bi ostali nepokvarjeni kot otroci, bi bili neprestano srečni. Otrokova nepokvarjenost se razveseljuje ob vsem stvarstvu. Sai je božje stvarstvo čudovita umetnina, prepolna nedopovedljive lenote. Med tem, ko „sreča“ sveta navidezno upitania in je v izživljanju nagoniska in kratkotrajna, je sreča božjih otrok kot krepostno duševno stanje, ki uživa neprestano ob najrazličnejših doživetjih, spremembah in udarcih, bližino božjo, sladkost dejavnega in izčiščujočega se idealizma. Ta sreča je trajna, nepopisna, sreča duha, ki morda pravkar križa čustva našega srca. To je sreča otroške nedolžnosti, ki je še ni skalila grdobija sveta. Je veselje duha, ki ga duša ohranja, ko je telo morda pribito na križ. Čim bolj smo svojega duha priklenili na Boga, tem manj nas motijo okoliščine sveta, dasiravno zanje nikakor nismo neobčutljivi. Bog je „delež naše dediščine“ in ne zdi se nam važno, če so drugi boljše oblečeni, v lepši hiši, v službi, ki „nese“, spoštovani in vplivni. Služiti moramo namreč vsi istemu Gospodu, dasi vsak na svojski način.

Mir srca je višek pravega veselja

Preizkušnje Previdnost božja pripušča nam v duhovno rast. Vsak jih občutiti, dasiravno jih drug drugim morda ne pokaže. Kdo jih je bolj poln, kot veliki svetniki? In vendar so vprav oni nam zgled življenjsko srečnih ljudi. Uživali so mir srca, spokojnost njegovo, kljub viharjem bojev in pezi križev. Trpljenje jih je Bogu le približevalo, preizkušnje jih vadile v uglaševanju lastne volje z božjo voljo. In v skladju teh dveh volj obstoja spokojnost duha in mir srca. Mir, ki ga svet ne more dati z ničemer, kar nudi svojim oboževalcem.

Ko v svetu večina nekam drvi, kot da je življenje brezciljno vrvenje, ko išče napredka v vse smeri, ko na drugi strani mnogi zagrenjeni na življenjskem potu obstajajo v obupu, ker temu tempu niso kos, nas sveti oče svari, da ljudje kmalu ne bodo imeli več časa za molitev. Vse je raztreseno navzven in duša, srce, vedno bolj — prazna. Posledice občutimo vsi v nervozi, ki postaja nalezljiva. Človeštvo drvi, vedno se nekam mudi in zdi se, da nikamor ne pridemo. Manjka Boga in življenjskega veselja, ki izvira iz spokojnega duha, ki velikodušno Njemu služi.

Bodimo zadovoljni, in izrabimo sedanost

Ne dopovedujmo si slepo, kako so drugi srečni, ko ne vidimo v njihovo srce in v vse, kar jih vzemirja. Hvalimo Boga za položaj in stanje, v katerem nas je pravkar postavil in izrabimo ga, kar se najboljše da za lastno posvečenje in reševanje bližnjega. Ne izgublajmo dragoceni „sedaj“ z upanjem na boljši „jutri“, ki je negotova iluzija naše nehvaležnosti. Bog je dobrotar in veselje. Kako je mogoče, da nismo obojnega polni, če v nas trajno živi? Kako, da zremo često mrko v svet, kot da bi ga sovražili, ko nam Bog vsak hip daje novih pobud, da bi svet in okolje osrečevali z veseljem krščanskega optimizma, ki privablja na naš

obraz nasmeh, ko svet najmanj tega pričakuje? Žalost je v naši duši kot rja, ki kvari dejanja. Kot z zarjavelim orodjem ni mogoče kaj prida napraviti, tako zagrenjeni človek s svojo žalostjo ni sposoben kaj temeljitega zgraditi niti v sebi, ne v drugih. Čim jasnejši je naš duh, tem svobodnejše so njegove zmognosti, tem močnejši in bolj ustvarjalen naš duhovni polet.

Apostolat veselja

O mučenem učiteljsčniku Pavčiču je znano, da je kot apostol veselja čutil, kako veselje olajšuje naše težave, poživlja naše življenjske sile, pospešuje našega molitvenega duha ter blagoslavlja naše poklicno delo. Kako z lahkoto je opravil vsak posel, ki se ga je lotil z notranjim veseljem! In čeprav ni nujno, je vendar na njegovem obrazu pogostno žarel smehljaj. Smehljaj apostola, ki je nosil v svoji duši Boga in je posvečujoča milost dajala njegovemu obrazu tako privlačen značaj. Smehljaj, ki je odganjal skušnjave, odstranjal mimgrede najtežje življenjske ovire in težave, utrjeval v dobrem trpeče duše v okolju. Dvigal in osrečeval, ker je dokazoval svetu, kot svetuje Foerster, „da se da kljub življenjskim težavam hoditi mirno skozi življenje.“ Omahnili je sredi majniške pobožnosti s smehljajem na trpečem obrazu. Izžareval je Kristus, h kateremu je odhajal nam pripraviti prostor in nam zapustil zgled, da bi ga v težkih urah, ki jih preživljamo, posnemali.

Bodimo optimisti! Varujmo se ciničnega nasmeha naših sovražnikov v zatirani domovini! Bežimo pred krohoto duhovno bankrotiranih nesrečnežev v svobodnemu svetu! Radujmo se v vdani službi Gospodovi, kjer nas po svojih večnih načrtih trenutno uporablja, hvaležni in srečni v svobodi, ljubezni in veselju, ki prinašajo našim srcem — mir, Cerkvi pa rast, ko z veseljem v trpljenju dopolnjujemo, „kar nedostaja bridkostim Kristusovim, za njegovo telo, ki je Cerkev“ (1 Kol 1, 24).

KOMEDIJANT NAŠE GOSPE

Iz francoščine prevedel Fran Erjavec, Pariz

Francoska pripovedka iz konca XII. stoletja; naš prevod je posnet po priredbi M. Teissiera.

prl v ta samostan in postopam sedaj tu brez posla. Če me opazijo, me gotovo spode. Kako škoda! Najbolje bi bilo, če bi umrl! Nebeška Gospa, o moja častljiva Mati, izprosi mi pri svojem Sinu to milost, da me navdahne, kako bi mu mogel koristiti še jaz! Sam dobro vidim, kako grdo delam, saj ne zaslužim niti svojega kruha.

Ves skrušen je taval po samostanu in blodeč po njem, je po naključju odkril grobnico. Smatral kali solze in zdihovali in ugibal je o njih žalosti: „Sveta Devica, kaj le teži te svete ljudi? Kakšen hrup povzročajo, ako plakajo vsi skupno!“

In potem je razmišljal še dalje: Najbrž molijo. Toda ne vem, kaj naj bi počel tu jaz? Tu celo najponižnejši služijo Bogu, samo jaz se ne znam lotiti ničesar. Kako zgrešena misel je bila, da sem se za-

V samostanu je ubožec videl, kako so se vs sporazumevali zgolj z znamenji in je mislil, da je to njih edini jezik. Toda ko je spoznal, da delajo tako le radi pokore, se je začel tudi sam: s tako predanostjo potapljati v molk, da ni spregovoril po cele dneve. Pri vsem tem se pa vendarle ni znal lotiti ničesar koristnega, dočim so vsi drugi sobratje okrog in okrog njega služili Bogu.

Videl je menihe, ki so v svojih molitvah preta-

Povedal vam bom zgodbo o ubogem komedijantu, ki je ves truden potoval preko gora in voda, se slednjič zatekel v samostan, izročil tam svoje borno imetje in sklenil za vedno zapustiti to posvetno življenje. Vstopil je v bogati in sijajni samostan Clairvaux. Prišedši v samostan je pa kmalu spoznal, da ne more tu prav nič koristiti, kajti doslej je živel zgolj od glumaštva in ni znal niti očenaša in ne vere.

PROTESTANTSKI PREPLAH

Ako človek zasleduje delovanje severnoameriških protestantskih sekt, se ne hote vpraša, ali nimajo prav nobenega drugega dela kot iskati in videti strahove, kjer jih ni. Gredo v Jugoslavijo in poročajo, da ni preganjanja; ko predsednik Truman imenuje generala Clairka za svojega osebnega zastopnika pri papežu, se boje, da bo Vatikan vodil ameriško politiko iz Bele hiše. (Kako so malenkostni!) Ko prodirajo s svojo mogočno in nasilno propagando v latinskih deželah, začnši v Španiji in zdaj v Južni Ameriki, izrabljajo svoj politični prestiž, kriče v svet, da je protestantizem preganjan. In zdaj so se sprevzdignili proti imenovanju ameriškega poslanca v osebi gospe Klare Boothe Luce pri italijanski vladi, ker je katoličanka-konvertitka.

Pa jih pomirja komentari David Lawrence, čigar članek je objavilo 240 listov, rekoč: „Dogodi se včasih, da skupine, ki ugovarjajo proti določbe javne uprave, razodenejo, da so bolj pospešile in utemeljile imenovanje kot zavrle.“ Boje se ti ljudje namreč, da bo gospa Luce navezala s svojim katoliškim prepričanje zveze z Vatikanom, katerih pa protestantje ne marajo. Edino Sovjetska Rusija, Združene države, Mehika in zdaj Jugoslavija nimajo svojih predstavnikov v Vatikanu. Vendar ni nevarnosti za kake stike z

KOMEDIJANT

NAŠE GOSPE

Iz francoščine prevedel Fran Erjavec, Pariz

Francoska pripovedka iz konca XII. stoletja; naš prevod je posnet po priredbi M. Teissiera.

Povedal vam bom zgodbo o ubogem komedijantu, ki je ves truden potoval preko gora in voda, se slednjič zatekel v samostan, izročil tam svoje borno imetje in sklenil za vedno zapustiti to posvetno življenje. Vstopil je v bogati in sijajni samostan Clairvaux. Prišedši v samostan je pa kmalu spoznal, da ne more tu prav nič koristiti, kajti doslej je živel zgolj od glumaštva in ni znal niti očenaša in ne vere.

V samostanu je ubožec videl, kako so se vs sporazumevali zgolj z znamenji in je mislil, da je to njih edini jezik. Toda ko je spoznal, da delajo tako le radi pokore, se je začel tudi sam: s tako predanostjo potapljati v molk, da ni spregovoril pe cele dneve. Pri vsem tem se pa vendarle ni znal lotiti ničesar koristnega, dočim so vsi drugi sobratje okrog in okrog njega služili Bogu.

Videl je menihe, ki so v svojih molitvah pretakali solze in zdihovali in ugibal je o njih žalosti: „Sveta Devica, kaj le teži te svete ljudi? Kakšen hrup povzročajo, ako plakajo vsi skupno!“

In potem je razmišljal še dalje: Najbrž molijo. Toda ne vem, kaj naj bi počel tu jaz? Tu celo najponižnejši služijo Bogu, samo jaz se ne znam lotiti ničesar. Kako zgrešena misel je bila, da sem se zaprl v ta samostan in postopam sedaj tu brez posla. Če me opazijo, me gotovo spode. Kako škoda! Najbolje bi bilo, če bi umrl! Nebeška Gospa, o moja častitljiva Mati, izprosi mi pri svojem Sinu to milost, da me navdahne, kako bi mu mogel koristiti še jaz! Sam dobro vidim, kako grdo delam, saj ne zaslužim niti svojega kruha.

Ves skrušen je taval po samostanu in blodeč po njem, je po naključju odkril grobnico. Smatral

Popravek
k strani
350

KOMEDIANT

HART COPE

Va
re
zn
im
ko

du
tr
so
kn
U
le
ši
nj
ga
2.
ze
un
(
ji
vo
1
u
te
to
bi
li
k
e
vi
n
fi
fo
2
v
g
c
l
3
e
n
n
v
t
g
h
t
s
l
s
s

Vatikanom," pravi Lawrence, ker Vatikan ne prizna drugih diplomatov, ker ima svoj diplomatski zbor kot neodvisna država."

TRPEČA UKRAJINA

Osem let so ukrajinski duhovniki zbirali stvarino o trpljenju Ukrajincev. Zdaj so v Rimu izdali „Belo knjigo“ o preganjanju v Ukrajini, ki obsega dobo 35 let. Vsa borba se je izvršila v 4. etapah: 1. uničenje ukrajinske družbe, organizirane v državi (1925); 2. uničenje velikega Združenja kmetov (1935); 3. uničenje vodilnega razreda (1939); 4. uničenje ukrajinskega krščanstva in pravoslavne Cerkve (1917 do 1939). Na milijone je bilo ukrajinskih katoliških žrtev med in po drugi svetovni vojni. Ukrajina je bila prva žrtev protikatoliškega sovraštva ruskega komunizma. V manj kot enem letu je bila zatrta vsa katoliška Ukrajina z nasiljem in terorjem. 5 škofij je bilo uničenih, 10 škofov obsojenih na smrt, 2950 duhovnikov vrženih v ječo, deportiranih ali izgnanih, več kot 500 gojenec razkropljenih, več kot 1000 redovnic izginulih, 3.040 župnij zatrtih, 4.440 cerkva zaprtih ali zaplenjenih od razkolnikov, 195 samostanov uničenih, vse verske šole zatrte, kakor tudi ves katoliški tisk, organizacije in založbe. Več kot 5 milijonov vernikov trpi preganjanje. Žalostna statistika, ki kliče in vabi k molitvi, kajti kaj drugega se itak trenutno ne da storiti.

DEVIŠKI SMEHLJAJ

*V cerkvi sedita Tihota in Dolgo Popoldne.
Večna svetilka se z Bogom o vsem pogovarja.
Sladka Marija pa zmeraj ponuja smehljaj.*

*V sinjih nebesih se sveti ljudje veselijo,
nikdo ne bije z zakoni po bratih Tesarja.
Nikdo ne stavlja bodeče ograje pred raj.
Lučka končala je; prti in rože dišijo.
V mraku se lomijo stari koraki ključarja.
Čista Marija še zmeraj ponuja smehljaj.*

K. Vladimir

je za najpomembnejše, ako se zapre vanjo. Opazil je pa tam v oltarju soho presvete Device. Ginjeni komedijant ni razumel, da ga je bil sam Bog privedel v ta zapuščeni prostor. Tedaj je zazvonilo k maši in naš glumač je skočil pokonci.

„Lepo je to!“ je vzkliknil. „Vsi drugi gredo molit, samo jaz sem kakor vol, ki ne zna drugega kot pasti se. Kaj bom res samo gledal? Da, za presveto Devico! Nihče me zato ne more karati. Drugi služijo Bogu s petjem, dobro, jaz ji bom služil s plesom!“

Hitro je odložil svoj plašč, položil vrhnjo obleko na stopnice oltarja, se obrnil proti Marijinemu kipu in ga pobožno pozdravil:

„V tvoje roke, o Devica sladka, izročam svojo dušo in svoje telo. Ne zavrzi me, ako ti želim služiti tako, kakor pač morem! Ker ne znam ne peti in ne brati, bi ti rad pokazal svoje najlepše ples in skoke, kakor mlad biček svoji materi. O blažena Devica, ki si tako dobra onim, ki ti vdano služijo! Ne vem, če je to, kar znam jaz, kaj vredno, toda želim ti pokazati zato, da bi te počastil.“

In potem se je začel vrteti in poskakovati, najprej nizko, potem pa vse višje. Zatem se je začel prevračati, padal je na kolena in se vselej priklonil Devici na oltarju. Pokazal ji je ples iz Metzja, francoski ples, ples iz Champagne, španskega, breton-

skega in lorenskega. Končno je z dlanjo ob čelu pozdravil Marijin kip, rekoč: „In glej tu še rimski ples! Tega prav res ne bi zaplesal, ako bi ne šlo za to, da počastim tebe in tvojega Sina. Ponižno te prosim, ne zaničuj me!“

In zavihtel je noge v zrak ter začel tako hitro tekati in se vrteti po rokah, da se je zdelo, da se niti ne dotika tal. Krilil je z nogami in ihtel: „Obožujem te, presveta Devica, s svojim srcem, s svojim telesom, s svojimi nogami in s svojimi rokami. Poglej, prosim te, to je vse, kar znam. Medtem ko bodo drugi peli, bom prihajal jaz vsak dan skrivaj k tebi, da te počastim na svoj način.“

Potrkal se je na prsi in odskočil zopet nazaj na noge. Tako je prihajal vsak dan med sveto mašo, plesal in se prevračal, dokler ni od utrujenosti omahnil. „Truden sem, toda zopet se bom vrnil,“ je dejal, se oblekel in odšel.

Tako je živel in hodil tako goreče častit kip Matere božje, da ga ni mogla zadržati nikoli nobena sila. Njegovi sobratje so skoraj gotovo vedeli, da odhaja vsak dan v grobnico, toda nihče na svetu bi ne mogel uganiti, kaj tam počne. In tudi sam bi za nobeno ceno na svetu ne izdal svoje skrivnosti, da ga ne spodili iz samostana.

To je trajalo dolgo let. Nekega dne se je pa enemu izmed menihov vendarle zazdelo čudno, da glumača ni pri jutranjicah in je sklenil dognati, kako služi Bogu njegov sobrat. Šel je skrivaj za njim in ga presenetil sredi njegovih plesov.

„Bogme! Glej meniha, ki je bolj vesel sam nego mi vsi drugi skupno. Medtem ko njegovi sobratje molijo in delajo, on pleše kot bi se valjal v zlatu. Lepa zabava, prav r.s! Mislim, da bi se ne mogel nihče zadržati smeha, če bi videl tega reveža, kako neusmiljeno premetava svoje ubogo telesce. Naj mu odpusti Bog, saj mislim, da so njegovi namenji čisti in da počne to v dobri veri.“

Menih se je smejal do solz in šel iskat opata, da mu pove, kaj je videl. Opat je vstal in dejal: „Pustite moža v miru in ne pripovedujte nikomur, kar ste videli. Šla bova pogledat skupno.“

In skrit v nekem kotu je potem opazoval opat

OČE PROTESTANT, SIN KATOLIČAN

John F. Dulles, sedanjí ameríski zunanji minister je presbiterijanec z zelo „krščansko dušo“. Ko je pripravil mirovno pogodbo za Japonsko, je bil, čeprav protestant, odlikovan z mirovno kolajno tretjega reda sv. Frančiška.

Njegov sin Avery se je pa spreobrníl leta 1940 in vstopil k jezuitom. Eno leto je že profesor filozofije na katolíski univerzi Fordham v New Yorku. Ko bo čez tri leta končal teologijo, bo posvečen za duhovnika leta 1957. Zlasti sv. Tomaž in sv. Avguštin sta vplivala nanj. „Ko sem ju spoznal поблиže, je zablestelo vse veselístvo v popolni novi lepoti,“ pravi sam v knjigi, kjer opisuje svoje spreobrnjenje. „Kako velik je Bog! In sv. Duh veje, koder hoče.“

NEMŠKI ŠKOFJE PROTESTIRAJO

Nemški škofje so vložili v federalnem parlamentu protest proti osnutku zakonskega načrta, ki nasprotuje nauku o zakonski zvezi, družini ter vzgoji. Prav tako nasprotuje konkordatu iz leta 1933. Zakonski osnutek namreč predvideva legalno možnost razporoke, namesto da bi branil nerazdružljivost zakonske zveze. Škofje tudi ugovarjajo proti obveznosti civilne poroke. Naj imajo pri tem zaročenci proste roke. Na vsak način se je treba glede reforme posvetovati s sv. stolico kakor predvi-

deva člen 26 omenjenega konkordata.

Država Württemberg-Baden pa proučuje nek šolski zakon, po katerem naj bi se zaprle vse župnijske šole, čeprav daje konkordat poroštvo zanje. Nadškof iz Freiburga se je jasno izrazil: „Jaz prav gotovo ne iščem prepirov, toda ne bom se jim umaknil, ako bodo skušali potepniti naravni zakon in pravice Boga ter velike večine staršev. Država nima pravice lastiti si monopola vzgoje in siliti v šole, ki so v opreki z vestjo staršev.“

ZAKAJ PAPEŽ POSLEDUJE ZA ZLOČINCE

Le ljubezen do bližnjega je merodajna za papeža, kadar prosi za obsojence. Tako je bilo v primeru Miss Cavell, ki so jo obsodili na smrt Nemci, ker je kot bolničarka pomagala pobegniti raznim vojnim ujetnikom. Zdaj pa je papež zopet prosil za zakonca Julija in Etelo Rosenberg, ki sta obsojena na smrt, ker sta izdala atomske tajnosti sovjetom. Papež je prosil pomiloščenja brez ozira na osebe in vzroke obsodbe, ker pri njegovem apostolskem poslanstvu prihaja v poštev le ljubezen do bližnjega. Levičarji itak očitaajo, da papež ni storil ničesar. Ampak v Vatikanu se ne obeša vsega na veliki zvon.

PROKLETSTVO ATOMSKE ENERGIJE

Atomska energija, o kateri pišejo dandanes skoro vsi svetovni časopisi, ni dolej prinesla še nobene ko-

Vrba ob Vrbskem jezeru

komedijantovo prevračanje, plese in pozdrave pred svetim kipom, videl je bednika vsega izčrpanega od utrujenosti in vsega oblitega od potu. Naenkrat je pa zagledal stopiti z oltarja tudi Gospo, lepo, kakršne še ni bil videl nikoli. Njena obleka je bila zlata in vsa posuta z biseri. Prišla je z nebes s svojimi angeli in nadangeli. Poslanci božji so obstopili komedijanta in ga podpirali, medtem mu je pa nebeška Kraljica, polna presladke miline, z belo tenčico v roki

pahljala z vznožja oltarja. Ubogi glumač gotovo sam ni niti slutil, kaj se godi.

Opat in menih sta bila še nekajkrat priči takega dogodka. Opat je bil vesel, da je končno dognal resnico, toda menih je ves zmeden jecjal: „Odpustite mi, prečastiti, priznam, da je to svet mož in če sem mu delal krivico, se rad kesam in sprejemam vsako pokoro, ki mi jo naložite.“

„Gotovo!“ je odvrnil opat, „sam Bog nama je pokazal, kako pristrčno ljubi svojega glumača. Za pokoro vam nalagam, da nikomur ne zinete o tem, kar ste videli.“ Nato sta opat in menih zopet odšla in pustila komedijanta samega.

Nekaj dni za tem pokliče opat glumača k sebi. Ta se jako prestraši in si misli sam pri sebi: „Škoda! Torej ne bom mogel živeti več v miru. Moje česčenje gotovo ni bilo všeč Bogu. Kaj bo sedaj? O, Mati božja, sladka Gospa, kako sem žalosten! Pri-skoči mi na pomoč, in tudi ti, moj Gospod!“

S solzami v očeh odide k cpatu in pade predenj na kolena: „Prečastiti, usmilite se me! Za božjo voljo vas prosim! Ali me hočete res spoditi od tu?“

„Rad bi samo vedel, kako častite Boga vi in s čem si služite svoj kruh?“ mu odvrne opat.

„O joj!“ zastoka ubogi mož. „Saj sem slutil, da se bo izvedelo za mojo zgodbo in da me odslovite. Dobro, odšel bom, prečastiti.“

„O tem ni nobenega govora! Vprašujem vas in če bi bilo potrebno, vam ukazujem, da mi odkrijete svojo vest ter mi poveste, kako koristite naši samostanski družini?“

Tedaj začne komedijant ves skrušen pripovedovati o svojem življenju, nato se zjoka in poljubi opatove nege.

Tudi svetemu opatu stopijo solze v oči in dvigne moža. „Molčite, dragi brat,“ mu pravi, „bodiva prijatelja! Molite zame, kakor bom molil jaz za vas in služite še naprej Bogu na vaš način.“

„Prečastiti!“ vzklikne komedijant. „Ali res?“ Od ginjenja prebledi in začne omahovati. Presunilo ga je tako, da je zbolel.

Pobožno je še nadalje po svoje častil našo pre-

risti človeštvu, pravi neka ameriška revija iz New Yorka, ter ni dosegla še nobenega res velikega odkritja v biologiji, kemiji ali medicini. To je prav za prav žalostno. Človek je velik le v odkritju za uničevanje in smrt. To pa zato, ker neče priznati Boga, ker je brez duhovne vsebine, ker je ves napredek prav za prav zelo prazen in pripravlja le grob človeštvu. Je to doba znanosti in prevzetnosti, brez ljubezni in pravičnosti, polna prevar in greha, zanikanja vsega lepega ter idealnega. Atomska energija, ki le uničuje in mori, je brez haska za mirno dobo, ki vedno grozi z bolestjo in strahom, in brez dvoma iz-ziva jezo Gospodovo. Boljše bi bilo, da bi učenjaki ne bili odkrili teh tajnosti. Kdor gradi brez ljubezni, gradi brez Boga na gibljiv pesek. Zapisano je: „Brez mene ne morete ničesar storiti.“

KAJ JE Z REDOVNIŠKO OBLEKO?

Redovniška oblačila so sedaj na dnevnem redu. Listi, ki hlastajo za vsako novostjo, naj že pride od katerekoli strani, vedo povedati, da je papež odpravil vsa ta oblačila. Pa to ni nič res. Sv. oče se je pred zastopnicami redovnic lani izrazil, da nima nič proti temu, ako one vidijo primerno spremeniti karkoli v obleki ali pravilih v duhu časa, ki ga živimo. Vse o klavzuri, da je ni več, je izmišljotina. Redovnicam ni treba na ulico, da bi gledale novo poganstvo in me-

seno goloto. Vso bedo lahko vidijo po bolnišnicah, zavodih za gobavce in med sirotami, kjer delujejo. Zato ne hlastajmo za alarmantnimi vestmi še mi. So bili masonski časopisi prvi, ki so o tem pisali, kakor so tudi pisali o imenovanju novih kardinalov, o konzistoriju, o spremembi oblačil prelatov, o ukinitvi euharističnega posta. Mar mislite, da radi stvari same, kaj še — le za senzacijo in denar jim gre!

ljubo Gospo, dokler ga ni huda bolezen privezala na posteljo. Do smrti ga je mučil strah, da ni zaslužil nebes in žal mu je bilo, da bi zapustil svet s svojo skrivnostjo.

Ob njegovi zadnji uri so se zbrali okoli njegove postelje vsi menihi z opatom in bili priča čudežnemu dogodku: videli so priti z neba Mater božjo, obdano od angelov, da je bila navzoča ob smrti svojega komedijanta. Tudi hudiči so poskušali priti po dušo, a čakali so seveda zaman nanjo. Prepevaje so jo angelji v nebesa, angeli ter jo odnesli v nebesa, njegovo telo so pa pokopali menihi v samostanu in častili njegov spomin kot spomin na svetnika.

UREDITEV CERKVENIH PRAZNIKOV NA PORTUGALSKEM

Portugalska je katoliška dežela. Vsaj štetje iz leta 1940 pravi, da se 93,1% prebivalstva prišteva h katoliški veri. Seveda vsi niso praktični katoličani, kajti mnogim manjka verske vzgoje in pouka. Tega so krive v mnogočem nesrečne okoliščine, ki imajo svoj izvor v letu 1911, ko je revolucija pomedla s kraljevsko dinastijo in uvedla republiko. Ta sprememba sicer samo po sebi še ne bi bila tako važna. Toda nova republika je mislila, da mora odpraviti tudi Boga samega. Zato je uvedla popolno ločitev Cerkev od države in odpravila vse cerkvene praznike razen dveh. Dekret se je glasil: „Vsi dnevi, ki so dosedaj veljali za praznične, se proglasilo za delavničke. Praznični značaj ohranijo nedelje, ker so splošno po vsemu svetu dan počitka, božič, ker je družinski praznik, in novo leto, ker je praznik bratstva med narodni.“ Iz tega dekreta veje strupeni duh prostozidarjev, ki so revolucijo izvedli. Niti z eno besedo se ne dotaknejo Boga in njegovih pravic. Za nje Bog ne obstoja. Zato tudi nedelja, božič in novo leto niso verski dnevi, ampak dnevi počitka, družine, bratstva.

Ljudje so prišli v zadrego: eni so hodili ob praznikih še naprej v cerkev, drugi pa so morali na delo. Družine so

postale deljene: eni so se ob praznikih svečano oblekli, drugi so si nadeli delavsko obleko. In posledice? Končno ni skoro nihče več spoštoval nedeljskega počitka.

Salazarjeva vlada, ki hoče delovati po krščanskih načelih, je čutila to nedoslednost. Stopila je v stik s sv. stolico. Tako je 4. januarja 1952 prišlo do sporazuma:

Država prizna kot državne praznike: 1. januar (novo leto), Telovo, Marijino vnebovzetje, vse svete, praznik Brezmadežne (8. december) in božič.

Cerkev pa se je odrekla štirim praznikom: sv. Trije kralji, sv. Jožef, Vnebohod Gospodov in sv. Peter in Pavel.

Brez dvoma boli Cerkev, kadar pristane na take omejitve praznikov. Boli jo zlasti zato, ker vidi, da moderni človek daje vedno manj časti Bogu. Toda, ker vidi, da so mnogi radi odredb oblasti primorani, da delajo ob praznikih, skuša olajšati težave vesti in da dovoljenje, da se število praznikov zmanjša.

Toda zapomnimo si: Vse to črtanje cerkvenih praznikov človeku dvajsetega stoletja ni v čast. Dokazuje, da moderni človek več da na svoje telo kot pa na dušo. In zato tudi doživlja vojno za vojno.

KRALJ SAVEL

BORIS KOMAN

Izraelci so se naveličali sodnikov. Razne stiske in boji s sosedi so jim vzbudili misel, da bi pod vodstvom odločnega kralja mogli vse bolj kljubovati bojevitim sosedom. In tudi skrita želja, biti drugim narodom enakovredni. Da so pod posebnim vodstvom samega vseмогоčnega Boga kot izvoljeni narod, pa so skoraj pozabili. Misel je v njih vedno bolj zorela, dokler niso prišli njihovi starešine k Samuelu, zadnjemu v vrsti sodnikov, in mu rekli: „Glej, postaral si se in tvoja sinova ne hodita po tvojih potih; postavi nam kralja, kakor ga imajo drugi narodi!“ (1 Kralj VIII, 5).

OD BOGA IZBRAN

Samuelu vse to ni bilo všeč. Bog pa končno želji svojega ljudstva ni hotel nasprotovati, zato je rekel Samuelu: „Poslušaj njih glas in postavi jim kralja. Vendar jim pokaži in naznani pravo kralja, ki jim bo kraljeval“ (1 Kralj VIII, 9). Sedaj se ni bilo več mogoče ustavljati, saj božja volja je bila očitna.

Tiste dni je prišel k Samuelu Savel, sin Kisa iz Benjaminovega rodu. Iskal je izgubljene očetove oslice. Ko ga je Samuel zagledal, mu je Gospod rekel: „Glej moža, ki naj gospoduje mojemu ljudstvu“ (1 Kralj IX, 17). Samuel je svet mož, zato je Boga zvesto ubogal in drugi dan izlil Savlu olja na glavo v znamenje izvolitve za izraelskega kralja, ga poljubil in rekel: „Glej, Gospod te je mazilil za kneza svojemu ljudstvu“ (1 Kralj X, 1). Lahko si pred-

stavljamo, kako presenečen je Savel vse to poslušal. Saj nikoli na kaj takega ni mislil in misliti ni mogel pri svojem delu na očetovem posestvu. Pa če je to volja božja, je Savel na razpolagal. Bog, ki ga je izbral, mu bo tudi pomagal, da svojo nalogo dobro izpolni, dasi nanjo nikakor ni pripravljen. Bog pa prav takega preprostega človeka hoče za svoje velika načrte, da bo vse bolj očitno, da je le orodje v božjih rokah, vršilec božje volje in nič več.

Kasneje je bil Savel še po žrebu od ljudstva izvoljen. Imel je prav lepe naravne zmožnosti za to veliko službo narodu. Bil je odločen in pogumen. Tudi po telesni odličnosti je bil kot nalašč za kralja, saj je bil za glavo višji od vseh. Ko ga je Samuel predstavil ljudstvu rekoč: „Sedaj vidite, koga je izvolil Gospod in da ga v celem narodu ni njemu enakega,“ mu je ljudstvo navdušeno vzklikalo: „Živijo Kralj!“ (1 Kralj X, 24).

Dejansko pa je Savel prevzel oblast čez kak mesec, ko ga je ljudstvo ob napadu Amoncev poklicalo s polja, kamor je odšel kmetovat. Zbral je mogočno vojsko, jo dobro uredil in odlično vodil v borbah. Potočkel je Amonce tako temeljito, da še dva nista skupaj ostala (1 Kralj XI, 11). S tem se je končno uveljavil tudi pri onih, ki so ga doslej iz zavisti, ali iz radi preprostega rodu gledali postrani in zaničevali. Vsi so ga sedaj priznali in slovesno postavili za kralja (1 Kralj XI, 15). Visoko je bil povzdignjen od samega Boga in ljudstvo je vse upe sta-

vilo vanj. Mogli bi se začeti za izraelsko ljudstvo veliki in srečni časi. Zmožen je Savel bil in dobro je začel.

NEPOKOREN BOGU

Žal, da Savel z razvojem svoje oblasti in časti ni razvijal tudi svojih čednosti. Vse bolj in bolj jih je zanemarljal. Pozabljal je začel, da je le orodje v božjih rokah za blagor svojega naroda. Slava mu je počasi začela lesti v glavo.

Filistejci so spet vdrli v deželo z veliko vojsko. Savel je sedem dni čakal na Samuela, da bi prišel in opravil daritev. Ker ga pa ni bilo in se je ljudstvo začelo razhajati, je Savel sam daroval žgalni dar. S tem pa je posegel po oblasti, ki mu ni bila dana, po svečeniški in se je seveda hudo pregrešil. Komaj je daritev opravil, je prišel Samuel in ga ostro pokaral: „Nespametno si ravnal, ker se nisi spomnil zapovedi, ki ti jih je dal Gospod, tvoj Bog. Gospod si je poiskal moža po svojem srcu, ki ga bo postavil za voditelja ljudstvu“ (1 Kralj XIII, 13, 14). Z Bogom se ni šaliti, je sicer neskončno dober, pa tudi neskončno svet.

Namesto, da bi se spametoval, je Savel vedno bolj začel pozabljalati na božje zapovedi in delati po svoji glavi. Na Gospodov ukaz mu je rekel Samuel: „Pojdi in pobij Amalečane ter uniči vse, kar je njihovega; ne prizanašaj jim in ne poželi njihovega imetja, ampak pobij vse moške in ženske, mladce in dojenčke, vole in ovce, kamele in osle“ (1 Kralj XV, 3). Trd ukaz, pa Bogu je bilo jasno, da bo mogoče le na tak način rešiti izvoljeno ljudstvo neprestanih napadov divjih Amalečanov. Savel je res pobil Amalečane, prizanesel pa je kralju Agogu in si prisvojil črede in sploh vse boljše stvari. Uničiti je dal samo malovredne stvari (1 Kralj XV, 9). Postaviti si je dal celo zmago-slavni slavalok pozabljaljoč, da ni

Božjepotna cerkev M. B. v Novi Štifti

ZADNJA POMLAD

Glej, breskve cvetijo in polja so polna čakanja.

*Po čistem oboku potuje raztrgan oblak.
S svetlobo potuje,
a to še ni zadnja pomlad:
na grudi poznajo se trmaste črte oranja.*

*Na vodi se zibljejo cveti in leske brstijo,
od bora do bora sinička k sinički leti...
poti se kadijo;
a zadnja pomlad to še ni:
na soncu se grejejo starci in blede otroci.*

*Vijolice v oknu in lepi, strmeči obrazi:
morda se prav danes skrivnostne reči
dogode...*

*a to še ni konec:
še zmeraj ni polno srcé.
In veter je hladen;
odnaša vse vonje vijolic.*

K. Vladimir

zmagal on, ampak Bog. Pri vsem tem si je pa še upal trditi Samuelu, da je zvesto spolnil božji ukaz. Kako je že zašel, kako se je že dal speljati slavo-hlepju in pohlepu!

KAZEN BOŽJA

Boga je seveda vse to početje silno užalostilo. Zal mu je bilo, da je postavil Savla za kralja, ker ga je zapustil in ni izvršil njegovih zapovedi (1 Kralj XV, 11). Samuel je zato Savla na božji ukaz ostro prijel. Savel se je skušal izgovarjati, da je ljudstvo prizaneslo najboljšim ovcam in govedom, da bi jih Bogu darovalo. Izgovor pa je bil prazen. Zato Samuel trdo nadaljuje: „Ni mar res, da si bil, neznaten po rodu, postavljen za glavo izraelskih rodov in da te je Gospod mazilil za kralja nad Izraelom? Zakaj potem nisi ubogal božjega glasu in si se zagledal v plen in tako grešil v božjih očeh? Mar hoče Gospod darov in ne veliko bolj, da se posluša njegovo povelje? Zakaj pokorščina je boljša kot daritve. Ker si Gospodovo besedo zavrgel, je tudi tebe Gospod zavrgel in noče več, da si ti kralj“ (1 Kralj XV, 17, 19, 22, 23). Trde besede, pa zelo, zelo zaslužene. Savel je končno spoznal, da ni ravnal prav, priznal je svoj greh in prosil Samuela, naj posreduje zanj pri Bogu. Pa bilo je že prepozno! Bog je že izrekel svojo besedo in ukazal Samuelu naj odide v Betlehem mazilit novega kralja. Namesto nepokornega in od Boga zavrnjenega Savla je bil izbran mladi David. Gospodov duh pa je zapustil Savla in pogosto ga je začel nadlegovati hudobni duh. Poiskali so mu moža, ki bi ga znal za brenkanjem na harpo vsaj malo razvedriti. In za to je bil izbran David.

NEVOŠČLJIVOST

Savel je postajal vedno bolj zagre-

njen. Po slavni zmagi mladega Davida nad velikanom Goljatom pa ga je začela razjedati še strašna nevoščljivost. Ni mogel prenesti, da so izraelske žene pele: „Savel jih je pobil tisoč, David pa desettisoč! (1 Kralj XVII, 17). Začel je Davida strašno sovražiti in preganjati. Dvakrat ga je celo skušal ubiti s sulico in ko mu je ušel, ga je zasledoval z vojaki. Gospod pa je bil z Davidom in ga je vedno rešil. Savel je naravnost ponorel v sovraštvu. Nekoč je dal pobiti celo skupino duhovnikov — 85 po številu — dolžeč jih zarote z Davidom zoper njega (1 Kralj XXII, 16—20). Kako globoko je zabredel, kako strašno je propadel ta mož, ki je bil maziljenec božji in vse upanje svojega naroda! Ponižal se je do podlega morilca! Vse samo zato, ker ni krotil svojih strasti in slabih nagnjenj, ampak se jim je čisto predal.

ŽALOSTNI KONEC

Že so mu bile ure štete. Božja roka mu je bila trdo za petami. Savel je moral znova v boj proti Filistejcem. Bog pa ni bil več z njim. V prikazni mu je Samuel, ki je med tem že umrl, napovedal poraz in smrt kot kazen za vso nezvestobo Bogu in za vse njegove zločine (1 Kralj XXVIII, 17—19).

Napoved se je strašno izpolnila. Izraelci so bitko izgubili. V bitki so padli tudi trije Savlovi sinovi. Savel sam pa je bil smrtno ranjen. Ker je svojega oprodo zaman prosil, naj ga umori, se je sam nasadil na meč in izdihnil (1 Kralj XXXI, 4). — V prah strt črv, ki ni hotel služiti Bogu! Tako je končal božji maziljenec, ker je božjo voljo zamenjal s svojo.

Strašno svarilo za nas vse. In čim bliže je kdo Bogu, toliko bolj. Bog je neizmerno dober, pa je tudi neizprosno v svojih zapovedih. Tudi danes!

MARIJA PRI ELIZABETI

DR. ALOJZIJ ODAR

Marija pa je tiste dni vstala in hitro šla v gore, v mesto na Judo. vem (Lk 1, 39).

Od angela Gabriela je Marija zvedela, da je Elizabeta že v šestem mesecu nosečnosti. Elizabeta je bila Marijina sorodnica. Kako sta si bili v sorodstvu, ne vemo. Elizabeta je bila iz Levijevega rodu, Marija pa iz Judovega. Kljub temu pa je bilo sorodstvo med njima možno, ker so se ženske mogle moštiti v drug rod. Ker je bila Elizabeta veliko starejša kot Marija, jo ima ljudska vera za Marijino teto.

Z vprašanjem, zakaj je šla Marija obiskat Elizabeto, se je pečal že veliki milanski škof sv. Ambrož iz konca 4. stol. po Kr. Gotovo ni šla Marija na pot iz radovednosti; tudi zato ne, ker bi kakor koli dvomila o resničnosti angelove napovedi in bi se zato hotela sama prepričati, kako je z znamenjem, ki ga ji je bil dal angel. Razlog za pot je bil pri Mariji čisto drug. Hotela je pomagati Elizabeti in v svojem velikem duhovnem veselju je hotela biti blizu nje, nad katero se je tudi zgodil čudež.

V angelovem sporočilu glede Elizabete je videla božji migljaj, naj gre k njej.

„Marija je tiste dni vstala in hitro šla v gore.“ „Tiste dni“ po oznanjenju, potem ko je uredila vse potrebno glede potovanja. „Vstala je,“ to je hebrejski način uvažanja v pripovedovanje; mi bi kar kratko rekli, da je odšla; Hebrejec pa pravi, da „je vstala in šla“. „Hitro“ je šla; grška beseda na tem mestu hoče povedati, da je šla z željo in hrepenenjem priti na cilj.

Kam je odšla Marija. „V gore, v mesto na Judovem,“ odgovarja evangelist, kraja pa bolj natančno ne označi. Odšla je v gorato Judejo, to je v pokrajino, kjer leži Jeruzalem. Deset krajev so že predlagali, ki naj bi bili „mesto na Judovem“. V 12. stoletje pa seže direktna tradicija, a indirektna že v 6. stoletje, da je ta kraj Ain Karim, sedem kilometrov južnozahodno od Jeruzalema. Ta tradicija je zelo verjetna. Danes se večina razlagalcev nagiba k mnenju, da je Ain Karim kraj Marijinega obiskanja. Kraj ima zelo lepo lego v Judovskih gorah.

POT

Iz Nazareta v Jeruzalem je 140 km. Skoro naravnost od severa proti jugu. Veliko bibličnih krajev obišče, kdor jo prehodi. Judovske romarske karavane so porabile za njo tri do štiri dni.

Ob Kristusovem času so peljale iz Nazareta v Jeruzalem tri poti. Po njih medsebojni legi jih moremo poimenovati zahodna, srednja in vzhodna pot.

Kdor si je izbral zahodno pot, je moral najprej doseči sredozemsko morško obal bodisi pri znanem pristanišču Jafa, ki je severnozahodno od Nazareta, ali pa pri Megiddu, kjer se Ezdrelonska dolina približa morju. Nato je potoval ob morski obali proti jugu, v višini Antipatrisa pa je zavil na levo v notranjščino dežele in od severne strani stopil v Jeruzalem.

Vzhodna pot je vodila iz Nazareta v Ezdrelonsko doljino, nato proti vzhodu v dolino reke Jezrael, dalje ob Jordanu proti jugu mimo Enona in Kerava do Jerihe in odtod od vzhoda navzgor v Jeruzalem.

Zahodno pot so potniki iz Nazareta izbrali le v posebnih primerih, raje so se odločali za vzhodno pot. A tudi za to navadno le takrat, kadar srednja pot ni bila varna zaradi sovražnih Samaritanov.

Največkrat so uporabljali srednjo pot, čeprav je bila gorska in težavna. Iz Nazareta se je spuščala ob pobočju gorskega hrbta Džebel el Quafse v Ezdrelonsko doljino, puščajoč ob levi znan goro Tabor. Prerezala je po dolgem Ezdrelonsko doljino, vodila skozi današnji Djemin, stari Engannim, in današnji Lanur, ki je morda stara Betulia. Pustila je ob desni mesto Samarijo, pripeljala v Sihem, Silo in Betel ter nato čez goro Scopus dosegla Jeruzalem.

Po eni izmed teh treh poti je potovala Marija k Elizabeti. Po vsej verjet-

nosti po srednji. Ni pa potovala sama. Priključila se je kaki karavani in si izbrala kako žensko za spremstvo.

Potovanje se je izvršilo tako kot druga potovanja. Bilo je utrudljivo kot vsako drugo po težavnih poteh in stezah iz Nazareta v Jeruzalem. Potniki so počivali po hanih, kakršne morete še danes videti v Palestini.

Kakor je to danes, so tudi takrat bili med potniki bogati in revni. Bogati so si mogli na potovanju privoščiti marsikatero ugodnost. Kdor je bil reven, si tega ni mogel. Marija je potovala tako, kot so potovali skromni in revni potniki iz Nazareta. Trpela je vse nevšečnosti na potu, ki so jih trpeli drugi.

Nihče v družbi ni slutil, da potuje z njimi mati božja. Razen nje takrat še noben človek ni vedel, da je spočela od Sv. Duha in da nosi v sebi učlovečeno božjo Besedo.

Četrty dan po odhodu je Marija prišla v Ain Karin. Prepotovala je sto sedem in štirideset kilometrov. „Stopila je v Zaharijevo hišo in pozdravila Elizabeto“ (Lk 1, 40).

„In odkod meni to, da pride k meni mati mojega Gospoda?“ (Lk 1, 43).

Marijino srečanje z Elizabeto popljuje sv. Luka zelo natančno. Vestnost zgodovinarja se v tem opisu združuje z umetniško močjo pisatelja. Nobena beseda ni odveč. S par potezami nam realistično oriše vso situacijo. Po orientalski navadi so pozdravi zelo ceremonielni. V hribovskem gnezdu Ajn Karimu prihod tujke Marije ni bil neopažen. Vsa vas je prišla gledat. Toda o vsem tem ni v evangeliju nobene besede. Ne spada k stvari.

Lukovo poročilo o srečanju se glasi: „Ko je Elizabeta slišala Marijin pozdrav, je poskočilo dete v njenem telesu; in Elizabeta je vzkliknila z močnim glasom: Blagoslovljena ti med že-

nami in blagoslovljen sad tvojega telesa. In odkod meni to, da pride k meni mati mojega Gospoda? Zakaj glej, ko je prišel glas tvojega pozdrava do mojih ušes, je od veselja poskočilo dete v mojem telesu. Blagor ji, ki je verovala, zakaj spolnilo se bo, kar ji je povedal Gospod“ (Lk 1, 41—45).

Šestdeset let potem, ko se je srečanje zgodilo, ga je Luka opisal. A kako je njegovo poročilo sveže, pristno in neposredno. Elizabete Luka najbrž ni več našel žive, ko je zbiral gradivo za svoj evangelij. O tem dogodku mu je najbrž pripovedovala Marija ali pa kaka druga oseba, ki je slišala pripovedovati Marijo in Elizabeto. Lahko je razumeti, da so besede, ki sta jih ob srečanju govorili Marija in Elizabeta, ohranjene prav vse in prav takšne, kakor so bile izrečene. Dogodek, ki sta ga ob srečanju doživeli Marija in Elizabeta, je tako velik, da ga nista nikoli pozabili. Okolica pa, kateri sta zaupali dogodek, je besede v svetem spoštovanju ohranila nespremenjene. Odtod svetost in neposrednost v zapisanem Lukovem poročilu.

Mariji se je odvalil kamen od srca, ko je spoznala, da ve Elizabeta za njeno skrivnost. Težko bi ji bilo razlagati, zakaj je prišla na obisk. Sama ji ne bi razodela svoje skrivnosti. Nikomur jo do tedaj ni. Tudi Jožefu ne in mu je ne bo.

Ob Marijinem pozdravu „je poskočilo dete“ v Elizabetinem telesu. Ni šlo za naraven premik otroka v materi, marveč za čudežno dejanje. Vsa katoliška tradicija se ujema v naziranju, da se je v tem trenutku izvršilo z otrokom v Elizabetinem telesu, kar je angel napovedal Zahariju, da bo namreč „s Svetim Duhom napolnjen še v materinem telesu“. Po katekizemsko bi rekli, da mu je bil odpuščen izvirni

greh in mu je bila vlita posvečujoča milost božja.

Tudi nad Elizabeto je prišel v tem trenutku Sveti Duh na poseben način. Po njem razsvetljena je na ves glas priznala Marijo za mater božjo in jo blagovala zaradi njene vere.

Najprej je Elizabeta ponovila zadnji del angelovega pozdrava: „Blagoslovljena ti med ženami“. Kot da bi bila navzoča pri angelovem oznanjenju! Kontinuiteta v Marijinem čiščenju je ohranjena. Človek z njim nadaljuje, kjer je angel nehal. Nato pa je Elizabeta še dostavila: „in blagoslovljen sad tvojega telesa“. Elizabeta blagruje Marijo in Jezusa ali pa Marijo zaradi Jesa. Na oba načina moremo razlagati te njene besede, zakaj členica in, ki jih uvaža, more biti vezalna ali razlagalna.

Kadar plemeniti človek zazna bližino božjega, začuti svojo ničnost. To je skušala tudi Elizabeta. Spoznala je veliko razliko, ki je med njo in božjo materjo. Zato je vzkliknila: „Odkod meni to, da pride k meni mati mojega Gospoda?“ Gospod pomeni v svetopisemskem jeziku isto kot Bog. Elizabeta je tako na ves glas priznala Marijino božje materinstvo. Njen pozdrav Mariji je dosegel višek. Elizabeta je prva Marijina častilka. Med ljudmi namreč, zakaj že pred njo je počastil Marijo nadangel.

Stara častljiva gospa, žena uglednega judovskega duhovnika se globoko pokloni pred nepoznano mlado ženo iz neznatnega Nazareta in jo prizna za božjo mater. Kakšen prizor! Ni čuda, da so ga krščanski umetniki že tolikokrat skušali upodobiti. Za njegovo pravilno umevanje je seveda potrebna vera. Kdor njima vere, zre v njem le srečanje dveh žena. Vera pa odpre globine in razširi obzorja.

Marijino božje materinstvo je edinstvena milost v zgodovini božjega odre-

šenja. A Marija je ni prejela brez svojega duhovnega sodelovanja. Ta milost je bila odvisna od njene vere. Marija je verovala in v polni zavesti dala svoje privoljenje. Tudi to je spoznala Elizabeta, razsvetljena po Sv. Duhu. Zato je blagovala Marijo zaradi vere. „Blagor ji, ki je verovala.“ V zamaknjenosti je govorila o navzoči Mariji kot o tretji osebi. Objektivno veličanje vere in rahel očitek nekomu, ki ni takó veroval, pribajata pri takem izražanju še bolj do veljave.

Marijina pesem (Lk 1, 47—55).

Iz Elizabetinega pozdrava je Marija spoznala, da Elizabeta ve za njeno skrivnost. Gledala je Elizabeto, zamaknjeno v Sv. Duhu. Slišala jo je, kako jo priznava za mater božjo in kako povečuje njeno vero. Spoznala je, da je Sv. Duh začel razodevati njeno skrivnost ljudem. Ker je torej bila Elizabeti že razodeta skrivnost božjega materinstva, ni kazalo več Mariji skrivati to skrivnost v tajnosti. Z Elizabeto more govoriti o njej.

Oblika Marijinega odgovora na Elizabetin pozdrav nas preseneča. Zlasti naš zapadnjake, moderne ljudi pa še posebej. V Orientu nasprotno je tak način odgovora bolj navaden, še danes, zlasti pa je bil v Kristusovih časih.

Marija je odgovorila — z duhovno pesmijo, s „himno zahvale in čudovite prerokbe“, kakor pravi Lépicier.

Ta Marijina pesem prav za prav ni odgovor Elizabeti, vsaj naravnosten ne. A tudi molitev ni v Marijinih ustih, kakor bi kdo mislil. Danes nam pač služi kot vzvišen molitveni obrazec. Marijina pesem je predvsem izliv njene duše v ekstazi. V tej improvizirani pesmi je dala Marija z bibličnimi besedami in stavki, ki si jih je pridobila s prebiranjem psalmov in prerokov, izraza svojim vzvišenim čustvom, ki so prekipevala v njenem srcu.

Judovske junakinje, postavim, Mojzesova sestra Marija, Debora, Judita, so ob velikih trenutkih svojega naroda zapele pesmi, v katerih so slavile božjo pomoč, rešitev domovine, pa tudi svoja junaška dejanja. Podobno je storila s svojo pesmijo Marija. Samó da je bil povod za slavospev neprimerno višji in da so bila čustva, katerim je dala izraza, neprimerno bolj čista kot pri vseh drugih judovskih junakinjah. Marija slavi le božjo vsemogočnost, svetost in dobroto.

Neposredni povod za Marijino pesem je dalo glasno Elizabetino priznanje Marijinega božjega materinstva.

Sv. Luka uvaja Marijino pesem z besedami: „Marija pa je rekla“. Naj omenim neko zgodovinsko zanimivost, ki je v zvezi s temi besedami. Trije starolatinški rokopisi Lukovega evangelija imajo namreč namesto Marija zapisano Elizabeta. Po njihovem besedilu je torej pesem Elizabetina ne pa Marijina. Prav tako pripisuje pesem Elizabeti dacijski škof Nicetas iz začetka 5. stoletja po Kr. Vsi drugi rokopisi bodisi v grškem izvirniku bodisi v različnih prevodih pa imajo Marija. Teh rokopisov je na tisoče. Tudi vsa krščanska tradicija trdi, da je pesem Marijina. Izjema je le omenjeni škof iz Dacije. V one tri starolatinške rokopise je pač pomotoma ob prepisovanju zašlo ime Elizabeta na mesto Marije. Podobnih pomot je v svetopisemskih rokopisih več. Čeprav gre za očitno pomoto, so se vendar pred dobrimi petdesetimi leti nemški liberalni protestant Harnack, francoski modernist Loisy in nekateri drugi odločili, da je pesem Elizabetina. Resnih pristašev za to trditev niso našli. Danes jim ne pritruje noben resen znanstvenik. Njihova trditev je šla v zgodovinsko pozabo. Je pa lep primer, kako slabotni dokazi zadoščajo nevernim znanstvenim glavam tudi

prvega reda, kadar se obračajo proti katoliški tradiciji o Kristusovem božanstvu in Marijinem božjem materinstvu.

ZGRADBA MARIJINE PESMI

Kar se tiče vsebine, je Marijina pesem jasna in preprosta. Izraža tri čustva, ki so prevevala Marijino srce. Prvo je čustvo ponižne hvaležnosti za velike reči, ki jih je Bog storil Mariji. Drugo je občudovanje božje modrosti in usmiljenja. Bog ponižuje prevzete in povzdiguje ponižne. Tretje pa je čustvo veselja, ker so se začele spoljevati mesijanske obljube.

Glede na obliko pa pesem ni tako pregledna. Nekateri vidijo v njej štiri pesniške vrstice, drugi pa pet. Marija je zapela v aramejskem jeziku, sv. Luka pa nam jo podaja v grškem jeziku. Zato ni čuda, da v prevodu pesem ni ohranila dobro posebnosti hebrejskega pesništva, ki bi jih razodevala v originalnem jeziku.

Marijino pesem moremo tudi razdeliti na štiri slavospeve; prvega je zapela Marija kot dekla Gospodova, drugega kot mati božja, tretjega kot mati odrešenih in četrtega kot hči Izraelova (Dillersberger).

Slavospev dekle Gospodove

Moja duša poveljuje Gospoda
in moj duh se raduje v Bogu, mojem
Zveličarju.
Zakaj ozrl se je na nizkost svoje dekle.

Tudi pri Mariji je prvo razmerje stvari do Stvarnika. Marija je pred Bogom najodličnejša stvar, a vendar stvar. Marija se je tega dobro zavedala. Že angelu je rekla: „Glej, dekla sem Gospodova.“ Tudi v svoji prvi pesmi se najprej tega spomni. Veliča Boga, ker se je ozrl na nizkost svoje dekle. Od zgoraj je Bog pogledal navzdol na svojo stvar Marijo.

Rakovniška cerkev M. P. pri Ljubljani

PROŠNJA K MARIJI

Odgrni, Marija, mi svojo lepoto,
deviške miline nebeški sijaj,
potopi življenje mi v svojo krasoto
iz tebe odseva mi blaženi raj.

Kreposti, svetosti si živo ognjišče,
posoda življenja, duhovne moči;
nebes si Kraljica, človeštva središče,
saj ti mu rodila Zveličarja si.

Po milosti božji otroci smo tvoji,
na zemlji borimo se še za nebo.
Ohrani, Marija, v ljubezni nas svoji,
rešuj nas pogube z mogočno rokó.

V brezbožnem oklepu ječi domovina,
rojaki krivice, nasilje trpé,
v nevarnosti strašni je naša mladina,
naj reši pogube jo tvoje Srcé.

Gregor Mali

čas njegove kazni, ki mu jo je angel napovedal in naložil zaradi nevere, se je bližal h koncu. Ob rojstvu Elizabete tega otroka je med sorodniki in znanci, ki so se zbrali po krajevni navadi, nastalo prerekanje, kako naj bo otroku ime. Čeprav sicer Judje otroku niso dajali imena po očetu, so mu ga v tem primeru hoteli dati. Najbrž zaradi tega, ker je bil oče že v letih. Elizabeta pa je zahtevala, naj bo otroku ime Janez. Sorodstvo se je začudilo. Otroku so navadno dali ime po kakem sorodniku. V vsem sorodstvu Zaharije in Elizabete pa ni bilo nobenega Janeza. Zato sorodnikom in znancem ni šlo v račun, zakaj naj bi prelomili z navado. Obrnili so se končno le na očeta, kako naj bo otroku ime. Vzel je deščico in zapisal „Janez“. „In vsi so se začudili,“ poroča evangelist.

Zaharija je s tem izpolnil angelovo naročilo: „...daj mu ime Janez“. Čas njegove kazni se je iztekel. „Pri tej priči so se mu razvezala usta in jezik in je govoril ter hvalil Boga.“

Razumljivo je, da je ta čudežni dogodek s Zaharijem napravil najgloblji vtis na sorodnike, znanke, sosede in na vso bližnjo okolico. Hitro se je o njem zvedelo po vseh tistih krajih. Prva reakcija ob čudežu pa je strah. Človeka je groza bližine božje. Zato ni čuda, da so se prestrašili tudi ti dobri prebivalci. Zgodovinsko verno in psihološko umljivo opisuje Luka vtis, ki ga je napravil čudež ob Janezovem rojstvu na ljudi. „In obšel je strah vse njih sosede in po vsem judéjskem pogorju se je o vsem tem govorilo. Vsi pa, ki so to slišali, so si vzeli k srcu in so govorili: „Kaj neki bo iz tega otroka? Zakaj roka Gospodova je bila z njim“ (Lk 1, 65 in 66). Ta reakcija prebivalcev iz Afn Karima in okoliških krajev je obče človeška. Tako bi reagirali preprosti, dobri in verni ljudje kjer koli.

ZAHARIJEVA PESEM

(Lk 1, 68—79)

Ko je Elizabeta zaslišala Marijin pozdrav, „je bila napolnjena s Svetim Duhom“, pravi sv. Luka. Prav isti izraz uporablja o Zahariju ob rojstvu Janeza Krstnika. „In njegov oče Zaharija je bil napolnjen s Svetim Duhom“ (Lk 1, 67). Z nastopom mesijanske dobe je začel Sveti Duh živahno delovati. Vse osebe, ki smo jih dosedaj v evangeliju srečali, so bile „napolnjene“ z njim; v prvi vrsti Marija („Sveti Duh bo prišel nad te“), pa tudi Elizabeta, Zaharija in Janez Krstnik, ta že v materinem telesu. Dogodki, ki jih opisuje avangelist se vrše v nadnaravnem svetu milosti, ki je domena Svetega Duha.

Napolnjen s Svetim Duhom je častiljivi duhovnik Zaharija zapel pesem. Podobno kot Marija. Zaharijeva pesem razodeva semitski kolorit kot Marijina, uporablja svetopisemske izraze kot Marijina. Slavi Boga kot Marijina. Vendar pa je med njima velika razlika. Stil Marijine pesmi je lahek, Zaharijeve pa je težek. Marijina pesem je himna zahvale, Zaharijeva pa je bolj prerokba.

Zaharijeva pesem ima dva dela. V prvem delu slavi Boga, ker se je približala mesijanska doba z odrešenjem, ki je bilo že dolgo obljubljeno. Opisuje bistvo, pomen in posledice odrešenja. Ta del se glasi:

Hvaljen Gospod, Bog Izraelov, ker se je ozrl na svoje ljudstvo in mu pripravil odrešenje; dvignil nam je rog zveličanja v hiši svojega služabnika Davida, kakor je govoril po ustih svojih svetih prerokov iz davnih vekov: da nas bo rešil naših sovražnikov in iz rok vseh, kateri nas črtijo, da skaže usmiljenje našim očetom ter spomni svoje svete zaveze;

kakor je prisegel Abrahamu našemu
očetu, da nam bo dal,
da bomo iz rok sovražnikov rešeni in
bomo brez strahu služili
v svetosti in pravičnosti pred njegovim
obličjem vse dni življenja.

„Rog“ je v sv. pismu podoba za moč
in oblast. „Rog zveličanja“ torej po-
meni mogočnega Zveličarja. Vrstica
„dvignil nam je rog zveličanja v hjši
svojega služabnika Davida“ aludira na
Kristusa, ki bo rojen iz Marije, ki je iz
Davidovega rodu.

Drugi del pesmi pa prerokuje živ-
ljenjsko nalogo novorojenega otroka.
Prerok bo in neposredni predhodnik
Zveličarjev.

In ti, dete, prerok Najvišjega,
pojdeš namreč pred Gospodom

pripravljat mu pota,
da daš njegovemu ljudstvu spoznati

odrešenje v odpusčenju njih grehov,
po pristrčnem usmiljenju našega Boga,
s katerim nas je obiskal Vzhajajoči z
višave,

da razsvetli te, ki sede v temi in smrtni
senci.

da naravna naše noge na pot miru.

„Vzhajajoči z višave“ je Zveličar Je-
zus — duhovno sonce. Kot luč je bil
napovedan že po preroku Izaiju. Tudi
sam se imenuje „luč sveta“ (Jan 8, 12)

„Ki sede v temi in smrtni senci“ s
pogani zaradi malikovalske in moralne
zablode.

JANEZOVA MLADOST

(Lk 1, 80)

S kratkim stavkom oriše Luka Ja-
nezovo mladost: „Otrok pa je rastel in
se krepil v duhu; in bil je v puščavi do
dneva, ko se je prikazal Izraelu.“ Ra-
stel je fizično in razvijalo se je v njem
umsko in čednostno življenje. Že od
otroške dobe je živel v puščavi, najbrž
na zahodnem delu Mrtvega morja. Kaj
več nam o tem ne pove evangelij, pa
tudi tradicija ne. Poznejši Janezov na-
stop pokaže, da se je v teh letih vzgojil
v izrednega asketa, nenavadno odkri-
tega, odločnega in pogumnega moža.

Slovinci na holandskem

Slovensko katoliško društvo sv. Bar-
bare v Lindenheuvel. Tudi pri nas je
bilo letos precej življenja. Res je, da
smo precej oddaljeni od drugih rojakov
v Limburgu, pa vendar nočemo za njimi
zaostajati.

Naše društvo je letos sodelovalo pri
vseh večjih skupnih prireditvah sloven-
skih društev v Limburgu, tako pri pro-
slavi jubileja naših rojakov v Steiner-
bosch, pri veliki proslavi v gledališču
v Heerlen in ob drugih prilikah vo-
seбно ob jubileju našega društva.

Slovinci v Lindenheuvel smo že od
nekadaj radi prepevali, tako v kapeli pri
slovenski maši kakor tudi narodne pes-
mi v prijetni družbi. Letos — meseca
januarja — smo pa ustanovili celo svoj
moški pevski zbor kot odsek društva
sv. Barbare. Pridno so prepevali naši
pevci, z uspehom so že nastopali pri

skupnih prireditvah. Če so si pevci sedaj
privoščili nekoliko počitka, ni tako hu-
do, res bi pa bilo škoda, če bi pevski
odsek prenehal delovati. Kmalu bomo
polagali obračun o našem letošnjem de-
lu in delali načrte za bodoče leto. Naša
prva in glavna naloga je, da poživimo
delovanje pevskega odseka, pa naj bo
to v obliki moškega ali mešanega zbora.
Ne smemo ostati sredi pota ali opraviti
polovično delo. Naše pevsko društvo
mora ostati naš ponos, da se bo reklo:
Glejte, devet slovenskih družin je v Lin-
denheuvelu, pa imajo svoje pevsko dru-
štvo. Ja, pevsko društvo mora dalje ži-
veti, pa še to moramo doseči, da bo pri
njem sodelovalo vseh devet družin.
Držimo, kar imamo, bodimo Bogu hva-
ležni za dar glasu, kdor ga ima, častimo
Ga s petjem, bodimo ponosni na lepo
slovensko pesem.

Blažena Filipina Duchesne

DR. FILIP ŽAKELJ

Evangelist Matej iz Jezusovega javnega delovanja podaja tudi tole sliko: In Jezus je hodil po vseh mestih in vaseh: učil je v njih shodnicah, oznanjal blagovest kraljestva in ozdravljaval vse bolezni in vse slabosti. Ko je pa videl množice, so se mu zasmilile, ker so bile izmučene in razkropljene kakor ovce, ki nimajo pastirja. Tedaj je rekel svojim učencem: „Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev (Mt 9, 35—38). — Ob drugi priliki je Jezus zahrepenel: „Prišel sem, da ogenj vržem na zemljo, in kako želim, da bi se že vnel!“ (Lk 12, 49). — Po svojem vstajenju pa je apostolom naročil: „Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu!“ (Mr 16, 15).

Preteklo leto — 18. novembra 1952 — je minulo sto let, odkar je umrla velika žena Filipina Duchesne, ki je to Gospodovo želja in naročilo res dobro razumela kakor naš veliki Baraga, njen sodobnik in skoraj misijonski sosed v Severni Ameriki.

NJENA OTROŠKA LETA

Doma je bila na Francoskem, kjer so živeli njeni ugledni in precej bogati starši. Rodila se je na dan obglavljenja Janeza Krstnika, 29. avgusta 1769. Pri krstu je dobila ime Roza Filipina. Že v mladosti so se začeli javljati njeni duševni in umski darovi, zlasti pa trdnost volje. Ta trdnost in odločnost volje je bila že v rodu ter je Filipini mnogo pomagala, da je mogla v svojem poklicu prav izvesti naložene dolžnosti. Pobožna

mati je svoje otroke kar najbolj skušala vzgajati. Tako je tudi malo Filipino učila najpotrebnejših verskih resnic in krščanskih kreposti. Že v detinskih letih je Filipina razodevala izredno pobožnost do Boga, pa tudi duha ljubezni do bližnjega. Če so ji starši slučajno kaj poudarili, je vse razdeljevala revežem. Otroške igre je niso posebno veselile, pač pa so jo zanimali stari zgodovinski dogodki in prav posebej zgodbe iz misijonov; včasih si je kar zaželela, da bi sama mogla prenašati hude misijonske napore in umreti mučeniške smrti.

GOJENKA PRI REDOVNICAH MARIJINEGA OBISKANJA

Ko je bila stara okoli enajst let, so jo izročili v vzgojo redovnicam Marijinega obiskanja v njenem rodnem mestu. Tu v samostanu je Filipina preživela nekaj časa. Kot gojenka se je odlikovala v preprostosti, vztrajni učljivosti in pokorščini svojim vzgojiteljicam. V tem samostanu, posvečenem Materi božji, je prejela tudi prvo sv. obhajilo; ravno pri prvem sv. obhajilu je začutila silno nagnjenje do redovniškega poklica.

SPET V DOMAČI DRUŽINI

Starši niso bili zadovoljni z njenim sklepom. Takoj so jo vzeli iz samostana ter ji, ker so bili premožni, kar doma preskrbeli izobrazbo in vzgojo. Pri poznejšem vzgojnem delovanju ji je ta domača vzgoja prav zelo koristila. Prav pridno se je vsega učila, bila je bistrega in hitrega duha, pa še vztrajna.

ČEŠNJEVO CVETJE

Sladek in tih '
kakor svet vzdih
veter poljublja
belo razpete
češnjeve cvete —
in ves maziljen gré
v moje odprto srcé ...
Duša se izgublja
v beli sreči, —
ko da se ta hip
naj moj srčni utrip
nežno naslanja
Jezus ljubeči ...

Bogdan Budnik

NOVINKA PRI REDOVNICAH MARIJINEGA OBISKANJA

Starši so hoteli, da bi se Filipina poročila, a Filipina svojega sklepa, da bo šla k redovnicam Marijinega obiskanja še zdaleka ni spremenila. Zato je kot sedemnajstletno dekle brez vednosti očeta in matere v spremstvu svoje tete šla ponovno v tisti samostan prosit za sprejem, kjer je nekoč bivala kot gojenka. Ni se hotela vrniti domov, marveč je imela samo to misel in željo, da bi se popolnoma posvetila samo Jezusu. L. 1787 je torej Filipina postala novinka pri redovnicah Marijinega obiskanja. Z vso radostjo svoje duše je sprejela redovno obleko. V petih stvareh se je posebno odlikovala kot novinka: v izredni pobožnosti, popolnem spolnjevanju redovniških pravil, in ljubezni do Boga, preziranjju sebe in krotenju svoje silno močne narave.

VIHARNA DOBA FRANCOSKE REVOLUCIJE

Osemnajst mesecev je bila Filipina že v samostanu; dan slovesnih zaobljub se

je bližal, a spet se je morala vrniti domov, ker so se bližali viharni dnevi francoske revolucije. Ko je vihar revolucije besnel, ko se je zdelo, da so se obnovili stari časi preganjanja, ko so redovnice morale zapustiti samostan, ki so ga revolucionarji potem porušili, je Filipina pač morala zamenjati obleko, ni pa spremenila svojega svetega življenja. Filipina se je popolnoma posvetila delom ljubezni in pobožnosti. Prezirala je vsa kršno nevarnost, otroke poučevala v temeljnih resnicah svete vere, obiskovala jetnike ter jim nudila telesno in duhovno pomoč; zelo se je trudila, da bi postal magala duhovnikom, ki so trpeli po ječah ali pa skrivaj vršili sveta opravila.

ROZA FILIPINA IN MAGDALENA ZOFIJA BARAT

Ko se je nevihta revolucije malo poroglegla, je Filipina s pomočjo svojih domačih na svoje stroške znova pozidala nekdanji samostan redovnic Marijinega obiskanja in si prizadevala, da bi se redovnice Marijinega obiskanja vrstile. A zaman. Tedaj je ves samostan ponudila sveti Magdaleni Zofiji Barat, ustanoviteljici družbe sester presvetega Srca Jezusovega, obenem pa jo prosila, naj še njo sprejme kot novinko. Tako je Filipina meseca decembra leta 1803, ko je bila stara 34 let, stopila v noviciat družbe sester božjega Srca Jezusovega. Eno leto je imela za voditeljico samo Magdaleno Zofijo Barat. Filipina je hitro spoznala naravo nove redovne družbe: odpoved sebi, zatiranje strasti, vztrajna molitev in prisrčno združenje s presvetim Jezusovim Srcem. Z vsemi močmi se je do pičice natančno ravnala po navsvetih in opominih svete ustanoviteljice; prav vsem je skušala ustreči njeni skrbi.

Ko je končala noviciat in napravila zaobljube, se je popolnoma posvetila delu v družbi. Od svojih prednikov je prejela silno močno naravo, ki jo je z vso

vztrajnostjo krotila. Posebej je že tedaj dajala zgled v ponižnosti in ljubezni. Čez nekaj let je bila poklicana za tajnico nove družbe v materino hišo v Pariz.

MISIJONARKA V SEV. AMERIKI

Filipina je že od mladosti zelo častila dva velika apostola: sv. Frančiška Ksaverija ter sv. Frančiška Regisa in gojila srčno željo, da bi mogla nevernikom oznanjati evangelij. To svojo srčno željo je kmalu po zaobljubah razodela sveti Magdaleni Zofiji Barat. Potem pa je dolgih dvanajst let Boga v stanovitni molitvi prosila za to milost. Končno jo je Magdalena Zofija Barat odbrala, da gre v Severno Ameriko, v nekdanj silno razsežno pokrajino škofije Saint Louis ustanovljati in utrjevati novo družbo, krivovercem pomagati v pravo Cerkev ter spreobračati še poganske prebivalce.

Slovo od domovine je jemala ravno tiste dni, ko je sveti Janez Vianey šel za župnika v zanemarjeni Ars. Skupaj s petimi sestrami, ki jim je bila izbrana za predstojnico, je 14. marca 1818 stopila na ladjo v Bordeauxu, ki je na veliko soboto 21. marca zaplula čez Ocean. Po dolgi in naporni vožnji je na praznik presv. Srca Jezusovega, 29. maja dospela v Ameriko, 24. avgusta pa je stopila v mesto Saint Luis.

Pet dni po prihodu v Saint Louis je obhajala že svoj devetinštirideseti rojstni dan, pa je kljub starosti še 34 let z vso gorečnostjo delovala v prostranih ozemljih ter širila toploto ljubezni božjega Srca med divjaki in za krščanstvo otopenimi in mrzlimi ljudmi. Vse je žrtvovala za misijone; še sebe bi prodala prav rada, kakor se je izražala, če bi s tem kaj pomagala misijonom. Svoje misijonsko navdušenje je ohranjala z vztrajno molitvijo in naravnost junaškimi pokorili.

Težki so bili začetki, a Filipina je vse

premagala. Najprej je sama zgledno prenašala bolečine in napore, strašno mrzle zime in najhujše pomanjkanje ter tako z zgledom spodbujala druge sestre. S tako vztrajno stanovitnostjo se je za druge žrtvovala, da so jo vedno pogosteje napadale hude bolezni. V krajih, kjer je bilo še malo omike in gostoljubnosti, je postavljala nove vzgojne domove in redovniške hiše za novinke, ki jih je skušala v teh krajih pridobiti. Število zavodov se je vedno večalo; zato je imela kot provincijalka vedno več dela in potov, a je svojo dolžnost kljub velikim težavam kar najbolje vršila. Ne prostrane in neprehodne pokrajine ne škodljiva močvirja in slabo vreme je niso mogli zadržati. Prav do visoke starosti je zvesto vršila svojo službo.

Ko so izvolili novo glavno asistentko družbe za Ameriko, je Filipina bila le še prednica v kraju Florissant. Tam je živel v izredno revni sobici, nosila ponošeno obleko, jedla jedi, ki so gojenkam ostajale, šivala čevlje, nogavice in obleko, stregla bolnim, služila Bogu v molitvi in strogi pokori.

Že stara je z mladostnim navdušenjem šla z nekaterimi sestrami pridobivati za vero v Jezusa Indijance iz rodu Potovatomov. Med temi Indijanci si je pridobila posebno spoštovanje, ker je toliko molila. Med Indijanci je zato dobila oznako: „Žena, ki vedno moli.“

Že je bila stara 73 let; lotevala se je je huda bolezen. Zato se je vrnila v dom sv. Karola, ki ga je sama pred toliko leti postavila kot prvo hišo družb sester presvetega Srca Jezusovega. Tam je skoraj cele dneve samo premišljevala in molila, potrpežljivo prenašala bolezni ter se stanovitno zatajevala in pokorila, dokler skoraj štirinosemdesetletna starka ni po božjo in sveto umrla. K Bogu je šla po plačilo pred dobrimi sto leti, 18. novembra 1852.

V NEBEŠKI SLAVI

Ne samo iz kraja, kjer je umrla, marveč celo iz oddaljenega Saint Luisa so ogromne množice prišle na pogreb, ker so bile prepričane, da je Filipina bila sveta redovnica. O njeni svetosti je bila prepričana že sveta Magdalena Zofija Barat. Nebo pa je to prepričanje potrdilo s čudeži. Pij XII. jo je 12. maja 1940 proglasil za blaženo. Takoj po proglasitvi blaženim so govorili o novih uslišanjih in čudežih. Zato je rimska kongregacija za svete obrede že sredi druge svetovne vojne 9. aprila 1943 dovolila še končni postopek za proglasitev za svetnico.

NAUK ZA NAS

Življenje blažene Filipine nas uči, da si je popolnost treba priboriti, saj se

mora toliko boriti proti svoji močni naravi. Filipina nam prav z vsem svojim življenjem priča, da se mora popoln človek zatajevati in si naložiti marsikaj, kar se počutni naravi upira. Tako lep zgled nam daje, da je treba voljo božjo izvrševati, pa čeprav je potrebno še toliko žrtev. Predvsem pa nam v dobi, ki je tako vdana materializmu, kliče ves čas svojega življenja, od mladosti do pozne starosti, da nam je v življenju potreben neugnani idealizem, ki iz ljubezni do Boga in bližnjega premaguje vse ovire. Pravi misijonski duh je velika stvar v duhovnem življenju! Tudi svetniki so bili sami iz sebe slabotni, zato so pa z gorečo in vztrajno molitvijo Boga in Marijo prosili za pomoč. Kako lepo bi bilo, če bi tudi o vsakem izmed nas mogli govoriti: „To je fant, dekle, mati, družinski oče, ki veliko moli.“

Iz dežel za železno zaveso

MADŽARSKA

Kako živi kardinal Mindszenty. Po poročilih odbora za Svobodno Evropo, se je zdravje kardinala Mindszentyja znatno izboljšalo. Visoki prelat je zaprt v neki mali hiši blizu Budimpešte. Zdaj lahko mašuje vsak dan in moli brevir. Njegovo duševno stanje je dobro. Zanimivo pa je, da se svojega procesa prav nič ne spominja. Od časa do časa more govoriti s svojo materjo. — Pravijo, da visoki jetnik stalno spi na tleh, ker se je tako pred leti zaobljubil. Enkrat na teden preživi dan ob kruhu in vodi. Moli zelo veliko.

So stvari, ki jih je težko razumeti. Da n. pr. raste na Madžarskem število duhovniških poklicev kljub strašnemu preganjanju, se da razložiti le s posebno božjo pomočjo. Tako je v rabski škofiji prvikrat po koncu vojne število bogoslovcev zrastlo nad 100.

Umrl je v ječi katoliški pisatelj Toth Laszlo, ki je bil skupaj s kardinalom

Mindszentyjem obsojen na osem let zapor. Bil je ena vodilnih osebnosti med madžarskimi književniki.

RUSIJA

Na zborovanju komunistične partije v Moskvi sredi oktobra preteklega leta so mnogi mladinski voditelji tožili, da brezbožno gibanje še vedno ni zajelo širokih ljudskih množic. Še vedno živi mnogo mladine vkovanih v verske predsodke. Take nevarne pojave je treba pobijati z vsemi sredstvi.

NEMČIJA

Zelo na svojski način razume svobodo notranji minister Vzhodne Nemčije. Izdal je namreč ukaz, da duhovnik, ki je končal svoje študije v Zahodni Nemčiji, nima pravice delovati v ruski coni. Namen tega odloka je jasen: ker v Vzhodni Nemčiji ni semenišč, iz Zahodne pa ne smejo priti, bo kmalu prišlo do pomanjkanja duhovniškega naraščaja.

MED izseljenca

ODŠLI SO V DOM NAD ZVEZDAMI

G. VINKO LOVŠIN NAS JE ZAPUSTIL ZA VEDNO

Bilo je na predvečer praznika Marijinega Vnebovzetja leta 1928. Skozi belokranjske vinograde, loze in steljnike je pripuhal vlak v Metliko, kamor sem hitel tisti dan, da vidim kraj mojega bodočega dela. Nihče ni vedel za moj prihod.

Ko sem stopal proti mestu in je vstala pred mano mrka zgradba „Komen-de“ in sive zidine prošitje, mi je kar nekam tesno postalo, toda kaj bi... Saj vem, da me čaka lepo delo v božjem vinogradu in čeprav se vidijo te zidine mrke, je ljubeznivo vabila vsa okolica v čudovitim pogledom na Gorjance in sja v semiški kot. Srečaval sem radovedne obraze, ki so me nasmejani spoštljivo pozdravljali.

Pridem pred prošitje. V tistem hipu se je pojavil na vratih moj bodoči stanovski tovariš in učitelj za prve korake kaplanskega življenja. Ko sem se mu predstavil, sem zvedel tudi njegovo ime: Vinko Lovšin. Najprej me je predstavil župniku, proštu Gregoriju Cerarju, nato kuharici, farovski Marički, nakar smo vsi trije gospodje stopili v kaplansko klet, kjer smo sedli k poličku, tistemu lepemu, ki je bil veselje in ponos gospoda Vinka, kadar je mogel pogostiti kogarkoli svojih številnih prijateljev, mož in fantov iz razgibanih vrst farnih organizacij, ali kakega duhovskega sobrata, ki je prihital na obisk v sončno Belokrajino.

In program za jutri, za Marijin praz-

nik! Meni sta odredila veliko mašo, ki je bila ob 11, kajti gospod Vinko je moral ven na podružnico, ne vem več na katero, a za popoldne je hotel, naj bi videl nekaj mojega bodočega delokroga in spoznal nekaj obrazov. Jutri popoldne greva pa k Molku v Slamno vas.

Krasen dan je bil tisti Veliki šmaren v sončni Belikrajini, kjer je že prvo grozdje zorelo. Po osmi maši so prihajala dekleta s kčšaricami, iz katerih je kukalo smehljajoče grozdje. „Za gospoda Vinkota“... Saj ga je vsa fara ljubila. Iz Božakovega, Drašič, Lokvice, Grabrovca, Vidošič, Rakovca, Trnovca, Zelebeja, Radovič, Rosalnje...

Nasmejan, brez gostih besed, vedno jasen v svojih ciljih in močan v dejanjih, neomajen v sklepih si je osvajal sreča, kakor je znal samo on.

S krepko roko je zgrabil gospodarske organizacije, katere je ustvaril katoliški preporod v Metliki. Hranilnica in posojilnica, konzumne in soseskine ustanove, ki so obstojale v večini vasi kot neke vrste cerkveni odbori za skupne interese vasi; povsod je odkril senčne plati in jih z modrim nasvetom ozdravil.

V političnem pogledu je bila Belokrajina malo utrjena in nevarno izpostavljena navalu hrvaškega radičevstva. Gospod Vinko je dobro poznal usodne posledice pajdašenja z miselnostjo onstran Kulpe in posegel tudi v politični razvoj občin, ki so bile v fari, na ta način, da je najprej izdatno povečal šte-

vilo naročnikov „Domoljuba“, nato pa začel uveljavljati „Slovenca“, kar je dosegel zlasti s tem, ker je bil zelo priden dopisnik teh listov.

Tekom več let dela v Belokrajini je uvidel silno potrebo gospodarskega dviga dežele, ki prideluje tako odlično vino, a ni bilo mogoče, kako bi se prav uveljavilo. Iz tega opazovanja je zrastle ideje „Vinarske zadruge“, s katero si je g. Vinko postavil spomenik v Metliki, prav poleg postaje.

Leta so tekla. Gospod Vinko so bili župnik v Litiji. Pa so takole ob času trgatve prihiteli za kratek obisk v Metliko. Praznik je bil to. Najprej zato, ker so vsi ljudje, tudi politični nasprotniki gospoda Vinka spoštovali in ljubili kot odličnega duhovnika, socialnega in gospodarskega delavca, veselega družabnika, pevca in vsestransko izobraženega moža — potem pa tudi zato, ker je prišel s svojim lastnim avtom. Kdo ga je imel pri nas doma v tistem času? V Metliki je imel gospod Vinko konja, sedlo in voz; predmete, katere sem potem jaz odkupil in hranil kot dragocen in koristen spomin na tovariša, ki me je vpeljal v kaplansko delo. V Litiji pa si je oskrbel avto BMW kot eden prvih motoriziranih kranjskih duhovnikov.

Bil je vedno na višku časovnih zahtev; vedno živa priča tega, da je Cerkev voditeljica človeštvu k pravemu, resničnemu napredku.

Konj, voz, klavir, pisalni stroj, razmnoževalni aparat, foto... Kdo ve, kaj še vse, so bila sredstva njegovega apostolskega dela, ki ga je vse do zadnjega trenotka vršil s besedo in pisanjem, v topli ljubezni do svojega naroda, kateri mu bo hranil večno hvaležen spomin.

Nič velikega ni naredil. Bil je kakor sv. Jožef, ki je same male stvari, skoro neopažen delal, a brez dvoma bomo kmalu zvedeli, kako obilni so sadovi njegovega skritega dela, katerega mu sedaj Gospod Jezus gotovo že bogato plačuje.

Janez Hladnik

Pokojni župnik Vinko Lovšin se je rodil 6. januarja 1895 v Jurjevici pri Ribnici na Dolenjskem. Gimnazijo je dovršil v škofskih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano; novo mašo je imel leta 1919. Kot kaplan je služboval najprej na Vrhniki, nato vstopil v salezijansko družbo, v kateri je deloval v Rakovniku, Veržetu, Zagrebu in na Poljskem. Na Poljskem se je seznanil s pok. kardinalom Augustom Hlondom. Leta 1924 se vrne med svetni kler in deluje najprej v Metliki, nato v Šmartnem pri Litiji, dokler ne postane po ustanovitvi litijske fare njen župnik. Ko so ga leta 1941 izgnali Nemci z drugimi duhovniki vred na Hrvaško, se je kmalu nato vrnil v ljubljansko pokrajino. Večino svojega begunstva je preživel na rojstnem domu, dokler se ni moral odločiti leta 1945 za drugo begunstvo — v širni svet. Pot ga je vodila preko Italije in Švice v Argentino, kjer je bil končno nastavljen v glavnem mestu Buenos Airesu. Tu ga je zahrbtna bolezen raka na jetrih spravila na bolniško postelj. 17. marca je podlegel posledicam operacije. 18. marca je bil pokopan v spremstvu 23 duhov. sobratov, Slovencev in številnih rojakov na buenosairesko pokopališče Chacarita.

„Duhovno življenje“ je imelo v g. Lovšinu zvestega sodrujnika. Skoro vse novice „Po svetu“, ki jih ljudje tako radi berejo, so bile njegovo delo. Pridno je prestavljal francoskega katoliškega pisatelja duhovnika Pirre L'Ermita. Podpisoval se je ali Vinko ali Vinko Antonov. Dobrega gospoda, ki je res ljubil svoj narod in zanj delal do zadnjih dni svoje bolezni, priporočamo v pobožno molitev.

SESTRA OLGA PONIKVAR UMRLA

24. marca 1953 je umrla v Buenos Airesu slovenska usmiljenka Olga Ponikvar, sestra pok. mons. Ponikvarja. Svoje študije je pokojna sestra dovršila v Lichtenturnovem zavodu v Ljubljani. Več let je bila učiteljica v Carigradu. Poučevala je francoščino, grščino in klavir. Kot sestra je bila v redu 52 let. V Buenos Airesu je živela od leta 1929.

P. LUDVIK PERNIŠEK JE ODŠEL PO PLAČILO

Tam doli na argentinskem jugu, človek bi rekel na argentinskem Tolminskem je našel svoj misijonski delokrog „Padre Ludovico“, ta sin Slovenije izpod Kuma, ki ga je prva svetovna vojna zanesla na Poljsko kot vojaka in tam iz njega naredila misijonarja.

Ko sem prišel pred leti v Argentino, sem kmalu dobil z njim pismo zvezo. Zasledoval sem njegovo misijonsko pot med Araukanci in Numuncurá. Bil je kaplan ogromne salezijanske fare Junin de Los Andes v Nequenu. Ta fara je obsegala ozemlje kot cela Kranjska. Ima precej indijanskih selišč, potaknjenih po skritih dolinah in soteskah med Andi, ki gospodarijo z večjimi in manjšimi višinami v slikoviti deželi južnih jezer. Kaj vse je doživel na tistih svojih misijonskih potih, ki so trajala več ali manj 8 mesecev na leto! Krsti, poroke, pridige, poravnanje sporov med družinami in vasmí, obramba brezpravnih Indijancev pred objestnimi mogotci, ki so si prilastili zemljo in nje bogastva... in po trdnem delu celega dneva si je pozno v noč moral sam pripraviti kos kozje pečenke za večerjo, kjerkoli se je dobilo kako zavetje. Včasih je bil pa počaščen kot gost glavarja, trgovca, gostilničarja ali estancijerja. Knjige in knjige bi obsegali resni, poučni, tragični in šaljivi dogodki, s katerimi je znal rajni p. Ludovico pripovedovati svoje spomine in doživlja je med Indijanci, belci, gozdarji, premo-garji, ribiči, cigani, vojaki, prostaki in oficirji, vse do generalov (bil je osebni prijatelj generala O'Farrela, pred Peronom predsednik republike).

Na svojih potih je pri Lago Aluminé odkril rojaka Benigerja, ki je umrl pred par leti in bil med učenjaki poznan kot najboljši poznavalec araukanske kulture... Ta skromni sin Slovenije, doma iz Svibnega, je imel resnične in izdatne prijatelje med najmo-gočnejšimi krogi v Argentini, da je oblačil in ščitil najrevnejše otroke te dežele.

† Č. g. Pernišek Ludvik pri Trafalskem jezeru

Kdo bi se pač mogel spuščati v podrobne njegove spomine!

Omenim naj le še to, da je bil tudi slovenski misijonar, kateri je obiskal in k Bogu vodil vse raztresene slovanske rojake po „Alto Valle“, t. j. od Ville Regine do Neuquena in za nameček še v Plaza Huincul in v Zapali. Ker je precej dobro obvladal tudi hrvaško, češko, poljsko in seveda tudi nemško, je našel v vsakem kraju obilno delovno polje. S svojim nasmejanim obrazom, preprosto in ljubeznivo besedo, brez vsake govorniške pritikline, si je takoj osvojil vsa srca in ljudi prepričal, da res išče samo njihovo dobro.

Prvič sva se srečala leta 1938 v General Roca v Río Negro. Najprej sva se za to srečanje telefonsko dogovorila. Jaz sem bil pri Sinigoju v Cinco Saltos. Prav takega sem si predstavil po vtisih, ki sem jih imel o njem iz dopisov za „Duhovno življenje“ in iz razgovora z njim. Nizek, širokega, nasmejanega

obraza in redkolas, že malo plešast. Dolgo že ni videl on slovenskega duhovnika. Kar objela sva se in od tedaj naprej sem z njim živel njegove težave in njegova veselja.

Pozneje sva se srečala vsaj vsaki dve leti po raznih kombinacijah najinih križpotov.

Tudi v Juninu sem ga obiskal. Bilo je v oktobru. Tako mu je bilo težko, ker je bil njegov cvetni vrtniček skoraj gol. Saj to je bila njegova velika ljubezen. Cvetje, zdravilne rastline, vsakršna zelišča. Na svojih misijonskih potih je zbiral semena vseh neznanih rastlin in jih nato gojil z ljubeznijo, kakor je z ljubeznijo k Bogu vodil njemu izročene Indijance.

Lepota hiše božje je bila njegova srčna ljubezen. Sam je preslikal cerkev in razne kapele. Sam je krasil s cvetjem Gospodu oltar, in ko ni bilo nikjer najti božje travice zelene, je imel on v cerkvi še vedno raznega okrasnega cvetja.

S Slovenci je bil v živem stiku tudi v Buenos Airesu in je enkrat prišel celo iz daljnega juga zato v Buenos Aires, da bi ne ostali brez božične maše.

Služboval je najprej v Gral. Roca, nato v Neuquenu, pozneje pa v Juninu de Los Andes, kjer se je čutil kakor doma sredi snežnih zim in cvetočih pomladi. Tudi Zapala in Chos Malal je spoznal prav od blizu. Potem so ga poslali v San Antonio Oeste, kjer je pa nevarno zbolel. Vleklo ga je „nazaj v njegov planinski raj“ in tudi v Choele-Choel se ni mogel pozdraviti. Šele v Juninu je spet prišel k sebi. Ponehal je glavobol, kateri ga je spravil že na rob groba v letu 1940. Junin in San Martín de Los Andes sta bili priči njegovi največji apostolski gorečnosti v slovenski preprostosti.

Janez Hladnik

TAKO UMIRAJO MISIJONARJI

Teža let jih ne stare. Ne mislijo na počitek, niti ko že opeša njih organizem v trdi borbi za duše. Tako je odšel v večnost blagi g. **Ludvik Pernišek**, don Boskov sin. Odšel je, ker ni hotel

počitka na tem svetu, da uživa tem večjo nebeško srečo... Zdravniki so mu prepovedali kakršno koli delo v dušnem pastirstvu. A on ni mogel živeti v brezdelju. Zato ga je pobralo.

Kako veselo ginjen in z nasmehom na ustnicah je dejal še dan pred smrtjo: „Jutri zapustim sanatorij in se vrnem v zavod med svoje sobrate, potem bomo videli.“ In bil je prerok... res se je vrnil — toda mrtev.

G. Ludvik, Slovenija, Tvoja domovina, ki krvavi pod brezbožnim komunizmom, tako žeja po Bogu, ki ga ti gledaš sedaj. Pred 20 leti si jo zapustil. Misijonski ideal, ki so ti ga dobri krščanski starši znali vcepiti že v nežnih letih Tvoje mladosti, Te je vabil: Pridi in sledi mi... Presajati Cerkev Kristusovo. Ko si 13. novembra 1909 vstopil v salezijanski zavod, si morda nisi predstavljal vso globino treh don Boskovih obljub, ki nudi svojim sinovom: kruh in delo, po smrti pa nebesa.

Prva svetovna vojna te je potisnila v bojni metež. Ostal si zvest Gospodovemu klicu. Vrnil si se, študiral in se pripravil v Sloveniji in na Poljskem. In danes kot Kristusov vojak, požrtvovalni in zaslužni misijonar neuquenskega teritorija, prejemaš nebeško plačilo.

20 let misijonskega življenja po goratih Kordiljerah... Med domačimi, izumirajočimi indijanskimi plemeni, med čileni in inozemci...

Iz častitljive misijonske postojanke Junin de Los Andes si izžareval po vsem bližnjem in daljnem okolju blagodejno luč tolikim in tolikim dušam, ki so te smatrale kot člane družine.

Junin de los Andes ti hoče postaviti kamenit spomenik, da ovekoveči Tvoj spomin bodočim rodovom.

Gospod Ludvik! V imenu salezijanske družbe, ki Te šteje med zvezde prve velikosti južnoargentinskih salezijanskih ustanov, polagam na Tvoj grob goreče molitve za večni pokoj Tvoje duše. Tvoje žrtve in zasluge, združene z našimi molitvami, naj Te venčajo celo večnost.

Padre Ludovico, na svidenje v nebesih!

Tvoj redovni sobrat

G. Ludvik Pernišek se je rodil leta 1890 v Svibnem pri Radečah. Moral bi ostati na kmetiji, a njega je vleklo k salezijancem. Vstopil je v njih družbo. Prva svetovna vojna mu je načrte sicer za nekaj časa prekrizala, ker je moral na fronto; po končani vojni je šel na Poljsko, kjer je dovršil gimnazijo. Kot salezijanski bogoslovec je leta 1926 odšel v Argentino in bil leta 1930 v Bahía Blanca posvečen v duhovnika. Od tedaj naprej do svoje smrti je deloval po Patagoniji kot misijonar. Bil je zelo znana osebnost v tamošnjih krajih in zelo priljubljen. Zadnje čase je večkrat pohitel v Bariloche, kjer se je leta 1948 ustvarila precej močna slovenska naselbina. Neprestani naporji so mu zrahljali zdravje in oslabili srce. Zateči se je moral na kliniko v Bahía Blanca, kjer je 14. marca 1953 nenadoma izdihnil. Odšel je po plačilo, ki si ga je upravičeno zaslužil.

SMRT KRŠČANSKEGA MOŽA

V četrtek, 26. februarja zjutraj, je prišla iz Kordobe žalostna vest, da je tam nenadoma umrl g. **Anton Krušič**. Šel je tja iskat boljšega podnebja, da bi se v njem nekoliko odpočil in utrdil zdravje. Bog pa je vedel, da je g. Krušič po trpljenju, ki ga je v življenju preстал, potreben večnega oddiha in počitka. Zato ga je poklical iz solzne doline v večno domovino. Tam je prišel skupaj s svojim stricem in bratom, ki sta bila oba duhovnika in s svojima dvema sinovoma, ki ju je tako pogrešal na zemlji. Oba sinova — eden izmed njih je bil bogoslovec — sta v boju proti komunizmu padla in darovala mlado življenje za vero in dom. Zdaj so pri Bogu večno združeni. Nobena sila jih ne more več ločiti. Odslej bodo skupno pripravljali pot v Očetovo hišo vsem, ki žalujejo po njih na zemlji.

G. Anton Krušič je bil mož globoke vere. Večno veljavna katoliška načela so vodila njegovo življenje. Z vsem srcem je ljubil resnico in pravico, preganjal in sovražil pa laž, hinavščino in krivico. Komunizem se mu je zaradi

zločinov, ki jih je izvršil studil. Zgražal se je nad njim in ga obsojal. Vendar sodbo nad njim je prepuščal Bogu.

Ko so se komunisti bližali Sloveniji in jo s tujo pomočjo zasedli, je zapustil svojo ženo, svoj lep urejen dom in svojo mizarско delavnico in se s tremi hčerkami umaknil na Koroško. V Vetrinju ga je zadel nesreča, ki je ni mogel prav do smrtne ure popolnoma preboleti. Dva njegova sinova sta bila vrnjena. Eden je bil določen za naslednika na domu, drugi je bil bogoslovec, ki naj bi kot duhovnik služil Bogu in bogatil svoj narod z zakladi večnega življenja. Komunisti so oba ubili. Ko je to zvedel, je v njegovem srcu začela krvaveti rana, za katero svet ni imel zdravila. Večnost mu ga je dala.

Rajni g. Krušič je vedno, v tujini še posebno, iskreno spoštoval slovenske duhovnike. Zelo je cenil njih delo in žrtve. Ker se je zavedal, da so tudi duhovniki ljudje, se ni zgražal nad njihovimi slabostmi in napakami. Vedno se je veselil njihovega obiska. Pogovor z njimi mu je bil v veliko tolažbo.

Tujina s svojo vročino, vlago in ravni no ga ni mogla prikleniti nase. Njegovo srce je ostalo v domovini. Pogrešal je žene in doma. Pogrešal je Kamniških planin z Grintavcem, Brano, Sedlom, Planjavo, Ojstrico. Pogrešal je posebno Mengša, domače farne cerkve, domače zemlje, da bi se v njej odpočil. Zdaj počiva v tuji zemlji, da nas uči, kako naj ljubimo domovino in njene zaklade: vero, materino besedo in slovenske navade.

Mgr.

BLAGOSLOVITEV KRIŽA NA GORI CAPILLA

Sonce je že zašlo za gore, ko je iz pristanišča v Llaolao odplul motorni čoln ter krenil proti jezerskemu rokavu Blest, kjer se onstran blestečega zaliva dviga mogočna silhueta gore Capilla; tja gorj so uprti pogledi nas in slovenska pesem, ki se razliva preko Nahuel Huapija, naznanja zakasnelim čolnom, ki jih srečujemo, da so sloven-

Križ na gori Capilla, ki ga je postavila slovenska skupina iz San C. de Bariloche (Argentina)

ski fantje iz Bariloč zopet na svojem vsakoletnem pohodu na Capillo. Kakor neznatna pika se odraža na rdečkastem nebu križ, ki smo ga vrhu te gore postavili pred letom dni. Takrat smo sklenili, da ga bomo ob letu blagoslovili in danes je napočil dan, ko se v družbi čč. gg. Avgušтина in Povšeta odpravljamo tretjič na vrh Capille, da tam doživimo tako dolgo pričakovani praznik.

Še pred mrakom smo se izkrcali ob vznožju Capille na peščeni in kameniti obali, obdani od skoraj neprodirnega pragozda. Tu smo si uredili taborišče za prvo noč. Tonček, sanvalentinski veterani, nam je pripravil taborni ogenj. Blaž jo je z mačeto mahnil v „šumo“ ter izsekal prehod do bližnjega potoka, po katerem naj bi se naslednji dan povzpeli na sedlo in g. Petriček je pridno

metal svoj trnek v jezero in ko je ena postrv že prišla smo se vsi zelo razveselili. Toda postrv, ki smo jo že videli v ponvi, se je snela in tako je g. Petriček mirno metal dalje, medtem ko smo ostali iz kamenja postavili pod belo razcveten arrayan oltar za nedeljsko mašo. Ker je bila voda izredno topla, je prišlo na vrsto še kopanje in nato večerja ob tabornem ognju. Tudi petja ta večer ni manjkalo ter je bila že blizu polnoč, ko smo drug za drugim zlezli v spalne vreče. Noč je bila čudovito mirna in onkraj zaliva se je na nočnem nebu odražal obris Millaqueoa — spečega Indijanca, ki je kaj kmalu uspaval tudi nas.

Naslednji dan je bila še trda tema, ko nas je zbudil zvonček ter vabil k sv. daritvi. Kaj hitro je bila zbrana vsa družba ob oltarju in ko je g. Milan pristopil, je prvič v zgodovini na tem samotnem kraju zadonela pesem na čast presveti daritvi Odršenikovi.

Sledil je izdaten zajtrk, kajti pot, ki nas je čakala, ni ravno najlažja, in ni se še zdanilo, ko smo jo mahnili v grapo. Pot je strma in semtertja radi malih slapov celo malo nerodna. Vendar tu in tam pade zadovoljna pripomba: „Kako prijetno se človek počuti, ako gre prazen v gore,“ dasiravno imamo vsi precej obilne nahrbtnike. Seveda je to mišljeno na lansko leto, ko smo po isti grapi poleg nahrbtnikov nosili še 270 kg težki križ.

Ko smo še pred poldnevom dosegli sedlo med Veliko in Malo Capillo, smo se ločili, kot je bilo dogovorjeno, v dve skupini. Šest fantov nas je mahnilo z raznim o rodjem naravnost na vrh Capille, ostali pa v Krnico, kjer so uredili izhodno taborišče. Na vrh smo dospeli kaj hitro in po kratkem počitku takoj začeli s prenovitvijo križa. Izmenjali smo natezalce, uredili vrvi ter križ prebarvali. Pod križem pa smo iz kamenja napravili oltarno mizo. Še preden pa je zašlo sonce, smo bili že spodaj v Krnici, kjer so nas „bratje“ postregli z obilno malico.

Naslednja noč je bila precej hladna in zato Vojko ni imel posebnega dela z

bujenjem, kajti vsa družba je kaj hitro prilezla iz šotorov in spalnih vreč, ko je še v jutranji temi zaplapolal taborni ogenj. Komaj se je zdaniło, že smo zopet krenili na pot. Megle, ki so se v zgodnjih jutranjih urah podile okrog vrhov, so počasi izginile in ko je vsa skupina po več ali manj strmih pečinah dosegla vrh Capille, so se tudi oblaki začeli trgati in obetal se nam je lep dan. S cvetjem in zelenjem, ki smo ga natrgali v zadnjem ruševju Krnice, smo okrasili križ ter razobesili slovensko ter argentinsko zastavo. Medtem pa sta čč. gospoda pripravila oltar pod 3 m visokim križem.

Trenutek, na katerega smo se pripravljali že leto dni, je prišel. 16 udeležencev izleta se nas je zbralo pod okrašenim križem in z znamenjem sv. križa je g. Avguštin začel naš praznik. Po blagoslovitvi smo zapeli pesem: Kraljevo znamenje križ stoji... nakar je sledil govor g. Albina o vrednosti, pomenu in znamenju sv. križa. Slednjič nas je govornik pozval, naj bi v življenju vse križe in težave, ki nam jih Bog pošilja dan za dnem, prenašali z isto potrpežljivostjo in voljo, kakor tedaj, ko smo pred letom dni nesli ta križ sem na goro, ki naj nam za vedno ostane svetilnik in vrelec vere v Njega, ki je ustvaril stvarstvo, ki ga zremo s te lepe gore. Med tem se je nebo zjasnilo, zasijalo je sonce in pesem: Čujte hribi in doline... ki je zadonela z vrha, je naznanjala, da se je začela sv. maša, ki jo je daroval č. g. Avguštin. S pesmijo „Povsod Boga“ se je ob 1 popoldne končalo to edinstveno slavlje.

Ker smo imeli časa na pretek in se nam je nudil krasen razgled po obširnem Nahuel Huapiju, smo na vrhu ostali še tja do tretje ure popoldne, nakar se je družba počasi začela vračati v dolino. France

ČILE

Gospod Trdan zida cerkev. G. Trdan, ki je nameščen vsa štiri leta od prihoda v Čile v katedrali v Rancagui, je prišel pred nekaj meseci z gradnjo cerkve v enem izmed predmestnih naselij. K te-

mu ga je nagnila živa potreba po dostojnem svetišču, saj začasno opravlja ob nedeljah sv. daritev na odpiem hodniku, ki s svojo preprostostjo prav nič ne vzbuja pobožnosti in zlasti pozimi ne daje potrebnega zavetja. Zidovi in ostrešje je že dograjeno in bo pred zimo pokrito. Stroški so se krili doslej skoraj izključno s skromnimi milodari, bogati so pomagali povečini le z obljubami. Nekaj dela so opravili domačini tudi prostovoljno, vsa teža gradnje pa leži slejkoprej na g. Trdanu. Na sliki vidimo rancoguiškega škofa g. Edvarda Larraína, ko posveča temeljni kamen na praznik Kristusa Kralja. Na njegovi desnici je g. Trdan. Upamo, da bo sv. Gema Galgani, kateri bo cerkev posvečena, izprosila pri Bogu milosti vsem slovenskim beguncem.

G. Prebil, ki je prišel pred nekaj meseci v Čile, je že dal prvi misijon. Za albanskimi in kitajskimi dušami, bo sedaj oznanjal božjo besedo še čilenskimi ovčicam. Slovenski duhovniki in verniki v Čilu želimo vesele velikonočne praznike vsem prijateljem in znancem.

Kot vsako leto, smo se tudi letos zbrali Slovenci v Santiagu na postno duhovno obnovo. Obenem smo proslavili sedemdesetletnico našega vladike, č. s.

Vincencija je vse lepo povabila in dala na razpolago hišno kapelo za tiho nedeljo dopoldne. Pri maši je pridigal g. Mejač, ki je župnik daleč na jugu in se je mudil po opravkih v prestolnici. Večina udeležencev je prejela sv. zakramente. Po maši je č. sestra pripravila obilen zajtrk za vse udeležence in povabljenke. Nato smo se podali na romanje k brezjanski Mariji Pomagaj, v Lemont v Z. D., seveda in še to le v duhu. Poslušali smo na ploščah govor č. g. p. Odila in petje romarjev. Končno je povzel besedo g. dr. Trdan, ki je kljub prezaposlenosti prihitel iz 80 km oddaljene Rancague, in se v dolgem govoru spominjal križeve poti življenja ljubljanskega škofa, prevz. g. dr. Gregorija Rožmana, s katerim je imel čast biti pogosto skupaj zlasti na Koroškem. Za sklep smo vsi stoji zmolili za g. škofa cerkveno molitev in podpisali vdanostno spomenjco za odsotnega slavljenca. Značilno za ta sestanek je bilo, da je bilo navzočih kar pet duhovnikov, a ostali povabljeni se iz nerazumljivih vzrokov niso odzvali v preveč razveseljivem številu. Ali res ne potrebujemo več sestanka, ki ga č. sestra s tolikimi žrtvami in ljubeznijo že več let pripravlja? Kako težko bi dobili drugje tako primerno kapelo, kaj šele prostor, kjer bi se okrepčali in razveselili! Upajmo, da bodo odpadli vsi malenkostni pomisleki in nas bo drugič spet več v korist in veselje vseh. Č. sestri Vincenciji pa vsa zahvala za njeno nesebično gostoljubnost!

EKVADOR

Č. g. Kump, salezijanec v Peruju nam je za novo leto poslal pozdrave in nekaj zanimivih novic, ki jih objavlja mo.

„Duhovno življenje“ prihaja redno, navadno potuje en mesec dni, pa to nič ne dé, ker bolj kot novice me zanimajo vsebinsko bogati članki. Se vidi, da imate odlične sodelavce. Tu v Peruju ni dobiti podobne revije niti nimamo enega katoliškega dnevnika. „El Comercio“, ki se smatra za katoliškega,

je liberalen in samo malo manj umazan kot drugi. „Ultima hora“ in „Crónica“ sta polna nesramnih fotografij.

V Peruju je v veljavi tudi zakon o razporoki. Pred tremi meseci smo začeli v naši župniji sistematično pridigati o zakonu in razporoki. Časopisje je hotelo vso stvar osmešiti in je poročalo da: un sacerdote salesiano se atrevió atacar la ley de nuestra Constitución que trata de divorcio (Neki salezijanski duhovnik se je predrznil napasti zakon naše ustave, ki govori o razporoki.) Pa je bil učinek nasproten; nekaj zavednih katoličanov se je zgibalo in KA bo v decembru uradno predložila predsedniku republike prošnjo, naj odpravi iz ustave zakon razporoke.

Glede нравnosti, zakona in družinske vzgoje je Peru precej nizko. V mestih vlada brezbriznost, na deželi nevednost. Žalibog mladina, ki začne svojo vzgojo v številnih zavodih, zgubi vero in poštenost pri kinopredstavah in pokvarjenem okolju. Povsod ista pesem. Želim mnogo uspehov pri delu za naš narod.

Pozdravlja vse znance — Kump.

ROJAK IZ CLEVELANDA PIŠE

Je minulo že precej časa, kar so se končali božični prazniki in tudi velika noč je že mimo. Rad bi povedal, kako smo božične praznike obhajali v mestu, ki hrani v sebi toliko Slovencev.

Vreme je bilo kar lepo; mesto okusno okrašeno, zlasti tam, kjer živijo slovenski trgovci. Vse je bilo nekako domače, petje, pridige, jaslice, polnočnica.

Ali vendarle, ko je človek sam, in začne premišljevati, pride do spoznanja, da vse praznovanje v tujini srca ne more napolniti s srečo. Samo domovina lahko nudi duši za praznike čistega veselja.

Na nedeljo po božiču, 28. decembra, sem se peljal ven iz mesta. Srečal sem se z nekim gospodom, ki je moj prijatelj in ta me je opozoril na lepe jaslice, ki so stale sredi parka. Okrog jaslic se je paslo šest živih ovac, ki so jim dajali za hrano suho seno. Drugače pa je bilo

zelo mrzlo. Veter je vlekel, da je šlo skozi obleko, in nosil sneg na Jezusa v jaslicah. Človek bi imel skoro vtis, da ga zebe, tako se je držal. Marija, Mati božja, pa je držala roke nad njim, kot da bi hotela reči: „Le kaj naj počnem v tem mrazu z Jezuškom?“

Otrok, ki so gledali jaslice in žive ovčke, je bilo kar veliko. Drenjali so se okrog ograje in starši so na nje pazili, da se jim ne bi izmuznili. Nekateri od otrok so bili beli in drugi črni, da jih je bilo kar zanimivo videti.

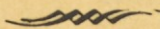
Nekoliko proč od jaslic ob ograji je stal suh vodnjak. Na dnu je bil kip, ki je predstavljal bolnega mladeniča. Tja so otroci metali darove za bolne otroke. Kako lepo je to, da starši že od mladeža svoje otroke učijo dejavne ljubezni do bližnjega!

Nato sem pogledal na visoke nebo-

tičnike, polne razkošja in bogastva in mi je postalo hudo pri duši. „Ah, to ni moja domovina,“ sem si dejal. Pa se mi je zazdelo, da mi je Marija sredi revščine, ki jo je obdajala, pokimala in dejala: „Razumem te! Za te, tujca, pri teh ameriških jaslicah ni pravega veselja. Ti hrepeniš po slovenskih! Saj se je meni isto godilo, ko sem bila v begunstvu v Egiptu. Dobro mi je šlo z možem Jožefom, a vendarle, hrepenela sem po zemlji svojih očetov. In sem se vrnila. Zato, sin moj, zaupaj, tudi ti se boš še lahko vrnil iz egiptovske dežele v zemljo svojih očetov!“

Kar olajšanega sem se začutil. In kar nehotе me je zagrabila želja, da bi zapel tisto našo božično pesem: „Oj ti mesto betlehemsko, ki nas nočeš prenočiti!“

Janez Mihelič

Tako tecite...

Sportno življenje po naših mladinskih organizacijah dobiva vedno večji razmah in prav je tako, saj je namen mladinskih organizacij zlit zdravje vse slovenske izseljenske mladine v eno samo moč, ki bo resnično žilava in zmogovita. Skrbeti je treba le za to, da bodo temelji dobri in ne v opreki s katoliško resnico.

SPORT OSVAJA MNOŽICE

Sport bi lahko imenovali mladost, veselje, zdravje, pogum, idealizem, tako vsaj nam dajo čutiti naša čustva ob pogledu na vrste nastopajoče mladine, a to še ni poročstvo, da je vsako sportno stremenje vedno dobro. Ker so naše mladinske organizacije po večini katoliške, morajo tudi na sportno udejstvovanje gledati po katoliško ali drugače povedano, tako kakor Bog hoče.

Igre na prostem, turnirje, itd. znamo pri vseh narodih v zgodovini, zlasti visoko stopnjo pa so dosegli stari

Grki. V današnjem času pa se je razbohotil in kar je najpomembnejše, prodrl je med vse ljudske sloje. Delo ob strojih v delavnicah in tovarnah, največkrat enolično in enakomerno, ki dovoljuje telesu skozi ves delavni čas le nekaj določenih gibov, dneвно delo v pisarnah in velika mesta, ki puščajo odtis sivine tudi v dušah ljudi, vse to je pripomoglo k velikanskemu porastu gojenja sporta.

PRAVI SPORT CERKEV BLAGO. SLAVLJA

Prvotni namen sporta je torej dati telesu možnost okrepitve, pomagati si do spretnosti, ojačiti in razviti mišice, sprostiti živce, zravnati si telo in s tem notranje organe popolnoma in pravilno razviti. Ob sportu raste moč, z močjo zdravje in veselje. Ali naj bi bila zato Cerkev proti sportu? Ali naj bi se hkrati z izdajanjem socialnih okrožnic in potegavanjem za delavske pravice,

upirala in zametovala razvedrilo, kakršno je sport, mimo katerega ne morejo iti razpravljajča o družabnem vprašanju. Neumno misliti! Pravi sport Cerkev blagoslovlja. Ob zadnjem euharističnem kongresu v Barceloni so imeli sportniki poseben dan. Papež Pij XI. je bil eden največjih italijanskih hribolazcev in je vedno živo zasledoval sportno življenje. Sedanji papež ob vsakem sprejemu sportnikov govori o pomembnosti in krščanskem pojmovanju sporta.

„Bog je dal človeku podobo po svoji podobi“ in le-to lahko pokvarimo ali izpopolnimo. Sport nam more služiti za izpopolnitev. Amerikanski prvak v teku na eno miljo, Cunnigham, si je še zelo mlad opekel noge, z vztrajnostjo in železno voljo pa jih je tako okrepil, da si je ob vsakem tekmovalju priboril venec zmagovalca.

Pameten sport je odlično sredstvo odpočitka in hkrati priprava na življenje.

Kaj mislite, da bi bili naši domobranci tako sposobni za borbo, ako ne bi bili telesno pripravljani po naših telovadnih organizacijah? Dr. Aleš Ušeničnik je zapisal že leta 1913 v „Času“, da se morajo slovenski faniti ob telesnih vajah v katoliških organizacijah pripraviti, da bodo kasneje sposobni braniti svojo domovino. Tako stopi telesna vzgoja v službo domovine in naroda.

SPORT VZGAJA K ŽRTVAM

Sport pomaga narediti iz nas človeka. Sportni prvaki so možje, ki se znajo odpovedati, če je treba, nikotinu ali alkoholu, samo zato, da bi bili na tekmah čim zmogljivejši. Kdor hoče danes zmagovati na tekmah, mora najprej premagati samega sebe, svoje udobnjakarstvo in teženje po škodljivem uživanju. Že rimski pesnik Horac je zapisal: „Kdor hoče v tekmi zaželeni svoj cilj doseči, ta trudi in uri se, se poti in prezeba, ne vinu, ne Veneri vdan.“ Poleg tega se zahteva mnogo vztrajnosti, rednosti, volje, zatiranja nagonov, vzdržnosti v hrani, upornosti duha, poguma, plemenitosti v tekmi, ponižnosti ob zmagah,

razumno uporabljanje sil, krotenje živcev, žilavost v vsakdanjih vajah itd. Prvaki morajo biti lastniki vsega tega v dobršni meri in se nam ni čuditi, zakaj je toliko svetovnih rekorderjev ali močno vernih (kakor Bartali, kolesarski prvak Italije ali Rocky Marciano, sedanji svetovni prvak v boksu) ali pa so iz protestantizma ali verske brezbriznosti prestopili v katolicizem. Kajti premagovanje samega sebe s strani sportnega prvaka in s strani katoliškega svetnika sta si zelo blizu in Bogu gotovo bolj všeč, kot pa zatohlost pivnic, igralnic in beznic.

SLOVENSKI NAROD TELESNI VZGOJI MNOGO DOLGUJE

Slovenski narod se ima telesni vzgoji, ki se je pri nas začela z začetkom tega stoletja, veliko zahvaliti. Pred nastopom organizacije „Orlov“ so slovenske vasi klecale pred najhujšim sovražnikom — alkoholizmom. (Glej predavanje g. Franceta Kremžarja na Socialnem dnevu Katoliškega shoda, 1952!) Mlada kri se je pri nas izživila ob nedeljskih pretepih in popivanju. Prišli smo tako daleč, da smo imeli cele vasi, katerih otroci so bili popolnoma nezmožni vsakega umskega napredovanja zaradi staršev-alkoholikov. Tako bi šlo naprej do propada, da se ni začelo po telovadnih organizacijah resno delo za zdravo razvedrilo.

V sličnem položaju se nahaja naša mladina v zamejstvu. Morda ji ni toliko nevaren alkohol, toliko večji razkroj slovenskega ljudstva pa bi doživeli, ako bi jo prepustili nezdravemu potikanju po lokalih, vsemogočim vrstam sodobnih pomehkuženih zabav ali celo spolnemu izživiljanju. Neizpodbitno je, da je boljši sport, ki nam more vzgojiti korenjake in silo narodu. Mladina, ne daj svojim mišicam zvodeneti in duhu zginiti!

SPORT ZAHTEVA VOLJO DO ODPOVEDI

Sport je močno razvedrilo. Druga, ki zahtevajo manj od njih in jih lahko ime-

najemo pomehkužena, naj ne nadome-
ščajo sporta. Samo kdor ljubi težke reči
zato, ker so težke, obvladuje sebe in
položaj okrog sebe, kajti „lahko“ je
dano vsem ljudem in so ga tudi vsi pri-
pravljeni in zmožni narediti, „težko“ je
le za tiste, ki imajo voljo in težo za ve-
likimi in lepimi cilji. Prvi koraki za
telesno vzgojo bolé, toda potrebno je,
da bolé. Tudi rojstvo zdravja in moči
ne gre namreč brez joka in bolečin.

TUDI DUŠA SE MORA OB SPORTU KREPITI

Sport mora prinašati telesno in mo-
ralno zdravje. Ako bi služil samo za
telesno, uničeval pa moralno, bi žalost-
no služil svojemu namenu. Navdušenje
za sport more prerasti čut dolžnosti,
zlasti stanovske ali pa verske, kakor n.
pr. opuščanje posvečevanja nedelj in
obiska sv. maše. Sport more prekora-
čiti meje pameti in tako zagrabiti člo-
veka, da v njem ne vidi nevarnosti, ka-
kor so različne bolezni tako na telesu
kakor na duhu.

Zaradi okolnosti je lahko sport kva-
ren za moralo mladine. Sportnik mora
biti dostojen, zlasti pa še katoliški
sportnik. Neki komunist in popolen
brezverec, a dober hribolazec, je v pla-
ninski koči na Triglavu, odločno zavrnil
nekoč nekoga, ki je začel svinjariti s
kvantanjem: „Na planinah takega go-
vorjenja nikakor ne dovolim. Take reči
se puste v dolini.“ Dostojnosti je treba
v vedenju, govorjenju in posebno v ob-
lačenju. Sport nikakor ne opravičuje
obleke, ki je nemoralna in pohujšuje,
še manj pa nagoto. Kult telesa, ki žali
sramežljivost in zavaja v lahkomišeln
zlo, je nemoralen in ga Cerkev strogo
obsoja. Nedostojen sport vodi v posu-
rovelost, v strast in živalskost. Vsak,
kdor se bavi s sportom v javnosti, je
odgovoren s svojim vedenjem za druge,
posebno mlajše. Nikdar ne sme biti slo-
venska katoliška mladina v spotiko ali
v vzbujanje skušnjav. Naj ne bo nobe-
nega tako lahkomišelnega, ki ne bi
čutil te odgovornosti, še manj pa koga,
ki bi namerno zavajal. A večkrat se člo-

vek, posebno mlad, svoje odgovornosti
ne zaveda. Treba je tedaj, da je pri-
pravljen sprejeti opomine in nauk sv.
Cerkve, ki je živ v škofih in duhovnikih.

LASTNOSTI ATLETA

Oglejmo si še lastnosti atleta, kakor
jih našteva znani olimpijski trener Le-
wis Steel.

Pri atletizmu in splošno pri sportu
se največkrat govori samo o mišicah.
Toda važnejši element so možgani, t. j.
pamet. Razum mora uravnnavati telesni
napor, naganjati voljo, upravljati sile.
Tudi tu mora duh biti nad mesom, kajti
med močjo telesa in moralno višino
sportnika mora biti vez in le, če ta
obstoja, moremo pričakovati odločilnih
uspehov.

Razum mora voditi atleta, od kod
sme in kje mora nehati, da ne pride do
obolenja srca itd. Lewis pravi dobe-
sedno. „Gojiti sport brez poznanja in
celo s slabimi posledicami, je zločin.“

Namen sporta ni nagrmađenje mišic,
ampak vzgojiti človeka telesno odpor-
nega z vajami, ki ne smejo utrujati ali
celo škodovati. Atlet je človek, ki se
giblje, skače, pleza, hodi, teče, se brani
in bori z lahkoto in gibčnostjo.

V dobi vežbanja mora vladati stroga
disciplina.

Poleg telesne nadpovprečnosti mora
biti atlet uravnovešen, urejen, vesten,
navdušen, ne sme hoteti vzbujati po-
zornosti, ne razpravljati o svoji nad-
moči drugače kakor v tekmi; ni prevze-
ten, če zmaga, ne zadirčen, če je pre-
magan in nikdar ne zanika nadmoči
zmagovalca; izgovarjati se mu je ne-
častno, priznati poraz višek osebne pra-
vičnosti in krotjenja samega sebe.

DESET ZAPOVEDI ZA ATLETA

Lewis Steel povzame vsa najvažnejša
navodila za atlete v desetih zapovedih:

1. Vežbanje in utrjenje je umetnost,
ki zahteva zvestobo, vztrajnost in dolgo
potrpežljivost. Veliki prvaki so tisti, ki
se vadijo z največjo mirnostjo in z naj-
manj hitrim napredkom.

2. Ne glej na rekorde drugih. Izbolj-

šuj svojo lastno znamko in boš postal odličен prvak.

3. Vsak človek ima posebne zmožnosti. Predno se odločiš za kakšno vejo sporta, moraš poznati kakovost samega sebe, da se je boš lotil z uspehom.

4. Ni zmage brez žrtve. Zato zahteva sport trezno življenje in zmernost. Kdor zmaguje v ljubimkanju, zgublja na igrišču.

5. Vsak gib mora biti preučen in vsak ga mora izvajati, kakor najbolj ustreza telesnemu ustroju. Ni neoporečnih pravil, ampak so le splošna. Način (stil) je različen tako kakor so različne sposobnosti posameznika.

6. Vežbat je pravi, dati od sebe največ z najmanjšim naporom. Gibe je treba tako izpopolniti, da postanejo popolnoma izrabljeni. Zato so veliki prvaki tisti, ki imajo najbolj izpopolnjen način (stil).

7. Hranjenje mora biti urejeno. Kava, likerji, tobak so največji sovražniki atleta. V majhnih zmernih količinah so dovoljeni.

8. Alkohol je poguben, ker vpliva na živčni ustroj in onemogoči atletu, da ne da od sebe sile, ki bi jo mogel.

9. Po tekmi ali velikem naporu niso primerne pojedine, ampak počitek in zmerna hrana. Močne pijače odločno odsvetovane.

10. Treba je delati, ne da bi se pretegnil in z napretrgano stanovitnostjo. To je skrivnost uspeha v sportu.

Govorili smo o znamkah in prvakih, toda to le zato, da nas le-ti vzpodbude za lepoto sporta; ni pa namen gojenja sporta vzgajati prvake. Kdor zmaguje v tekmah pri sportu, za tega še ne moremo trditi, da bo tudi v življenju zmagovalc. Smoter sporta je dvigniti zmogljivost vseh, ki ga goje. Biti mora splošno koristen, prvaki bodo le posledica naporov vseh. To dokazujejo razlike v znamkah, ki so jih postavljali pred desetletji in sedanjimi. Kolikor bolj je šel sport na široko, toliko bolj je delal obnem na globoko pri posameznikih, t. j. pri prvakih, ki so mu izvojevali višine in razvili telesno sposobnost člove-

ka skoraj do skrajnosti. Sportni prvaki naj si bodo to svetovni ali pa krajevni in skupinski, imajo do mlajših, ki jih posnemajo, velike obveznosti. Za nje so nekaki junaki, ki odločajo ne samo v tem, kar je sportnega, ampak tudi v ostalih življenjskih vprašanjih. Zato se zaveden prvak nikdar ne koplje v samoljubju in domišljavosti, ampak gleda in teži za tem, da more postati zgled v celotnem življenju. Slovenski katoliški sportnik pa je še celo dolžan zgraditi iz sebe človeka, da bo lahko učitelj in tako tvorec novih čvrstih členov, ki bodo zmogli skleniti žilavo preteklost z borbeno sedanjostjo in svetlobo jutrišnjega dne.

—mrn—

TOŽBA MATERI

Pri tebi, Mati milosti,
slovenski smo izseljenci;
odpri brezmadežno Srcé,
sinovom svojim, ki trpé.

V katoliški Sloveniji
mi nekdaj smo prebivali;
v njej poslušali glas zvonov,
se veselili praznikov.

Častili smo domá te vsi,
v svetišča tvoja romali;
prosili, peli tam naglas:
„Marija, varuj, vodi nas!“

Obhajali smo šmarnice,
v procesijah slavili te,
zaupali ti vse skrbi,
ti pa nam pomagala si.

Marija, vsa Slovenija
kraljestvo tvoje je bilá.
Savica te slavila je
in Kolpa pela hvalnice.

Zdaj domovine nimamo,
v deželi tuji bivamo ...
Ohrani vere nam sijaj
in vrni izgubljeni raj!

Gregor Mali

PETINDVAJSETA URA

ŠPANSKI PREVOD JE IZŠEL V 15. ARGENTINSKI IZDAJI V JUNIJU
1952 POD NASLOVOM „LA HORA VEINTICINCO“, ZALOŽBA EMECE,
BUENOS AIRES

Tam, kjer se časovno konča zgodba „Iz noči“, se začenja zgodba „25. ure“. Tako je v obeh romanih popisana doba obeh svetovnih vojn in med njima; v „25. uri“ sega do tretje svetovne vojne, ne da bi resnica kaj trpela. Zakaj ves roman je natančna podoba sodobnega sveta, kot ga vidi duša rumunskega pisatelja. Podoba je črna, vse na nji trepeti v ozračju groze. (Ni tedaj presretno, da je izvirni francoski izdajatelj uvedel eksistencialist Gabriel Marcel in da je motto delu vzet iz Taynbeeja).

Človeška družba se je postavila na temelj materializma, smer in meje ji določa tehnika. Tehnični sužnji (stroji) vsiljujejo svojo govorico ljudem. Postajamo jim vedno bolj podobni, to je manj človeški. Prvi znak je prezir do človeškega bitja. „Ritem in govorica tehničnega sužnja sta vzorec za družbene odnose, za upravo, v slikarstvu, književnosti in glasbi. Človeška bitja se spreminjajo v papige tehničnih sužnjev. A to je šele začetek drame.“ (In v tem trenutku se začenja roman, ki ga v pisateljevem imenu piše Trajan Koruga — tudi pisatelj, sin pravoslavnega svečenika.) Križanci med ljudmi pa med stroji so „državljeni“. Državljan ne živi v gozdovih, temveč v uradih; a je bolj krut od vsake zveri. Najpopolnejši tip te vrste so ustvarili komunisti v komisarju.

Ti kruti in brezbržni križanci imajo v rokah močna orodja: državo z zakoni in birokracijo. V teh vezeh posameznik ne pomeni nič. Zasedbene oblasti za-

pirajo na stotisoče ljudi z vzhoda v ječe in koncentracijska taborišča. Pri tem jih posameznik nič ne zanima. Ameriški oficir prizna ujetemu Trajanu Korugi: „Vse, kar želimo vedeti o poedincu, so osebni podatki... ki jih zapišemo v kartoteke... Naše delo je v tem, da vsakega uvrstimo v kategorijo, ki ji pripada... Mislim, da to ni nečloveško. Sistem je praktičen, hiter in, pred vsem, pravičen... Pravica deluje po metodah matematičnih in fizičnih ved... Samo pesniki in mistiki so sposobni napada na take postopke. A moderna družba je likvidirala misticizem in poezijo...“

Trajan Koruga je s strupenimi peticijami napadal take postopke. Zato so ga poslali v blaznico. Tam gleda tri blazneže potem, ko so jim vbrizgnili injekcije: „Vse življenje teh teles se je omejilo na avtomatične pregibe mišic. Volja, drobovje in duh so se zdeli mrtvi. Ostal je samo nesvestni refleks, ojačen in preoblikovan v krč. Trajanu se je zazdelo, da ima pred očmi videenje človeškega življenja v sodobni tehnicirani družbi. Soba, kjer je bil, se je brezumno širila, dokler ni zajela vse Evrope, vsega Zapada, vse Zemlje.“

Ko izbruhne nova svetovna vojna, ki jo Amerikanci imenujejo vojno med Vzhodom in Zapadom, vojno proti Rusiji, mora vdova po Trajanu, židinja Eleonora popraviti ameriškega oficirja: „Ta vojna ni nič drugega, kot notranja revolucija v okviru zapadne tehnicirane družbe... Vi zapadnjaki se borite proti večji svoje civilizacije... Po komunistični revoluciji se je Rusija

sprevrгла v najbolj napredno vejo zapadne tehnicirane civilizacije. Prilagodila si je vse teorije Zapada in se omejila na to, da jih izvede. Skrčila je človeka na ničlo, kot se je naučila od Zapada. Vso družbo je preoblikovala v neizmeren stroj, kot je to videla na Zapadu.“ (To so resnice, ki jih je napuhnjениm zapadnjakom odkril v posebno močni luči Baltijec Schubart v nad vse zanimivi knjigi „Evropa in duša Vzhoda“.)

Človek v mrzlem stroju civilizacije ne pomeni nič. Trajana izmučuje, da „se je čutil utrujenega, tako utrujenega kot Jezus na Oljski gori.“ Grobi obrisi zgodovine človeka iz ljudstva Johanna Mortiza pa so takile: „1938 sem bil v taborišču Judov v Rumuniji. 1940 v taborišču Rumunov na Madžarskem. 1941 v Nemčiji v taborišču Madžarov. 1945 v amerikanskem taborišču. Pred kratkim so me izpustili iz Dacahua. 13 let iz taborišča v taborišče. Prost sem bil 18 ur in nato so me privedli sem (da se kot prostovoljec prijavi v vojsko proti Rusiji).“ A prav v tem Johannu vidi Trajan — malo preden se dá stražam ustreliti — človeka, ki bo preživel Evropo. „Imel je vtis, da ga vidi, ne kako gre skozi taborišče, marveč skozi vekove zgodovine, z istim odsotnim korakom, tujim za vse, kar ga obdaja. S koreninamj globoko v zemlji in z očmi uprtimi v obnovljeni čudež sinjega neba, ne da bi se kdaj vprašal, zakaj je te barve.“

Tako dobivajo osebe in dogodki simboličen pomen. Valtin nabira z realistično metodo svoja doživetja, dajoč jim z opisi potrebno razlago. Za Gheorghia posamezniki in posameznosti niso važne, saj opisuje celo sodobno človeštvo. Bolj kot pot nekega Johanna Moritza skozi naš čas je njegovemu spisu življenjsko počelo simbolika „25. ure“. To je roman, ki ga je začel pisati Trajan Koruga, da obenem v življenju prestane eno zgodbo, tako kakor vse ostale maloštevilne osebe. „25. ura“: „Trenutek, ko postane nesmiseln

vsak poskus rešitve. Niti prihod Mesije ne bi odločil ničesar. To ni zadnja ura, temveč ena ura potem. Natančni čas zapadne družbe.“ Na drugem mestu najdemo tole razlago: Preden so iznašli aparat, so v podmornice jemali bele zajce. Ti so tako občutljivi, da so pormrli takoj, ko se je zrak začel zastrupljati. Ljudje v podmornici so vedeli, da jim ostane še šest ur življenja, če ne prodro na površje. Enako občutljivost kot zajci v podmornicah ima pisatelj. Ozračje sodobnega človeštva je zastrupljeno, smrt je gotova, a ljudje tega ne čutijo. Trajan Koruga piše roman o zadnjih šestih urah. Izbere si najbližjih deset oseb, da jih opiše. Med njimi je on sam in omahne v smrt, preden more roman skončati.

Življenje v zastrupljenem ozračju je strašno. Ljudje žive za muke in smrt. Trpinči in ubija nacizem, trpinči in ubija komunizem, trpinči in ubija zapadna civilizacija.

Torej sam mrak? G. Marcelu se zdi, da je vsaj na enem odseku Gheorgiev pesimizem pretiran in dodaja: „Sem eden tistih, ki verujejo, da je mogoč čudež, dokler žive bitja, ki mislijo in molijo; a ko vemo, kaj se dogaja v Gheorghijevi rodni deželi, ko vidimo vedno bolj nečloveške okoliščine, ki so jim podvrženi milijoni in milijoni bitij, je nemogoče, da ne bi priznali, da so perspektive, v katerih se ni mogoče ogniti takemu skrajnemu pesimizmu.“

In vendar je ta tako temna knjiga v službi luči, je ta strastna obtožba (to, da se Trajan Koruga sprevrže v nekega Kandida, ki v svoje razumske igre ne prepušča nobenega čustva, je samo stopnjevan, neizvedljiv, obupan sarkazem) najbolj goreča pridiga Zapadu: „Čas je, da iz spanja vstanete!“ Udarci satire naj vkrešejo iskre v trdih srcih materializiranega družbe. Na dveh, treh mestih švigne taka iskra iz črnega kremena umetnine same. Ko prerokuje propad tehnicirane družbe, napoveduje tudi prerod človečanskih in duhovnih vrednot. Velika luč bo prišla z Vzhoda, iz Azije — spet soglasje s Schubartovo

„ALI RES NI MOGOČ SPORAZUM MED CERKVIJO IN DRŽAVO?“

16. decembra 1952 je obiskal direktor ljubljanskega komunističnega dnevnika „Slovenski poročevalec“ dr. Ed-šarja Leopolda, priorja kartuzije v Pleterjih, da od njega dobi nekaj izjav za svoj list ob priliki prekinitve diplomatskih odnošajev med Jugoslavijo in Vatikanom. Prior dr. Edgard Leopold je eden vodilnih članov Cirilmetodijskega društva slovenskih duhovnikov, ki so za jugoslovanski škofje — kot poročal-čamo na drugem mestu — na svoji septemberski konferenci v Zagrebu odločno obsodili. Omenjeni prior dr. Leopold je za časa okupacije aktivno podpiral komunistično revolucijo. To sam potrjuje, ko pravi dopisniku „Slovenskega poročevalca“:

„Ni znano, da bi moral biti po izjavi generala Rösenerja, zaradi sodelovanja

„Evropa in duša Vzhoda“! — Malo nato vprašajo starega Korugo: Ali ne more Cerkev rešiti človeštva? In svečenik odgovori: „Cerkev ne more rešiti družb, more pa zagotoviti zveličanje posameznikov, ki jih sestavljajo.“ Odgovor pravoslavja. Odgovor katoliške Cerkve, ki ga avtor ne prinaša, pa je mnogo večji, jasnejši, je vesela novica. Cerkev hoče in more odrešiti tudi družbe, saj je njeno poslanstvo odrešenje vsega človeštva.

Prof. Lojze Geržinč

z „banditi“ obsojen na smrt. Mene tega sodelovanja tudi danes ni sram. Bilo je odkrito in brezkompromisno, bilo od prvega trenutka, ker po svoji vesti v narodnoosvobodilni borbi z dvema sovražnikoma, od katerih je bila prvemu vera krinka, drugi pa ji je odkrito kazal svoj prezir in sovraštvo, cilj obeh pa je bilo naše iztrebljenje, i kot nacionalist i kot kristjan in duhovnik nisem mogel ravnati drugače. Ni mi bilo neznano, da je bila v borbi z neenakim nasprotnikom udeležena tudi komunistična partija, ki je z ramo ob rami sodelovala v borbi vseh poštenih rodoljubov tudi med brati Poljaki, v Franciji in Italiji, kjer katolikov sodelovanje z njo — ni motilo. Tudi belih menihov pod Gorjanci, za katere je veljala tedaj psovka „rdeči“, to sodelovanje ni motilo. Nihče namreč ni od njih zahteval, da žrtvujejo svoje prepričanje — vse drugo pa je bilo nevažno in je bilo sodelovanje možno. Ni bila oblast stranke, ki je mešetarila z vero in da te stranke ni bilo, bi bila nevarnost za vero tudi danes mnogo manjša.

Po osvoboditvi se pletersko, če hočete „sodelovanje“ z oblastjo, ki je nastopila, ni spremenilo. Naša preteklost je bila čista in oblast ni imela vzroka, da dvomi o naši dobri volji. Razumeli smo, da je nastopil nov čas in da se staro ne bo povrnilo. Našega prepričanja se ni nihče dotaknil, nihče ni

zahteval od nas kaj takega, da bi morali po svoji vesti reči: quod non! Nasprotno moram resnici na ljubo izjaviti, da smo v mejah sedanje stvarnosti, najsi že bo to pri davkih ali pri čemer koli, našli pri oblasti vedno polno razumevanja. Pa pustimo morda „sumljive“ Pleterje in vzemimo bolj znan primer — mons. dr. Toroša. Ne vem sicer, kako sodijo o tem v varni daljavi, mi vsi pa vemo, kaj je danes pri nas malo semenišče, kaj edini verski list v slovenskem jeziku, ki izhaja — v njegovi apostolski administraturi. Za vse to moramo biti hvaležni, če hočete „sodelovanju“ mons. Toroša z oblastjo. Morda ga ljudje, ki še niso doživeli družbenih sprememb, kot smo jih doživeli mi, ne morejo razumeti in ne znajo ceniti njegovih zaslug.

Če smo tedaj v teh nekaj besedah videli, da sodelovanje le ne bi bilo nemogoče, kje so torej vzroki, da do njega ne pride? Ali je res krivda na strani oblasti, ki je — česar nikoli ne skriva — pristaš svetovnega nazora, ki je popolnoma drugačen od našega? Ali ni morda krivda na naši strani, ki se še nismo vživeli v novi čas in nove razmere ter se hočemo pogajati kot enak z enakim? Bilo bi lepo, toda stvari ne smemo gledati, kot bi jih radi mi, ampak kot v resnici so. V tej igri partnerja nista enaka! Govorimo čisto s človeškega gledišča. Prvi ima vso oblast in vsa sredstva, ki iz tega izhajajo. Drugi naj bi skušal rešiti, kar se rešiti da, skušal obvarovati, kar je v resnici bistveno in se, četudi za ceno težkih žrtev odrekel vsemu, kar to ovira. *Primum vivere!* Zavedajmo ne, da so ljudje, v katerih rokah je danes oblast, tisti, ki jim ni bilo postlano z rožicami v času, ko je imela Cerkev pri nas mnogo besede. Ali smo že kdaj obsodili to preteklost? In če je nismo: ali nam morejo današnji predstavniki zaupati?“

Zanimive so vse te izjave. Kdor jih je pazljivo prebral, bo odkril, da pleterski prior v zavitih besedah priznava, da Cerkev v Sloveniji doživlja težke čase. Skuša rešiti to, kar se še da rešiti. Tudi priznava, da nove oblasti veri niso naklonjene, da imajo vsa sredstva v rokah, Cerkev pa mora igrati podrejeno vlogo.

Po njegovih lastnih izjavah obstoja samo en slovenski list, in to le na ozemlju mons. Toroša, ker omenjeni gospod komunizma ne obsoja tako odločno kot ostali škofje. Vse to prizna, a zanimivo, do kakšnih zaključkov pride potem: „Krivi niso novi oblastniki, ki so pristaši drugega svetovnega nazora kot mi katoličani; krivi so katoličani sami, ki se še niso vživeli v nove razmere in se hočejo pogajati kot enak z enakim! Poleg tega Cerkev noče obsoditi svoje preteklosti, ko je še imela mnogo besede.“ Zato dr. Leopold zaključí svoj razgovor z dopisnikom „Slovenskega poročevalca“ takole: „Ni dovolj, da mrmramo: Pater peccavi — oče, grešil sem, treba je jasne besede.“ Ta jasna beseda naj bi bila po mnenju pleterskega priorja v tem, da vsa duhovščina obsodi boj slovenskega naroda proti komunizmu, se obrne od škofa. dr. Rožmana in se vključi v vrste Cirilmetodijskega društva slovenskih duhovnikov, kajti le v teh vrstah je dana slovenskemu duhovniku možnost delovanja in sodelovanja z oblastjo.

S tem je dr. Leopold povedal dovolj jasno, kaj misli. Ne čudimo se torej, če bomo v bodoče od njega slišali še bolj čudne izjave. Voz, ki zdrči po po-bočju, se ustavi šele, ko se razbije na dnu soteske.

V januarski številki „Duhovnega življenja“ smo omenili, da je pokrajinski odbor Cirilmetodijskega društva za Dolenjsko proslavil stoletnico Mohorjeve družbe s prireditvijo v pleterskem sa-

mostanu. Med drugimi naj bi se je bil udeležil tudi Etbin Boje. Sedaj to poročilo v toliko popravljamo, da se je udeležil ne Etbin Boje, ampak Etbin Kristan.

NOVA CENTRALA BORBENEGA BREZBOŠTVA

Kot poroča švicarska mednarodna katoliška časnikarska agencija, je bila izvoljena na zadnjem komunističnem kongresu v Zagrebu posebna komisija za pobijanje klerikalizma (t. j. katoliške Cerkve, op. ur.). Ta komisija je že začela s svojim delom. Tito bi rad pritegnil k sodelovanju socialistične stranke v Italiji, Franciji, Avstriji in Zahodni Nemčiji in tako organiziral mednarodno protikatoliško gibanje z namenom, da se dokončno uniči katoliška Cerkev. Tito namreč meni, da sta francoska in sovjetska revolucija na tem polju popolnoma odpovedali. Po izjavi nekega Titovega najožjega sodelavca je sovjetski način boja proti katoliški Cerkvi prava otročarija v primeri s tem, kar pripravlja Tito.

Brez dvoma je Tito pravi vzor marksista. Kot tak vsako cerkev, naj bo katoliška ali pravoslavna ali mohamedanska, enako sovraži in prezira.

Vsekakor pa katoliško Cerkev še posebej sovraži. Ima pač utemeljene razloge, da se je boji. Katoliška Cerkev je s svojim naukom o človeškem dostojanstvu najuspešnejši protistrup proti komunističnemu nauku. Kadar je treba zavrniti komunistične trditve, Cerkev nikdar ne ostane dolžna odgovora. Poleg tega Cerkev razvija svojo lastno dobronamernost in ima svoje lastne denarne fonde, ki jih država ne more kontrolirati. Tito vidi v tem konkurenco za svojo partijo. Tudi ga jezi, da ima katoliška Cerkev svoje postojanke po vsem svetu. Komaj malo ostreje nastopi, že protestirajo katoli-

čani od vse povsod. Nameravani obisk v London to jasno dokazuje. Tako je danes Vatikan za Tita prav tako nevaren kot Kremelj v Moskvi. Zato je na zagrebškem kongresu oba označil kot najhujša sovražnika države. Kljub vsemu temu pa je njegovo sovraštvo veliko bolj naperjeno proti duhu Cerkve kot proti njeni politiki.

Na istem kongresu je namreč rotil svoje pristaše, naj branijo in preprečijo, da se vernost ne povrne nikdar več v deželo in naj storijo vse, da jo uničijo. Še več! Pravila komunistične stranke izrecno določajo, da noben član ne sme izpolnjevati verskih obredov niti dati krstiti svoje otroke. Ni nobenega dvoma, kaj Tito čuti in kaj namerava.

Iz povedanega sledi, da so prazne Titove trditve, če pravi, da v Jugoslaviji verskega preganjanja ni. Pri tem se vedno sklicuje na polne cerkve. Te so res polne, a le starejših ljudi. Mladine v njih ni videti, državnih uradnikov tudi ne. Ker je v Jugoslaviji članstvo v komunistični stranki bistveno potrebno za vsako službo v javni upravi, je najnovejša zahteva komunistov, da morajo vsi člani biti ateisti, zelo dalekosežnega pomena. Ateizem (brezboštvo) je postal uradna politika režima.

(Članek je povzet po „Review“ Yugoslav-Slovenian — „Pregled“, št. 12.)

Pismo duhovnika iz Titovega raja. „Ni najhujše telesno pomanjkanje; mnogo težje se nosi duhovno. Prisiljeni smo živeti ali v sobi ali v cerkvi. V sobi knjige, v cerkvi brevir ali rožni venec. Živimo iz dneva v dan; za naprej nimam ničesar, toda nikoli še nisem bil tako brezbrizen kot danes, ko živim samo iz Očetove roke. Ni bira, ni plače, ni zbirke, pa se živi iz dobrote ljudi, ki je odsev božje dobrote. Ljudje se namreč počasi prebujajo. Niso bili navajeni, da bi dajali za cerkev, še manj za duhovnika. Zdaj se jim odpirajo oči

in iz svoje revščine več dajejo kot nek-
daj iz svojega obilja. Postali smo zares
ena družina kot v prvih časih krščan-
stva. Danes je zelo važno: tolažba in
pogum. To je miloščina, ki jo moramo
deliti po Kristusovem naročilu. Pa je
tudi cenjena kot nikdar do sedaj. Lju-
dje živijo preprosto, prav po evangeli-
sko. Kos kruha, pa smo za danes dobri.
Zato jih pa seveda hudo zdelavajo
razne bolezni. — Radio imamo, a ga ne
poslušamo mnogo. Glede novic je Pariz
še najboljši. Za časopisje je res škoda,
da bi jih bral. Tako se bomo zopet na-
vadili na sv. pismo, ki nam neprimerno
bolj jasno vse pove in razloži. Tako
spet vozimo po starih, preizkušenih
tirih. Saj nas je vozarenje po drugih
kolovozih strašna pretreslo in zapeljalo
v razne jarke, od koder nismo mogli
dalje. Sam Bog se nas je usmili. Eni
delajo duhovne vaje za državnim zi-
dovjem, drugi pa sredi cerkvenega zi-
dovja. Sedaj gledamo na svet z božjim
pogledom: vedno imamo pred očmi
prvi, pravi cilj.“

Po Hitlerjevih stopinjah. Ko je Hit-
ler prišel na oblast, je hotel katoliške
duhovnike in redovnike onemogočiti s
tem, da je zoper nje prirejal procese
zaradi nemorale, čemur pa svobodni
svet ni verjel. Saj je imel Hitler v svo-
jih vrstah vse polno moralno izprijenih
ljudi.

Tudi Titove oblasti bi rade pripravile
kaj podobnega. Zato so pred kratkim
obsodile v Radovljici radi „nemoralnih
dejanj“ na dve in pol leti prisilnega
dela Valentina Tomana, župnika iz
Breznice na Gorenjskem.

„Ljubljanski dnevnik“, ki poroča o
sodbi, pristavlja, da so mnogi starši na-
stopili v obrambo župnika in „izsilili“
od svojih otrok priznanje, da so si stvar
izmislili na pritisk od zgoraj, zlasti od
strani učiteljstva, — „kar pa seveda
župnika Tomana ni rešilo pravične (?)
sodbe“.

Zanimivo je, da oblast nenadno
„ščiti“ javno moralo in to v tisti Jugo-

slaviji, v kateri predsednik Tito živi
s tretjo ženo, ko ima še drugo, Herto
po imenu, v Ljubljani in so vsi važnejši
komunistični mogotci: Bogdan Brecelj,
Boris Kidrič, Milovan Djilas zapustili
svoje zakonite žene in žive z drugimi.
Ali ni bil zadnji partijski kongres v
Zagrebu, — ko so tovariši govorili o
moralni in jih je poslanec Djurić v svo-
jem govoru razkrinkal ter pokazal na
enega izmed njih, ki mu je „ukradel
ženo“, — najlepši dokaz njihove lažne
morale?

Titov zakon o verskih skupnostih.
Da bi rdeči maršal pomiril svetovno
javnost in jo prepričal, da veri v Jugo-
slaviji ne gre slabo, je beograjska vlada
tako po prekinitvi diplomatskih zvez z
Vatikanom dala v razpravo osnutek za-
kona o pravnem položaju verskih skup-
nosti.

Zakon mnogo govori o svobodi vere,
pa si oboje: svobodo in vero po svoje
predstavlja. Tako so n. pr. šole za du-
hovniški naraščaj „svobodne, toda pod
splošnim nadzorstvom države“; držav-
ljani smejo ustanavljati verske skup-
nosti, katerih „delavnost ni v nasprotju
z ustavo in zakoni“. Da komunistična
oblast tako nasprotje lahko vsak hip
najde, se razume samo po sebi.

Glavna sporna točka pa je verska
vzgoja mladine. Kajti z namenom, „da
se zagotovi svoboda vesti, je pouk v šo-
lah laiški in temelji izključno na pridobi-
tvah znanosti. Zato je vsak verski
pouk v šolah prepovedan. Sme se vršiti
v cerkvah; v privatnem stanovanju ni
dovoljen.

Novi zakon še bolj jasno kot ustava
razodeva, da je svoboda Cerkve zelo
omejena, če sploh še praktično obstoja.
Samo tisti, ki misli, da obstoja svoboda
Cerkve v izvrševanju obredov znotraj
cerkvá, bo s tem zakonom zadovoljen.
Kdor pa ve kaj več o katoliški Cerkvi,
bo iz zakona spoznal, v kakšnih sponah
živi Cerkev pri nas doma. Zakon je pe-
sek v oči za nepoučene ali nepoštene
ljudi bodisi v Jugoslaviji bodisi zunaj
nje.

Borovlje na Koroškem

SLOVENSKA KOROŠKA

Volitve v deželni zbor, ki so se vršile 22. februarja t. l., niso izpolnile pričakovanj, ki so jih krščanski Slovenci položili. Najprej je titovska Demokratska fronta onemogočila enoten nastop vseh Slovencev na Koroškem in svetovala svojim pristašem, naj volijo avstrijsko socialistično stranko, kar se je tudi zgodilo. Kajti vse to je v duhu najnovejše Titove politike, ki se skuša povezati s socialističnimi strankami vsega sveta. Za ceno te povezanosti je Tito izdal zadnje interese koroških Slovencev. Denarja so imeli titovci pred volitvami ogromno na razpolago. Borili se pa niso toliko proti nemškim strankam kakor proti Krščanski demokratski stranki, ki je kot edina predstavnica koroških Slovencev šla v težko volilno borbo. — Poleg te okolnosti je v času volitev razsajala na Koroškem močna hripa, ki je mnogo volilcev, zlasti starejših, priklenila na postelj in preprečila porast glasov slovenske

krščanske stranke. Tako se je letos Krščanska demokratska stranka odrezala slabše kot leta 1950. Takrat je dobila 4644 glasov, letos pa 3880. Največ glasov je dal Šent Jakob — 270, najmanj Beljak — 14, Ker pa te volitve niso zadnje, bo gotovo Krščanska demokratska stranka spet napredovala, kajti ljudje se končno le odločijo za resnico.

Koroška je imela čast, da je doživela v zadnjem času res edinstveno prireditev. Skupina 20 duhovnikov, članov Cirilmetodijskega društva je namreč prišla na Koroško, da bo tam imela vrsto koncertov. To pa zato, da bi tik pred volitvami delali propagando proti slov. demokrščanski stranki. Škofijski ordinariat v Celovcu je celi skupini prepovedal maševati na ozemlju celovške duhovnije. Po tej prepovedi so Cirilmetodarji kmalu klavirno zapustili Koroško in tako je njih edinstveno „misijonarjenje“ žalostno propadlo.

PRIMORSKE VESTI

Delovanje Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Gorici. Med gorškimi Slovenci se Slovensko katoliško prosvetno društvo vedno bolj uveljavlja. Če smo pri zadnjih občinskih volitvah dosegli večino nad komunisti, je to v prvi vrsti zasluga tega društva, ki si je postavilo za nalogo, da budi narodno in versko zavest med gorškimi Slovenci. Sedaj v zimskem času predvsem, je v obilni meri poskrbljeno za razvedrilo in pouk. Kulturni večeri se vrstijo točno vsak drugi teden in gor. Slovenci se vedno bolj navdušujejo zanje. Dokler se naše lepe sanje za nov „Katoliški dom“ ne uresničijo, se zbiramo v Marijinem domu, ki pa je največkrat mnogo premajhen za vse občinstvo. Na praznik Lurške Matere božje smo imeli čast pozdraviti v naši sredi g. dr. Škrļa, ki se je potrudil k nam iz Trsta in nam povedal toliko lepega in zanimivega. Predaval nam je o temi: „Človek in njegovo dostojanstvo“ v zvezi s peto božjo zapovedjo. Moderni svet marsikaj zagovarja, kar je po nezmotljivih naukih sv. Cerkve smrtni greh. Resnica pa je le ena, kakor je ena morala. Zanimiv in pester je bil naslednji kulturni večer, posvečen našim izseljencem, predvsem onim, ki živijo v evropskih državah, Francije, Belgije in Anglije. Predavatelj g. misijonar Jože Vidmar nam je dobro uro govoril o vtisih svojega zadnjega potovanja po teh krajih. S prijetno, včasih posrečeno šegavo besedo je ustvarjal pred našimi očmi sliko naših izseljencev po evropskih državah, predvsem rudarjev. Sledile so še deklamacije in pa pevski nastop okteta in zbora Slovenskega katoliškega prosvetnega društva, ki ga vodi č. g. prof. Mirko Filej.

Verska predavanja po radiu. Slovenski verniki so z veseljem pozdravili vest, da je tržaška radijska slovenska postaja pristala na prošnjo neštetihi Slovencev in dala na razpolago tedensko četrt ure za verska predavanja. Na

sporedu so predavanja in razgovori o najbolj pomembnih verskih vprašanjih, novice iz katoliškega sveta in važnejša oznanila iz župnijskega življenja na Tržaškem.

Smrt uglednega duhovnika. Slovenska Benečija je pred nedavnim izgubila zopet enega svojih najuglednejših mož v osebi duhovnika preč. g. Lucijana Krizetiča, ki je umrl dne 16. januarja na svojem domu v Ušivici pri St. Lenartu v Slovenski Benečiji.

Pokojni je bil za mons. Trinkom naj starejši duhovnik v Benečiji. Rodil se je leta 1866. Bil je iz ugledne domače družine, ki je dala pred njim že več duhovnikov. Domače matrike jih zaznamujejo kar štiri. Pokojni g. Krizetič je vse življenje pastiroval v Benečiji, leta 1941 pa se je umaknil v pokoj v Ušivico. Vendar je še vedno rad pomagal domačemu dušnemu pastirju, kjer je mogel. Celo zadnji dan zjutraj je še vstal, da bi opravil pogreb neke ubožne žene iz vasi, ker ni bilo domačega kaplana. Pri tem se je premrazil in kmalu nato umrl. Z njim je izginila tipična duhovniška osebnost iz starih časov: dober in prijazen gospod, ki je bil obenem tudi umetnik. Njegova posebnost so bile rezbarije v les in slikanje rokopisov (miniatura). Leta 1926 je bil na neki razstavi takih del v Čedadu nagrajen z medaljo iz bronu. Pokojni je bil prvi bratranec pok. mons. Alojzija Faiduttija.

Pter Butkovič-Domen umrl. Dne 27. februarja je zatisnil trudne oči župnik iz Sovodenj pri Gorici preč. g. Peter Butkovič znan po svojem kulturnem udejstvovanju pod imenom Domen. Rodil se je pred 65 leti v isti vasi, postal duhovnik in služboval po raznih krajih Vipavske in Krasa, dokler se ni točno pred 22 leti na 27. februar zopet povrnil v svojo rojstno vas kot župnik. Neprecenljive so njegove zasluge na verskem, narodnem in kulturnem po-

lju. Ves je gorel za čast božjo in za lepoto hiše božje. S ponosom je gledal in vsakemu rad razkazoval svojo benjaminko — sovedenjsko cerkev, ki jo je tako lepo okiňčal in poslikal, da slovi za eno najlepših okoliških cerkva. Veliko je pretrpel ob času fašizma in sedaj v zadnji vojni ob času partizanstva, ko je sam vodil slovensko šolo v Sovodnjah. Že zgodaj je začel pisati, sprva le črtice, pozneje se je posvetil zgodovini, najbolj priljubljeni njegov študij pa je bila enigmistika. V „Čolnču“ in „Mladiki“, pozneje tudi v „Katališkem glasu“ najdemo polno njegovih duhovitih ugank. Baval se je tudi s slikarstvom in veliko del v sovedenjski cerkvi je sam izvršil. Že več let je bolehal, tako da je bil nezmožen za vsako delo. Kako ga je to strašno bolelo, vedo vsi, ki so ga v letih njegove bolezn obiskovali. Pokopali so ga 1. marca ob velikanski udeležbi vernikov, faranov in iz okoliških vasi, pa tudi iz Gorice in Trsta. Bili so skoro polnoštevilno zastopani vsi goriški slovenski duhovniki, več pa jih je prišlo tudi iz Tržaškega. Sv. mašo je opravil zanj njegov nečak č. g. prof. Dragotin Butkovič. Ohranili ga bomo vsi v lepem spominu.

Predjamski grad pri Postojni

Popravi! V aprilski številki „Duhovnega življenja“ se je v zadnjem hipu vrnilo v lepi članek dr. Odarja „Dvoje oznanenj“ nekaj neljubih napak, ki ponekod popolnoma onemogočijo smisel besedi.

Na str. 253 levo zgoraj je po 5. vrstici izpuščena ena vrstica. Stavek se pravilno glasi:

Za Marijo izvemo pri Luku na koncu dolgega stavka, ki nam pove prej vse časovne okoliščine, a nervozno hiti, vzbujajoč vedno večjo radovednost, dokler se ne spočije v imenu Marija.

Na isti strani spodaj, levo, zadnja vrstica nima nadaljevanja, ker so se tri nadaljne vrstice vrinile malo dalje med besede, debelo tiskane: Ko je prišel angel k njej, je rekel: „Zdrava, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena ti med ženami (1, 28).

Pravilno se stavek glasi:

Ker je bilo duhovnikov veliko, je eden ter isti duhovnik pač le redkokdaj prišel na vrsto, da je opravil zažiganje kadila. Zaharija, duhovnik iz Abijeve vrste, je ob taki priliki zagledal prikazen angela.

Na str. 257, levo predzadnji odstavek spodaj tudi manjka ena vrstica. Pravilno se glasi:

Marijino vprašanje je bilo v resnici veliko. Večje in pomembnejše je bilo s človeške strani komaj kdaj stavljeno.

Naslednja vrstica: „človeka, ki ima že k slabemu nagnjenost“ je odveč. Sledi nato pravilno stavek: Zaharijevo vprašanje...

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ MORETE NAROČITI IN PLAČATI NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Victor Martinez 50, Buenos Aires
U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland, 3, Ohio.

Kanada: Turk France, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Stanko Janežič, Mačkovlje 7, Dolina, Trieste.

Italija: Zorka Piščanec, Riva Pjazzutta 18, Gorizja.

Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten Austria.

Avstralija: Fr. Claude Okorn OFM, 45 Victoria Str. Waverley, U. S. W.

V Argentini stane 50 pesov, v U. S. A. in Kanadi 5 dolarjev, v Italiji 2000 lir, drugod pa v protivrednosti dolarja.

Iz vsebine:

Naslovna stran: Sv. Višarje	321	Kralj Savel (Boris Koman)	356
Uno de los acontecimientos históricos (M. T.)	322	Zadnja pomlad (K. Vladimir) ..	357
O Marija, Ti cvetica — Ti prekrasna šmarnica (Al. Košmerlj) ..	323	Marija pri Elizabeti (Dr. Alojzij Odar)	359
Pratika — maj 1953	330	Slovenci na Holandskem	366
Slovenski škof in potujoči misijonar („Naš tednik“)	333	Blažena Filipina Duchesne (Dr. Filip Žakelj)	367
Pismo o človeku iz opice (Dr. Al. Odar)	334	Iz dežel za železno zaveso	370
Združene države Sev. Amerike ..	342	Med izselenci	371—379
Sestre Dolorose zadnja pot (Karel Mauser)	343	Tako tecite... (—mrn—)	379
Blagoslov krščanskega optimizma (Karel Wolbang CM.)	347	Petindvajseta ura (Prof. Lojze Gerzinič)	383
Komedijant naše Gospé (Prevedel Fran Erjavec)	350	Od doma	384—391
Deviški smehljaj (Pesem — K. Vladimir)	351	Popravi!	391
Ureditev praznikov na Portugal. skem	355	Pesmi 327, 340, 345, 351, 357;	368, 382
		Drobne	350, 363

CORREO
ARGENTINO
SUC. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

„Duhovno življenje“ je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orhar Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Alojzij Odar). — Naslov: Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina za Argentino znaša 50 pesov, za USA in Kanado pet dolarjev, za Italijo 2000 lir. — Tiska Imprenta „Poliglota“, Corrientes 3114, Buenos Aires, T. E. 86-5120